పరమార్థ వినోదము

పరమార్థవినోదములు

గ్రంథకర్త,

ఆత్మూరి - రామమోహన్‌రాయ్.

ఓమ్.

పరమార్థవినోదము.

ప్రథమభాగము.

బృందావనపుర నివాసియు
శ్రీ రంగావధూత భక్తజనసమాజ
కార్యదర్శియునగు
ఆత్మూరి రామమోహన్‌రాయ్‌చే
పరిష్కరింపబడి

మహారాజరాజశ్రీ రాజా నాయిని రెడ్డి శ్రీ చంద్రమౌళీశ్వర
ప్రసాద్ బహద్దర్ మన్నెసుల్తాన్ జమీన్‌దార్‌వంటు
చింతలపాటు సర్‌దేశ్‌ముఖ్ మన్నెవార్ సంస్థాన
ముర్తుజానగర్ వగయిరా ...రవారి
సహాయమున
ముద్రింపబడియె.

శ్రీ మాహిష్మతీ ముద్రాక్షరశాల
ముక్త్యాలపురము.

1916.

వెల [illegible] అణాలు.

సమర్పణ.

వైశ్యకులపారావార సుధాకరులును, వేదవేదాంతపురాణేతిహాస గ్రంథార్థ ప్రతిపాదకులును, సంస్కృతాంధ్ర, ఆంగ్లేయ, జర్మను భాషాప్రవీణులును, బి.యే బి.యల్, డి. ఎ. డబ్లియు. పి. కె. ఇత్యాది బిరుదాంకితులును కళింగాల్ జమీందారును శిష్టప్రష్టులును సభ న్యాయస్థానాలంకృతులును మరియు ప్రియజనకుండును అగు బ్రహ్మశ్రీ ఆత్మూరి లక్ష్మీనృసింహ సోమయాజులవారి దివ్యచరణారవిందముల కీపొత్తంబు నతి భక్తితో సమర్పించుచున్నాడను. ఇయ్యది మోహాంధకారంబునఁబడి దిక్కుగానక పరితపించు మానవులకు జ్ఞానప్రదీప మగుఁగాక!

ఇట్లు దాసానుదాసుడు,

ఆత్మూరి రామమోహన్ రాయ్.

బ్రహ్మశ్రీ.

[illegible]

ఉపోద్ఘాతము.

సమస్తగ్రహోపగ్రహంబులఁ బంతులవలెఁ లీలగాఁ దనచుట్టు గిరగిరఁదిరి ప్పుచు, నీభూమండలమున సమస్తచరాచరజీవకోటులకుఁ బ్రాణప్రదంబై బ్రహ్మాండమునకెల్ల నేత్రంబై, పవిత్రంబైబరగు మార్తాండుని యనంతతేజోరాశిని వర్ణింప నేరితరము! చల్లనై హృదయానందకరంబై సమస్తతాపహరంబగు చందురుని యందమ్ము గొనియాడ నెవరికి శక్యము! రేల నంధకారబంధురంబగు నభంబునఁ దివ్యమణికాంతులఁధిక్కరించి జగదేకకర్తయగు పరమేశ్వరుని యనంతనేత్రములోయన లెక్కకుఁమీరిన చుక్కలను లెక్కింపఁ నెవ్వరి సాధ్యము! మిన్నరై పలువిధపుష్పోత్కరములచేఁ నలంకృతమై హృదయరంజకంబై చెలంగెడు గుల్మపుంజంబులతోడను, పిల్లలు తమతల్లులకొంబులపైఁ బ్రాకునట్లు లల్లిబిల్లిగఁ బెనువృక్షములఁ జుట్టుకొనులతావితానంబులతోడను చిత్రవిచిత్రపత్రఫలయుతంబులగు భూరికుజంబులతోడను, నిర్మలసలిలపూరితంబులగు కాసారంబులతోడను సాధువులగు గోహరిణాదిమృగంబులతోడను విలసిల్లు కాంతారంబు లెంతమనోహరంబులై కన్పట్టుచున్నవి! అంతియేగాక మహోత్తుంగతరంగభూయిష్టమై దేశదేశంబులఁ బ్రవహించు నదీనదంబు లెంతరమ్యమైయున్నవి! అతిగూఢమై కడువిచిత్రమగు జలచరములచేనిండి యపారంబగు పారావార మెంతగంభీరముగానున్నయది! చలనరహితమై జలధరంబులకన్న నౌన్నత్యముంగల్గి కడునింపుసొంపుగల్పించెడి భూధరంబు లెంతశోభస్కరంబుగనుండె! ఇవన్నియుంగాక నింకనెన్ని రూపంబులు నేత్రానందంబు గలిగించుచుండె! జిహ్వేంద్రియంబును బరితృప్తిఁ జేయుట కెన్నిసురసములు గల్పింపబడియె! ఘ్రాణంబునకు మోదకరంబగు నెన్నిసుగంధంబుల బుష్పపత్రాదు లొసంగుచుండె! మృదుతల్పంబులును మందమారుతంబును చందనాదిలేపనంబును త్వగింద్రియంబున కెంతసుఖం బొసగూర్చుచుండె! గాయకుల గానంబులును, గాయకులమించిన శుకపికనినాదంబులును, వాటినిమించిన యాప్త

లగు మిత్రుల ప్రియవచనంబులును శ్రోత్రపుటంబుల కెంతయాహ్లాదంబు సంధిల్ల జేయుచుండె! ఆహా! ప్రపంచమెంత సౌఖ్యదాయకముగా నున్నయది! ఎంతఘనంబుగ నున్నయది! ఇదంతయు సమస్తజీవులకును ప్రత్యక్షానుభవంబేకదా!

అయ్యో! అట్లుకాదు, అట్లుకాదు. ఇదంతయు పట్టిపొరబాటు. ఈలోకంబు కేవల మనోహరంబగు నుద్యానవనంబురీతి నున్నదనుట యబద్ధము. ఇది పట్టిదుఃఖస్వరూపంబు. అరిష్టభూయిష్టంబు. ఆందోళన కాలవాలంబు. క్షీరమొకపాలును విషము పదిపాళ్లనుఁ జేర్చిన నది ప్రాణాంతకమో ప్రాణాధారమో యోచింపుడి. సుఖదాయకంబో దుఃఖస్వరూపంబో గమనించుడి. ఎందుజూచినను శోకంబును, దుఃఖంబును, మరణంబును, బాధయు, రోదనంబును, రుగ్మతలును, ఇంక ననేకములగు పీడలును, వెల్లివిరిసి జీవుల తల్లడిల్లజేయుచుండఁ నీలోకంబు దుఃఖస్వరూపంబగుఁ గాని సుఖకరం బెట్లగును? గిరివనంబులు సింహవ్యాఘ్రభల్లూకాది క్రూరమృగములచేతను నదీతటాకసాగరంబులు మత్స్యమకరతిమింగిలాది ప్రాణాంతకములగు జంతువులతోడను దేశమంతయుఁ ధనప్రాణమానహరులగు తస్కరులతోడను, ఏరులవలె పారు రక్తప్రవాహంబులకును కొండలవలెఁ గుప్పలుకుప్పలుగాఁ గూలిపడు మృతకళేబరంబులకునుఁ గారణమగు ఘోరసంగ్రామంబులతోడను, మశూచిక, విషూచిక, మహామారి మొదలగు జాడ్యములతోడను నిండియుండి, జీవితము దినదినగండముగనుండి దుఃఖపూరితమైయుండ నీలోక మెట్లు సుఖవంతమగును. ఆహా! సుఖరూపంబని తలంచినదెల్లఁ దుఃఖరూపంబయ్యెనే! ఆహా యేమివింత! యేమివిపరీతము! యేమివినోదము!

ఇప్పు డీప్రపంచమంతయుఁ దుఃఖరూపంబనుట తెల్లమయ్యెగదా. ఇయ్యది ప్రపంచవస్తుపరిజ్ఞానంబు గల్గిన వివేకుల యనుభవంబు. చలనరహితంబును అద్వితీయంబును అతీతంబును అగు నాత్మానుభవంబు గలిగిన బ్రహ్మవేత్తల యనుభవం బేమని గమనించిచూతము. సామాన్యులగు నజ్ఞానులు సుఖరూపమని తలచునట్టియు, వివేకులు దుఃఖమయమని యెంచునట్టియు నీదృ

శ్యప్రపంచము బ్రహ్మవేత్తలు నశ్వరమనియు నసత్యమనియు, స్వప్నమురీతి నిజముగ లేనిదనియు, సింహనాదముగఁ ఘోషించి బోధించుచుండిరి. ఆహా యింతదనుక దుఃఖరూపమై సత్యముగఁ దోచిన ప్రపంచము కేవలభ్రమాకల్పితమై, కల్లయై, శూన్యమైనదే, ఆహా ఎంతవింత! ఎంతవిపరీతము! ఎంతవినోదము!

ఇట్టివినోదము నతిశీఘ్రముంబున గ్రహించి, సత్యమగు నఖండసచ్చిదానందఅద్వితీయపరబ్రహ్మమును పొందుట మానవునిప్రధానకర్తవ్యము. అందులకై లోకోద్ధారకులగు పెద్దలు భక్తి,కర్మ,జ్ఞాన,యోగాది యనేకమార్గంబుల నేర్పరచిరి. కాని మానవుని చిత్తవృత్తి ప్రాపంచకవినోదములయందును కథలయందును శులభముగఁ బ్రవర్తించును గాని పరమార్థదాయకంబులగు నీ మార్గంబుల జొరనేరదు. కావున సకలబాలపామరవిద్వజ్జనంబులకుంగూడ నమందానందకరంబులై మోక్షప్రపంబులగు "పరమార్థవినోదము" లనియెడి నీవినోదకథలను మహాత్ములవాక్యములనుండియు, వారిజీవితములనుండియు మకరందమువలెఁ నొకచోఁ గూర్చబడియె. ఇవియెల్లరును ఈపాత్రంబున నొక్కటికథయందు ధర్మరాజులవారు తమపాపములఁ జదివినరీతిఁ బఠించి తమజీవితములఁ శీఘ్రంబుగ కృతార్థతగావించుకొందురుగాక!

ఇట్లు,

జిజ్ఞాసుః

మా॥ స॥ మ॥

మచిలీబందరు.

ఓమ్.

పరమార్థవినోదములు.

ప్రథమభాగము.

1 వ కథ.

ధర్మరాజులవారు బాల్యమున విద్యనభ్యసించునపుడు ఉపాధ్యాయు లొకనా డొకపాఠమునిచ్చిరి. మరునాడు తోడిబాలురందరు పాఠమును నప్పజెప్పి తిరిగి క్రొత్తపాఠములను నేర్చుకొనుచు నిట్లు చాలదినములు గడచినను ధర్మరాజు తన కింకను మొదటిపాఠమే చక్కగ రాలేదని చెప్పుచుండుటచే గురువులవా రాగ్రహచిత్తులై కఠినముగ గొట్టిరి. ఎంతకొట్టినను ఆబాలుడు కంటతడియైనను బెట్టకుండుటచే ఆయన మిగుల నాశ్చర్యమునొంది అందులకు కారణమడిగెను. అప్పుడా బాలుడు అయ్యా మీరు నాకిచ్చిన పాఠమున రెండుమాటలు గలవు. ఒకటి “సత్యమును బల్కుము” రెండవది “ఓర్పు గలిగి యుండుము” అందు మొదటిది పూర్ణముగ నభ్యసించితిగాని రెండవది పూర్ణముగ నభ్యసింపనైతి, ఏలయన మీరు నన్ను కొట్టినపుడు మొదట నోర్చుకొంటినిగాని నెత్తురు వచ్చిన పిదప నోర్చుకొనలేక పోతినని చెప్పెను. గురువు యాబాలుని జ్ఞానవికాసమున కచ్చెరువును తనమాఢ్యమునకు విచారమును బొంది, నాకింక మొదటి వాక్యమే బోధపడలేదని చెప్పి యబ్బాలుని ముద్దిడి నీవే నాగురువై యుండుట కర్హుడవనెను.

2 వ కథ.

రావణాసురుని ప్రధానమంత్రి యొకనాడు రావణునితో „దేవరా తాము అణిమాద్యష్ట సిద్ధులను స్వాధీనము చేసుకొని యుండ రామరూపము దాల్చి సీత నేల వశపరచుకొనకుంటి''రని యడిగెను. అందులకు రావణుఁడు „ఓరీ యవివేకీ, ఏమంటివి? 'పరమపావనమగు శ్రీరామచంద్రుని దివ్యరూపము నొకసారి మనమున ధ్యానించినచో, రంభా తిలోత్తమాదియప్సరసలు గూడ వల్లకాటిలో నుండు పీనుగుల బూడిదకంటె హేయముగా దోపరా! అట్లుండ యొక మానవాంగనకై నాచిత్తము యాసింపగల్గునా? యని ప్రత్యుత్తరమిడెను.

3 వ కథ.

ఒక శిష్యుడు తనగురుస్వామియందు పూర్ణమైన భక్తిగలవాడై తనగురుమూర్తియొక్క నామజపముచేయుచు నొకనదిపై నడచిపోయెను. అది యాగురువు చూచి „ఆహా నానామమందింత మహిమగలదా! నాశక్తి నాకే తెలియకున్నదే. అని తలచి తానును యానదిని „నేను నేను'' అనుచు దాటసాగెను, గాని పాపమతడు మునిగి మృతినొందెను. భక్తిచే నెంతటి యసాధ్యమగు కార్యమైనను చేయవచ్చును గాని యహంకారముచే నాశనమే సంభవించును.

4 వ కథ.

భోజమహారాజొకనాడు ఋషిసత్తములతోడను, సామంతరాజులతోడను, పండితోత్తములతోడను,సభాసీనుడై సభికులంజూచి „మీలో నెవ్వరెవ్వరు స్వర్గమునకు బోగల్గెదరో చెప్పవలెను'' అని వినోదముగ బ్రశ్నించెను. అప్పుడందొకరైన యీప్రశ్నకును త్తరమీయజాలక మౌనముదాల్చి కొందరును, తలలువంచికొందరును, గుసగుసలాడుచుకొందరును యూరకుండిరి. అంతలో కాళిదాసమహాకవిలేచి „ఓభూపాలాగ్రణీ, స్వర్గమునకు నేనుబోయిన బోవచ్చు''ననెను. ఇదివినినంతనే సభాసదులందరును నవ్వసాగిరి. రాజాయా

శ్చర్యముతో ‘‘ఓకాళిదాసా, యీసభయందిందరుతపోనిష్ఠాగరిష్ఠులుగాకుండ
నీవెట్లుసాహసించి యిట్లు బల్కితి’’వనెను. అప్పుడు కాళిదాసు ‘‘ఓరాజశే
ఖరా, నేనుజెప్పినదాని యర్థమును మీరుగ్రహించక యిట్లు సెలవిచ్చుచు
న్నారు. నేనుబోయిన బోవచ్చుననగా నేనుఅనెడి అహంకారము యెవరికి
బోవునో వాడే స్వర్గమునకుబోవుట కర్హుడుగాని నేనే పోయెదననుట కాద
నిచెప్పెను. రాజువాని చమత్కారమునకు మిగుల నానందించెను.

5 వ కథ.

అహమద్ అనుభక్తుడు దన మరణకాలమునందు దనలోదాను ‘‘అప్పుడే
గాదు, అప్పుడేగా’’దని యనుకొనుచుండెను. చెంతనున్న కుమారుడు దీనిం
జూచి ‘‘నాయనా, ఏమట్లనెద’’వని యడిగెను. అప్పుడాభక్తుడిట్లు జవాబు
జెప్పెను. ఓకుమారుడా! నాయిరుప్రక్కలయందును దేవతలు నిలుచుండి
నన్నుస్వర్గమునకు దీసుకపోవుటకై విమానము దెచ్చియుంచిరి. సైతాను నాయె
దుట దూరమున నిలిచి ‘‘ఓఅహమ్మద్, తుదకు నాపాశములనుండి తప్పించు
కొంటివిగదా’’యనెను. అందుకు అప్పుడేగాదని నేను బలుకుచుంటిని. ఏలయన
గొంతుకలోనూపిరి యున్నంతవరకు సైతానుయొక్కమాయాజాలమునుండి
తప్పించుకొనుట కష్టసాధ్యముగనుక నిట్లంటి’’నని జవాబు చెప్పెను.

6 వ కథ.

పుట్టంధుడగు ధృతరాష్ట్రుడొకనాడు శ్రీకృష్ణభగవానులను కన్నులార
జూడనిచ్ఛగించి యాదేవదేవుని బ్రార్థించెను. అప్పుడాసర్వశక్తుడు ధృతరా
ష్ట్రునకు నేత్రములనిచ్చి తనయభీష్టమును నెరవేర్చుకొనుమనెను. అంతట నా
యంధుడు నేత్రములను గల్గినవాడై శ్రీకృష్ణస్వామిని పరికించిజూచి మహదా
నందంబునొంది ‘‘హాకృష్ణా కృష్ణా తత్క్షణమే నన్ను దిరిగి గ్రుడ్డివానిగ జేయు
మ’’నివేడుకొనెను. శ్రీకృష్ణులవారు ఆశ్చర్యమునుచెంది ఓధృతరాష్ట్రా తిరిగి
అంధత్వమునే కోరుచుంటివేలనని బ్రశ్నించెను. అందులకాయన ‘‘హేమహా
నుభావా! పరమపావనంబగు నీసచ్చిదానందస్వరూపంబునుదర్శించిన కన్నులతో

పాపమయమగు నీప్రపంచమును చూడ నాయుల్లముల్లకున్నదని జవాబు చెప్పెను.

7. వ కథ.

ఒకనాడు రుక్మిణీదేవి శ్రీకృష్ణభగవానుని గాంచి “ నాథా! నిన్ను నమ్మినవారలును, నమ్మనివారలును అందరును నీకు బిడ్డలేగదా, అట్లుండియు అందరిని నీవొకేవిధమున ప్రేమించక నీదానులచెంతనే యెప్పుడు నుందువు. ఇట్టి పక్షపాతము నీయంతటివానికి తగునా జెప్పుమనెను. అందుల కాభక్తవత్సలుడు ఓప్రాణనాయకీ! ఒకతండ్రి కిద్దరు పుత్రులుండిరి. అందొకడు సమర్థుడు. రెండవవాడు పిచ్చివాడు. ఆతండ్రికిద్దరియందును ప్రేమయొకటిగానే యున్నను. పిచ్చివాని నెక్కువ జాగరూకతతో గాపాడుచుండును. అదేవిధమున నాబిడ్డలలో అనేకులు తమ స్వశక్తిపైనే భారముపైచి దేహయాత్ర గడుపుచుందురు. కొందరుమాత్రము వారిభారమంతయు నాపై నుంచి, పసిబిడ్డలవలెనో లేక పిచ్చివారివలెనో దిరుగుచుందురు. కావున సదా వారిచెంత నేయుండి వారికి బరిచర్యలు సహితము నేనే చేయవలసియుండును” అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

8. వ కథ.

ఒకరాజు లక్షలకొలది ద్రవ్యము వ్యయపరచి యొక దివ్యమైన దేవాలయము గట్టించెను. అందు భగవంతుని విగ్రహమును బ్రతిష్ఠచేయుటకై యొక సుముహూర్తము నిశ్చయించి యా ముహూర్తమున కందు భగవంతుని విచ్చేయుమని ప్రార్థించెను. నాటిరాత్రి యారాజునకు స్వప్నములో భగవంతుడు గాన్పించి “ ఓరాజా నీభక్తికి సంతసించితి. నీవు నిశ్చయించిన ముహూర్తమునకు నన్ను నీదేవాలయమునకు రమ్మని ప్రార్థించితివి. నీయభీష్టమును నెరవేర్చవలెననియున్నదిగాని సాధ్యమగునో లేదోయని సందేహము గలుగుచున్నది. ఏలయన నీపట్టణమునకు సమీపమునందున్న మాలపల్లెలో మద్భక్తుండగు నొకమాలవాడు నన్ను దన దేవాలయంబున మాటిమాటికి బంధించుచుం

దును. నీ ముహూర్తసమయమునకు నాతడు నన్ను విడచిన యెడల నీమ నోభీష్టమును నెరవేర్చెదనని చెప్పి యదృశ్యుండయ్యె. ఈకలగాంచినంతనే రాజు ఆశ్చర్యమునలేచి ఆహా మాలవాడట! దేవాలయమును గట్టించెనట! అందు భగవంతుని బంధించుచుండునట! నేను గట్టించిన దేవాలయముకంటె నిది యెక్కువ సుందరముగ నుండుననుట నమ్మదగినదికాదు. ఐనను జూడవలెనని యెంచి యామాలవాని గుడిసెకు బోయెను. అచట నొక మాలవాడు పద్మాసనాసీనుండై, ధ్యాననిష్ఠయందు మగ్నుడై బాహ్యస్పృహలేక ప్రతిమవలె గూర్చుండుట జూచి యాతడు కండ్లు తెఱచువఱకు నచటనేయుండి "ఓరీ నీవు దేవాలయమును గట్టించితివట, అందు భగవంతుని బంధించుచుందువట, దానిం జూపు,,మని యడిగెను. బ్రహ్మజ్ఞానముతో ప్రకాశించుచున్న యాభక్తుడు చిరునగవుతో తన హృదయమును చూపి "యిదే నా దేవాలయమని చెప్పి" తిరిగి కండ్లు మూసుకొనెను. ఇది వినినంతనే రాజు విస్మయముజెంది "ఆహా లక్షలకొలది ద్రవ్యము కొల్లబెట్టి గట్టించిన నాయసమానమగు దేవాలయమునకంటె కానైన ఖర్చుగాని హృదయాలయమే శ్రేష్ఠతరముగదాయని జ్ఞానము దెచ్చుకొని యా మాలవానికి "నీవేనా గురువ" టంచు మ్రొక్కిపోయెను.

9 వ కథ.

ఒక జ్ఞానిచెంతకు నొక రాజు బోయి "స్వామీ భగవంతుడెట్టివాడో వర్ణించుమనెను. అందుల కాజ్ఞాని మూడుదినములు సావకాశ మడిగెను. మూడుదినములు గడచినపిదప రాజు తిరిగివచ్చి యడిగెను. గాని యాజ్ఞాని మరిమూడు దినములు గడు వడిగెను. ఇట్లెన్నిదినములు గడచిన నింక మూడు దినములు సావకాశమిమ్మని యడుగుచుండుటచే రాజు విసికి "ఏమిస్వామీ, ఈచిన్నప్రశ్న కిన్ని గడువులు బెట్టుచున్నారు, కారణమేమ"ని యడిగెను. అందుల కాజ్ఞాని "రాజా నీవడిగిన ప్రశ్న మిగుల కఠినమైనది. భగవంతు డెట్టివాడో వర్ణించమనిగదా నీ వడిగితివి. ఆద్యంతములులేని భగవంతుని వర్ణించుటకు యెన్నిదినములు సావకాశము బుచ్చుకున్నను చాలకున్నది. దినములేల

యెన్ని యుగములు తరచి చూచినను నామహాప్రభు వింకను నపారమై యున్నవాడు'' అని చెప్పెను.

10 వ కథ.

ఒక రాజు తన కుమారుని విద్యాభ్యాసమునకై యొక గురువుచెంతకు బంపెను. కొంతకాలము గడచినపిదప యారాజు కుమారుని జూడవచ్చి పాఠశాలకు బోయి కుమారుని బరీక్షించి సమస్తశాస్త్రములలో నబ్బాలునికి గల పాండిత్యమునకు సంతసించి తుదకు నాబాలుని భగవంతు డెట్టివాడో వర్ణించమనెను. ఈప్రశ్నకు బాలుడుత్తరము చెప్పక నూరకుండెను. ఈప్రశ్నగాక యేదడిగినను దక్షణమే జవాబుచెప్పుచూ భగవంతుని వర్ణించమని అడిగినతోడనే మొద్దువలె నోరుమూసుకొని యూరకుండెను. తోడిబాలురందరు నొక్కపెట్టున భగవంతుడు సచ్చిదానందస్వరూపుం డనియు, నిర్వికారుం డనియు, నిరామయుం డనియు, సృష్టికర్త యనియు, నిర్గుణుం డనియు పలువిధముల వర్ణించుచుండిరి. గాని యాబాలుడు మాత్ర మెన్నివిధముల నడిగినను జవాబు చెప్పక మౌనముద్రను దాల్చి యుండుట జూచి రాజు మిగుల నాశ్చర్యంబునొంది "అయ్యో కుమారా! విద్యనేర్చినది భగవంతుని దెలుసుకొనుటకేగదా, ఆసర్వేశ్వరుని దెలుసుకొనని చదువు లెన్నిజదివిన నేమిప్రయోజనము? జగములకెల్ల ప్రభువగు యాపరమేశ్వరునిపై వైరము బూని వానిపేరైన నుచ్చరించనొల్లని నీవంటి దుష్టునిముఖము జూడరాదు, ఛీ పొమ్మని నాబాలుని నావలద్రోసెను. అప్పు డారాకుమారుడు "నాయనా కోపించకుము. మీరడిగిన ప్రశ్న కుత్తరము చెప్పితినిగాని, మీరు గ్రహించకుంటిరి. భగవంతుని వర్ణింపమనిగదా మీరు ప్రశ్నించితిరి. వాక్కునకును, మనస్సునకును బుద్ధికిని గూడ నతీతమగు యాపరమాత్మను వర్ణించుటకు నాదిశేషునకైనను దరమా! అవాఙ్మానసగోచరుండగు పరమేశ్వరుని వర్ణించుటకు మౌనముకంటె నుత్తమమైన మార్గము నాకు గాన్పించదే''దనెను. ఈమాటలకు తండ్రి మహదానందభరితుడై కుమారుని కౌగలించుకొనెను.

11 వ కథ.

పతివ్రతాశిరోమణియగు ద్రౌపది కౌరవులచే మానభంగప్రాప్తురాలగుచుండ, నామానినీతిలక మొకహస్తముచే దనవస్త్రము గట్టిగాఁ బట్టుకొని రెండవకరమును బైకెత్తి "హేకృష్ణా! ద్వారకీవాసా, ఆపద్బాంధవా నన్ను రక్షింపు మని విలపించుచుండెను. ఇట్లు కొంతతడవు దుఃఖించి భగవంతుని వేఁడుకొనినపిదప నాయాపద్బాంధవుఁడు వచ్చియామెనురక్షించెను.

అప్పుడు ద్రౌపది "హేకృష్ణా! జగద్రక్షకా! నన్ను రక్షించుట కింత తడ వేల చేసితివి. నామొఱ వినినంతనే వచ్చి నన్నేల రక్షింప వైతి" వని యడిగెను. అందులకు శ్రీకృష్ణభగవానులు చిరునగవుతో ద్వారకయందుండెడికృష్ణునిగదా నీవు పిలిచితివి, ద్వారకనుండి చటకు వచ్చుటకు నెంతకాలము పట్టునో యోచింపు మనెను. అప్పుడు ద్రౌపది "హేకృష్ణ! సర్వవ్యాపివై యున్ననిన్ను ద్వారకీవాస యని పిలిచినందులకుఁ దగినట్లు బుద్ధి చెప్పితివి. గాని మఱియొకసందేహము దీర్చుము నీవు వచ్చియు నన్నుఁ దక్షణమే రక్షింపక కొంతతడవు వూఱక చేతగానివానివలెఁ జూచుచుంటివి. శరణాగతరక్షకుఁ డనుబిరుదున కిది తగునా చెప్పు" మనెను. అప్పు డాభక్తవత్సలుఁడు "ఓద్రౌపదీ, నీవు చెప్పినది సత్యమే గాని నీ వొకచేతితో నిన్నుఁ గాపాడుకొనుచుంటివి. అప్పుడు నిన్ను రక్షించవలసినంత యవసరము గన్పించ లేదు. పిమ్మట భార మంతయు నాపైనుంచి రెండుహస్తములను బైకెత్తితివి. అప్పుడు గదా నాబాధ్యత, అప్పుడు గదా నీవు నిజముగ నన్ను నమ్మినదానవు, నన్ను నిజముగ నమ్మి భార మంతయు నాపైనుంచి నప్పుడె నేను రక్షింతు నని చెప్పి యదృశ్యుం డయ్యె.

12 వ కథ.

ఏసుక్రీస్తులవా రొకనాఁడు శిష్యులతో గూడి పోవుచుండఁగా మార్గమధ్యమున నొకచచ్చినకుక్క గనుపించెను. శిష్యులు దానిం జూచి "అబ్బా యిది యెంతయసహ్యముగ నున్నది, దేహ మంతయుగుళ్లి పురుగులు గారుచు కండ్లు

లొట్టలుపోయి యెంతహేయముగాఁ గాన్పించుచున్నదో" యని అనుకొనిరి. అప్పు డాసర్వసముఁడు "ఓబుద్ధిహీనులారా ఆకుక్క పండ్లనుజూడుఁడీ ఆహా అవి యెంతశుద్ధముగాను తెల్లగాను ప్రకాశించుచున్నవో! ఎప్పటికైనను మీరు దేనిని జూచినను దానియం దుండెడిమంచినే గ్రహించ వలెను. గాని దాని యం దుండెడిదోసములను బరికించ రాదు అని హితవు చెప్పెను.

13 వ కథ.

భక్తాగ్రేసరుండగు శ్రీఅంజనేయులవారిని నేఁ డేమితిథి యని యొకరు ప్రశ్నించిరి. అందున కాభక్తుఁడు "నాకుఁ దిథియును తెలియదు, వారమును తెలియదు, శ్రీరామచంద్రుని పాదారవిందములు దప్ప మఱేమియు నాకుఁ దెలియదని జవాబు చెప్పెను.

14 వ కథ.

పారసీకమతోద్ధారకుండును బ్రహ్మజ్ఞానియు నగుఁ 'జొరొయాస్ట' రొక నాఁడు కొండగుహాయందుఁ దపస్సు చేసుకొనుచుండఁగా, విలువగలవస్త్రాభరణములను ధరించినయొక ప్రాపంచకుఁ డా జ్ఞానిని దర్శించి "అయ్యా నాకు జ్ఞానోపదేశముఁ జేయుఁ డ"ని యడిగెను. అంతట నాజ్ఞాని వానిచేతికి నొక దీపము నిచ్చి యచటఁ బ్రమిదలో నున్నవత్తిని వెలిఁగించ మని చెప్పెను. కాని యతఁ డెన్నివిధములఁ బ్రయత్నించిన నావత్తి వెలుఁగ కుండెను. అప్పు డాతపసి "ఓసహోదరుఁడా ప్రమిదలో నే మున్నదో పరీక్షించు" మని చెప్పెను. అప్పు డాతఁడు దానిని బరిశీలించి యందుఁ జమురుకు బదులు నీ రుండుటఁ గాంచెను. అంతట 'జొరాస్టరు' అయ్యా యానీటిని పారబోసి చమురు పోయు మనెను. అట్లు జేసినను నావత్తి వెలుగనందున నాతఁడు విస్మయము జెంది యందులకుఁ గారణ మడిగెను. అంతట నామహనీయుఁడు "ఓసోదరా, వత్తియం దింకను నీ రున్నది. అదియును శుభ్రముగాఁ బోవు వఱకు నెండఁ బెట్టు మనెను. అట్లు చేసినపిమ్మట దానికి దీపము వెలిగించిన మాత్రమున నే వత్తి మండెను. అప్పు డామహానుభావుఁడు అయ్యా మీకు

జ్ఞానోపదేశముఁ జేసితిని నిఁకఁ బొమ్మనెను'' గాని యామానవుని కదేదియు గోచరించక పోవుటచే నిట్లుపదేశించెను ''నీవే వత్తివి యనుకొనుము నీవు విషయభోగము లనెడినీటియందు నానుచుంటివి. వానిని విసర్జించి భక్తి యనెడిచమురు నింపుము, అట్లు చేసినను నీయందు విషయవాసనయుండునుగాన వైరాగ్య మనునెండచే దానిని నిర్మూలము చేయుము. అట్లు చేసినఁగాని నీ యందు బ్రహ్మజ్ఞాన మనెడిజ్యోతి ప్రకాశించదు.' అని బోధ చేసెను.

15 వ కథ.

శ్రీకృష్ణభగవాను లొకనాఁ డొకభక్తురాలిగృహంబునకుఁ బోయెను. ఆభక్తాగ్రేసరి శ్రీకృష్ణునిదర్శనంబుచే ఆనందభరితురాలై నేమైన ఫలహారము స్వామికి నియ్యఁ దలఁచి యేమియుఁ గానక తుదకుఁ గొన్నియరటిపండ్లను నొకగూటిలోఁ గాంచి చిత్తమంతయు నచ్యుతునిమీఁద నుంచుటచే నొడలెఱుంగక, యాపండ్లను నొలిచి తోళ్లను తినుపించుచు గుజ్జును బాఱవేయుచుండెను. ఆకరుణాసముద్రుఁడు చిరునగవుతో నాతోళ్లను భక్షించుచుండెను. ఇంతలో నాభక్తురాలు తనయజ్ఞానమును దెలుసుకొని తాను జేసినయపరాధమునకు మిక్కిలి చింతించి మిగిలినపండ్ల నొలిచి యతిజాగ్రతతోఁ దోళ్లు పాఱవైచి గుజ్జును శ్రీకృష్ణస్వామినోటఁ బెట్టగా నామహానుభావుఁడు దానిని గొంచముచప్పరించి తుబుకున నేలపై నుమిచెను. అప్పు డాభక్తురాలు దీనురాలై హే దేవాదిదేవా! నేనేమియపరాధము చేసితి? తోళ్లను బెట్టినపుడు తాము చక్కగ భుజించి గుజ్జును బెట్టినపు డేల స్వీకరింప కుండిరి? అని యడుగ నామహానుభావుఁడు ''ఓభక్తాగ్రేసరీ నీవు తోళ్లనుబెట్టినపుడు నీచిత్తమంతయు నాయందేయుండెను. గుజ్జు బెట్టినపుడు నీకుఁ జిత్తచాంచల్యము గలిగి నీమనస్సు కొంత పండ్లయందును, గొంతతోళ్లయందును గొంతనీదేహమందును, గొంతమాత్రము నాయందును నిట్లు చెదరి యున్నది. పూర్ణచిత్తముతో నా కర్పణచేసినది తృణమైనను నాకు మిక్కిలిప్రీతికర మని హితోపదేశము చేసెను.

16 వ కథ.

ఒకనాఁడు భూదేవి మిక్కిలివాడినమోము గలదై దుఃఖించుచున్న సమయమున సృష్టికర్త యగుబ్రహ్మదేవుఁడు భూదేవిని జూచి నా పెదుఃఖము నకుఁ గారణ మడిగెను. అప్పుడు భూదేవి "ఓదేవా! ఎట్టియున్నతము లైన పర్వతముల నైనను నెట్టివిస్తీర్ణమైనవృక్షముల నైనను సులభముగ మోయఁగలను గాని యనృతములాడుమహాపాతకులను భరింపఁ జాలక దుఃఖించుచున్నా నని చెప్పెను.

17 వ కథ.

పరమభక్తుం డగుశ్రీయాంజనేయులవా రొక్కగంతున సముద్రమును దాఁటి శ్రీరాములసాన్నిధ్యమునకు వచ్చి "దేవా మీయనుగ్రహముచే సము ద్రమునుసయితము దాఁటఁ గలిగితిని" అని చెప్పెను. అందులకు శ్రీరామచం ద్రులు "ఓహో ఆంజనేయా! సంసార మనుమహాసముద్రమునే దాఁటఁ గలి గిననీ కీసముద్రము దాఁటుట యొకగొప్పపనియా!" యని మందహాసము చేసెను.

18 వ కథ.

మహానుభావు లగుశ్రీశంకరులవారు ప్రతిదినము వారు పూజచేసి కొనినపిదపఁ దీర్థప్రసాదములను దూరమునఁ గాచియుండు నొకమాలవానికి ముం దిచ్చి పిమ్మట బ్రాహ్మణుల కిచ్చుచుండిరి. ఇట్టినడత బ్రాహ్మణులకుఁ గష్టముగాఁ దోఁచి దానిని సహింపఁ జాలక యొకదినము ధైర్యము వహించి యామహానుభావునిచెంతకుఁ బోయి స్వామీ మీరు సర్వజ్ఞు లని యనుకొం టిమి. మీవంటిపెద్ద లిట్టినింద్య మగుకార్యము నేల చేయుచుండిరో తెలియ కున్నది. చతుర్వేదములను గంఠోక్తిగఁ జెప్పఁ గలుగుమహానీయు లుండఁగ సమస్తశాస్త్రములను దెలిసికొనిన మహాపండితు లుండఁగ, యజ్ఞయాగాది క్రతువులను జేసి కుండలములు ధరించినమావంటిగౌరవనీయు లుండఁగ మమ్ముల నందఱిని నావలకుఁ ద్రోసి యొకపగవనీ మని నెక్కువగా గౌరవించుచుండిరి.

ఆహా యిది యేమియన్యాయ మని యొకపెద్దపెట్టున నఱవసాగిరి. అప్పు డా శాంతమూర్తి చిరునగవుతో మీ సందేహమును దీర్చెద శాంతము వహించుఁ డని వారిని నెమ్మదిపఱిచి కొన్ని యరటిపండ్లను దెప్పించి యందఱికి నొక్కొక్కటి నిచ్చి నేఁటిరాత్రి యీపండ్లను నెవ్వరు చూడని రహస్యప్రదేశమునఁ దిని యుదయమున నే రం డని చెప్పి పంపెను. ఆమఱునాఁ డందఱును బండ్లను దిని స్వాములవారి చెంతకు వచ్చిరి. అప్పు డాయన ఓ బ్రాహ్మణులారా మీరు పండ్లను దినుచుండ నెవ్వరును జూడ లేరు గదా యనెను. అప్పుడు వారిలో నొకఁ డయ్యా నేను గదిలోఁ దింటి ననియు నొకఁడు చీకటిలోఁ దింటి ననియు, నొకఁ డడవిలోఁ దింటి ననియు, నొకఁడు ముసుకు వేసికొని తింటి ననియు, నిట్లు పలువిధములఁ జెప్పిరి. పిమ్మట మాలవాని నడుగఁ గా నాతఁడు "అయ్యా నేను దిన లే దని చెప్పెను. బ్రాహ్మణులు పకపక నవ్వ సాగిరి. అప్పుఁ డా మాలవాఁ డిట్లు చెప్పెను. అయ్యా నాకు రహస్యప్రదేశ మెంతవెదకినను గాన్పించ లేదు. ఎందుఁ జూచినను సర్వాంతర్యామి యగు శ్రీమన్నారాయణుండు గన్పించుచునే యున్నాఁడు. ఆజగదీశుఁడు లేనిస్థలము నా కెచటను గన్పించనందునఁ బండ్లను దిన లే దని చెప్పెను. బ్రాహ్మణులందఱు వీఁడు మహాభక్తుఁ డని గ్రహించి తమయజ్ఞానమునకు సిగ్గుపడి మహానుభావుఁ డగు నా మాలవానికి మ్రొక్కి యిండ్లకుఁ బోయిరి.

19 వ కథ.

ఒకనాఁడు యమధర్మరాజు పకపక నవ్వుచుండెను. అప్పుడు మంత్రి "స్వామీ యేల యిట్లు నవ్వెద" రని యడిగెను. అప్పు డతిభయంకరుఁ డగు నాయముఁడు "ఆహా యేమి వింత! ఎట్టి విపరీతము! పరమేశ్వరుని నిత్యకల్యాణదాయకంబగు నావైకుంఠము చూడుము, అతిభయంకరంబును దుఃఖదాయకంబును నగు నాయమపురిఁ జూడుము. దినదినము నారాజ్యము మనుష్యకోటిచే నభివృద్ధిఁ గాంచుటయు ననిర్వచనీయసుఖము నిచ్చు వైకుంఠమునకు నెవ్వఁడో యొకరు వచ్చుటయుఁ జూడ నాకుఁ బట్ట శక్యము గాని నవ్వు వచ్చుచున్న దని జవాబు చెప్పెను.

20 వ కథ.

ఒకపండితుఁ డొకవివేకి యగురాజునొద్దకుఁ బోయి "రాజా నేను భగవద్గీతఁ జక్కఁగాఁ దెలిసికొంటిని. ఏలినవారు పరీక్షించి బహుమానింతు రని వచ్చినాఁడ" ననెను. బుద్ధిమంతుఁ డగునారాజు నీ వింకను భగవద్గీతఁ జక్కఁగా నేరువలే దని తోఁచుచున్నది. ఇంటికిఁ బోయి చక్కఁగాఁ జదువుకొని వచ్చినచో మంచిబహుమాన మిత్తు నని చెప్పెను. వెంటనే యాబ్రాహ్మణుఁడు తిరిగి పోయి పూర్వముకంటె నెక్కుడుశ్రద్ధతోఁ జదివి రాజుదగ్గఱకు వచ్చెను. అప్పుడును రాజదేవిధమున "నీ వింకను బాగుగాఁ జదివినట్లు కనపించుట లేదు. తిరిగి పోయి చక్కఁగాఁ జదువుకొని వచ్చినచో మంచిబహుమాన మిత్తు ననెను. ఇట్లెన్నిమార్లు వచ్చినను రాజదేప్రకారము చెప్పుచుండెను. పండితుఁడును విసుకుఁ జెందక యంతకంతకు నెక్కుడుశ్రద్ధతోఁ జదువుచుండ భగవద్గీతాసార మంతయు మనమునఁ బట్టి క్రమక్రమమున ననిత్యములగువిషయములందు విరక్తిఁ జెందుచుఁ దుదకుఁ బూర్ణవైరాగ్యమును జెంది పరబ్రహ్మనిష్ఠాగరిష్ఠుఁడై రాజును సహితము మఱచి యాత్మానందమున మగ్నుఁడై యుండెను. పండితుఁడు తిరిగి రాజుచెంతకు రానందునఁ దానే యాతనియింటికిఁ బోయి "ఓపండితోత్తమా బహుమానముకొఱకుఁ దిరిగి యేలరారైతిరి" అని యడిగెను. బ్రహ్మజ్ఞానముచేఁ బ్రకాశించుచున్న యావిప్రుఁడు రాజా నీ వేమిబహుమానము నా కీయఁ గలవు? ఈభూమండలమంతయు నాకు దాన మిచ్చినను దృణప్రాయముగాఁ జూచునంతటిభాగ్యము సంపాదించితిని. నే నిప్పుడు వాంఛాశూన్యుఁడను బరిపూర్ణసంతుష్టుఁడ నని చెప్పి మౌనధారియై యుండెను. అప్పుడు రాజు "ఆహా యిప్పుడు గదా మీరు భగవద్గీతాసారమును గ్రహించితిరి" అని సాష్టాంగదండప్రణామ మాచరించి యింటికిఁ బోయెను.

21 వ కథ.

రావణుఁడు సీతామహాదేవిని నెత్తుకునిపోయినపిదప రామలక్ష్మణులాదేవిని వెదకుటకై పోవుచుండఁగా మార్గమధ్యమున వారికి పొలివైచినసగ

లమూఁట గాన్పించెను. వానిని లక్ష్మణున కిచ్చి నీవదినయొక్కనగలను గుర్తిం
చఁ గలవా యని శ్రీరామచంద్రుఁ డడిగెను. అప్పు డాసుగుణసంపన్నుఁడు
వానిని బరిశీలించి కాళ్లనగలనుమాత్రము దీసి "దేవా యివి మాతల్లివే అందుల
కు సందేహము లే" దని చెప్పెను. మిగిలిననగలను నేల గుర్తించ వైతి వని
శ్రీరామచంద్రు డడుగ "దేవా నే నాతల్లియొక్కపాదములుతప్ప పైభాగము
నెన్నఁడును జూడ లే"దని జవాబు చెప్పెను.

22 వ కథ.

సత్యశీలుఁ డగుహరిశ్చంద్రభూపాలుని బొంకించ వలయు నని ప్రతిజ్ఞ
గట్టి యెన్నియో యిడుములఁ బెట్టు చున్నవిశ్వామిత్రమహర్షి యొకసమయం
బున మిక్కిలియాగ్రహముతో వచ్చి హరిశ్చంద్రచక్రవర్తిని దనకాలితోఁ గిరీ
టముపైఁ దన్నెను. అప్పు డాశాంతమూర్తి కన్నీరు గార్చుచు హే దేవా
మృదు వైనతమపాదపద్మములకు నాకిరీటమందలికఠిన మైనమణులు గ్రుచ్చు
కుని యెంతబాధ నొందించెనో గదా యని పరితపించెను.

23 వ కథ.

ఒకకుక్క యెంగిలివిస్తళ్లలోని యన్నమును దినుచుండ నున్మత్తుఁ
డగునొకసాధు వాకుక్కను గౌగిలించుకొని అన్నా నాకును గొంచె
మన్నముఁ బెట్టు మని చెప్పి యావిస్తరిలోని యన్నమును దానును భుజించి
పోవుచుండెను. దీని నంతయుఁ జూచుచున్న శ్రీరామకృష్ణపరమహంసల
వారు తనశిష్యుని నాసాధువువెంటఁ బోయి యాతఁడు చెప్పినది తెలుసుకొని
ర మ్మని పంపించెను. అంత నాతఁడు వెళ్లఁగా నీ వేల నావెంట వచ్చు
చున్నా వని సాధు వడిగెను. శిష్యుడు "అయ్యా నాకు జ్ఞానోపదేశముఁ
జేయు" డని వేడెను.* అప్పు డాసాధువు మురికి తూములోనిబురదనీరును
గంగానదిలోనినిర్మలోదకమును, నొక్కటిగా నీ కెప్పుడు దోఁచునో, మఱియు
వీణానాదమును, సంతయందలి కలకలధ్వనియు నీచెవులకు నొకటిగా నెప్పుడు
వినఁబడునో యప్పుడు నీకు జ్ఞానసిద్ధి యైనట్లు తెలిసికొను మని వెడలిపోయెను.

24 వ కథ.

మిక్కిలి హీనజాతియందుఁ బుట్టిన యొకభక్తుఁడు రహస్యముగ దేవాలయముఁ జొచ్చి యందలి దేవతావిగ్రహము దైవమే యని నమ్మి యావిగ్రహమునకుఁ బాదపూజచేయుచు నతిభక్తితో ధ్యానము సల్పుచుండ నర్చకులు దీనిం జూచి మిగుల నాగ్రహచిత్తులై వానిం బంధించి న్యాయాధిపతిచెంతకుఁ బంపిరి. న్యాయాధిపతి విచారించి వీఁడు చేసినతప్పునకు శిక్షగా నొకపాదము ఖండించుఁ డనియాజ్ఞ నొసఁగెను. అప్పు డామహాభక్తుఁడు "ఓ తండ్రులారా! నాయందుఁ గటాక్షించి యాభగవంతునిదివ్యమంగళస్వరూపము మఱియొక్కసారి కన్నులారఁ జూడ నిచ్చి యిందుకు శిక్షగా రెండవపాదమును గూడ ఖండించుఁ" డని ప్రార్థించెను.

25 వ కథ.

భగవంతుఁడు దుష్టజనసంహారమునకై నృసింహావతారము దాల్చి దానవేంద్రుఁ డగుహిరణ్యకశిపుని సంహరించి ముల్లోకములను గజగజవణఁకింపఁ జేయునట్టియు భూమ్యంతరిక్షములు నిండినయగ్నిజ్వాలలతో భయంకరముగా నున్నట్టియు రూపమును జూచి బ్రహ్మాదిదేవతలుసహితము సమీపించుటకు భయ మొందినవారలై యుండ భక్తాగ్రేసరుం డగు ప్రహ్లాదుఁడు భగవంతుని యెదుట నంజలిబద్ధుఁడై గజగజవణఁకుచు నిలుచుండెను. అప్పు డాదయామయుఁడు తనప్రియభక్తునిఁ జూచి, "కుమారా! నాయాకారము నీకు భయము కలిగించుచున్నదా" యని యడిగెను. అందుల కాభక్తశిరోమణి "హే దేవాదిదేవా, దీనశరణ్యా, ఆనందస్వరూపుఁడ వగు నీయాకారము నాకు భయ మేల పుట్టించు" ననెను అప్పుడాయుగ్రనృసింహుఁడు "అట్లైననీవు గజగజ వణఁకుచు భయముఁ జెందియుండుటకు గారణ మేమి" మని యడిగెను అందులకు ప్రహ్లాదుఁడు "హే కరుణాసముద్రా నన్ను సదా నీదివ్యచరణారవిందములందు నివసింపఁ జేతువో లేక దుర్భర మగురాజ్యభారమునకై సంసారసాగరంబునఁబడ ద్రోయుచుంటివో యని భీతి నొందుచున్నా ననెను.

26 వ కథ.

పూర్వకాలమునం దొకనాఁడు ముగ్గురుమనుష్యులు విమాన మెక్కి మోక్షమునకుఁ బోవుచుండిరి. అప్పు డొకగరుత్మంతుఁ డొకసర్పమును నోటఁ గఱచుకొని యెగిరిపోవుట వారికంటఁ బడెను. అందులో నొకఁడు దానిం జూచి "శబాష్, ఆపక్షిరాజ మెంతమంచిపనిఁ జేయుచున్నది! విషపురుగును సంహరించి లోకమునకు నెంతమేలు చేయుచున్నదో చూచితిరా యని" అనెను. అట్లనినంతనే గిఱగిఱ విమానమునుంచి నరకములోనికిఁ గూలెను. రెండవవాఁడు "అయ్యో యెంతవిచారము, పాపము దిక్కులేనిపాము నాపక్షి చంపుచున్నదే, జీవహింస జరుగుచుండఁ గన్నులారఁ జూచి యూఱకుండ వలసి వచ్చినదే, నే నేమి సేతును" అని జాలిపడినంతనే గభాలున స్వర్గములోఁ బడెను. మూఁడవవాఁడు సుఖదుఃఖములును, రాగద్వేషములును, మంచిచెడుగులును మొదలగుద్వంద్వములన్నియు మాయాస్వరూపములని తెలిసికొనిచరాచరప్రపంచమంతయు బ్రహ్మస్వరూపముగాఁ గాంచుచు మౌనమును ధరించి మోక్షసామ్రాజ్యమును జేరెను.

27 వ కథ.

ఒకబ్రాహ్మణుఁ డొకరమణీయ మగుతోఁటను వేయించెను. ఒకనాఁ డొకయావు తోఁటయందుఁ బ్రవేశించి యాబ్రాహ్మణుఁడు మక్కువతోఁ బెంచు చున్నమామిడిచెట్లను బాడు చేసెను. అప్పు డాబ్రాహ్మణుఁడు మిగుల నాగ్రహముఁ జెంది నాయావునుగఱ్ఱతో గొట్టి చంపెను. అంతలోఁ బురజను లందఱు చేరి యాబ్రాహ్మణుని రాక్షసకృత్యమునకు నిందింప సాగిరి. కాని యాబ్రాహ్మణుఁడు "ఓపిచ్చివాండ్లారా నన్నేల నిందించెదరు? ఆయావును నేను జంప లేదు. సకలకార్యములకుఁ గర్త యగుభగవంతుడే దీనిని జంపెను ఆదోష మాయనదే కాని నాది కాదు. అని బూటకపు వేదాంతమును బోధించుచుండెను. సర్వాంతర్యామి యగుభగవంతుఁడు దీనిని విని యొక వృద్ధబ్రాహ్మణునివేషముఁ దాల్చి అయ్యా యీతోఁట యెవరి దని యడిగెను. బ్రాహ్మ

ణుఁడు "ఇది నాదే" అనెను. అంత వృద్ధుఁడు "ఆహా! ఇది యెంతరమణీయముగ నున్నది. ఈచెట్ల నింతసొగసుగ నాటి పెంచిన దెవ" రని యడిగెను బ్రాహ్మణుఁ డది కూడ నాపనియే యనిచెప్పెను. అంతట వృద్ధుఁడు "ఆహా బ్రాహ్మణుఁడా యి దంతయు నీపనియేయైయుండ నీవు చేసినగోహత్యమాత్రము నా దెట్లగును? అదియును గూడ నీదే యని చెప్పి యదృశ్యుం డయ్యె.

28 వ కథ.

వ్యాసమహాఋషి యొకనాఁడు చింతాక్రాంతుఁడై కూర్చునియుండ నారదులు వారిం జూచి వారిదుఃఖమునకుఁ గారణ మడిగెను. అందులకు వ్యాసులు "ఓనారదా నేను భారతరామాయ ణాదిమహాగ్రంథములను రచించినను నాకు హృదయశాంత మింకను గలుగ లేదు. అందులకై కారణము విచారించు చున్నాను. నీ కేమైనఁ దోఁచినచోఁ జెప్పఁ గలవా" యనెను. అందులకు నారదులు "ఓ ఋషిపుంగవా నీవు గ్రంథరచనయందే కాలము గడపితివి గాని భగవత్సంకీర్తన చేయ వైతివి. అదియే కారణము సుమా" యనెను.

29 వ కథ.

ఒకక్రీస్తుమతబోధకుఁడు వీధియందు జనులకుఁ దనమతమును బోధించుచు "మీవిగ్రహము నొకకఱ్ఱతోఁ గొట్ట నది యేమి చేయు న"ని జనుల నడిగెను. వారిలో నొకఁడు నీదేవుని నేను దిట్టిన వాఁ డేమి చేయఁ గలఁ డని తిరిగి ప్రశ్నించ వాక్రైస్తవుఁడు నీవు చచ్చినవెనుక దేవునిచేత శిక్షింపబడుదు వనెను. అందులకు బదులుగా నాదేవుఁడు గూడ నీవు చచ్చిన వెనుక శిక్షించు ననెను.

30 వ కథ.

ఒకడాంబికుఁడు తన్ను మహాభక్తుఁ డని యందఱు ననుకొనవలయు నని ప్రతిదినము దేవాలయమునకుఁ బోయి దీర్ఘకాలమువఱకు నచటనే కండ్లు

మూసుకొని జపమాలఁ ద్రిప్పుచుఁ గూర్చుండెను. ఇందుచేఁ బూజారికి దేవాల
యము తలుపులు వేయుటకుఁ బ్రతిదినము నాలస్య మగుచుండ విసుకుఁ జెంది
యొకనాఁడు మూలవిగ్రహముచాటునఁ గూర్చుండి “ఓభక్తాగ్రేసరా, నీభక్తికి
సంతసించితి. ఇదిగో యిప్పుడు నిన్ను నాయం దైక్యము చేసుకొనుచున్నా”
నని బిగ్గరగా ననెను. ఇది యాకపటభక్తుఁడు విని దేవుఁడు తన్నెక్కడ మ్రిం
గునో యని తిరిగి చూడక పాఱిపోయెను.

31 వ కథ.

మహాభక్తుఁ డగుమహమ్మ దొకనాఁ డొంటరిగా నొకచెట్టుక్రిందఁ గూ
ర్చుండెను. అప్పు డాయన శత్రులలో నొకఁ డగు ‘దర్ తర్’ అనువీరుఁడు
ఖడ్గము చేతఁ బూని మహమ్మదులవారిచెంతకు వచ్చి కత్తిని జూపుచు ఓరీ
నేటికిఁ గదా నీ వొంటరిగా నాచేతఁ జిక్కితివి. ఇప్పుడు నిన్ను రక్షించు
వార లెవ రని బెదరించెను. అప్పు డాపరమభాగవతోత్తముఁడు కొంచమై
నను జంకక యద్భుతశాంతముతో “ఓరీ పిచ్చివాఁడా? నే నొంటరిగా నున్నా
నని యనుకొంటివా, సర్వజీవులకు రక్షకుఁ డైనపరమేశ్వరుఁడు లేనిచోటు
గలదా? ఆయనే యిప్పుడు నన్ను రక్షించఁ గలఁడు” అని పల్కి భగవధ్యాన
పరాయణుఁడై నిశ్చలముగఁ గూర్చుండెను. ఆయనశాంతచిత్తమును జూచి
నంతనే యాకాఠిన్యునిమనం బించుక మెత్తపడి తనచేత నున్నఖడ్గమును జార
విడచెను. తత్క్షణమే యాభక్తుఁ డాకత్తిని దీసికొని గిఱగిఱఁ ద్రిప్పుచు ని
న్నిపు డెవరు కాపాడఁ గల రని ‘దర్ తర్’ను బ్రశ్నించెను. అప్పు డాతఁడు
మిగుల భయము చెంది “అయ్యో యిప్పు డీయరణ్యమందు నాకు దిక్కెవరు
నన్ను రక్షింపు” మని మహమ్మదులవారిపాదములపైఁ బడెను. అప్పు డాక
రుణాసముద్రుఁడు “ఓరీ బుద్ధిహీనుఁడా యిప్పుడైన నీకు జ్ఞానములేదా. న
న్నేల ప్రార్థించెదవు? రక్షకుల కెల్ల రక్షకుఁ డగు నాపరమేశ్వరునిఁ బ్రార్థిం
చు” మని హితోపదేశము చేసి వానిని దనశిష్యునిగాఁ జేసి కొనెను.

32 వ కథ.

ఏసుక్రీస్తులవారిచెంత కొకఁడు వచ్చి తనభార్య మిగులజబ్బుగా నున్నదనియు నామెబాధ నివారణ చేయుమనియుఁ బ్రార్థించెను. అంతట నా భక్తుఁడు తనశిష్యుని పోయి యామెజబ్బు కుదుర్చ మని యాజ్ఞాపించెను. కాని యాశిష్యుఁ డెన్నివిధములఁ బ్రయత్నించినను నామెజబ్బు నివారణ కానందున మిక్కిలివిచారముతోడను నాశ్చర్యముతోడను దనగురువులవారిచెంతకు వచ్చి "స్వామీ యి దేమివింత! తా మొక్కసారి భగవంతునినామ ముచ్చరించినతోడనే యెట్టివ్యాధి యైనను నివర్తి యగుచున్నది. నే నెన్నిమారులు భగవన్నామ ముచ్చరించినను గొంచ మైనను బ్రయోజనము కలుగ లేదు" అని యడిగెను. అప్పు డామహాభక్తుఁ డగు ఏసు" ఓరీ నీ కింకను భక్తి గలుగ లేదు. భగవంతునియెడలఁ బూర్ణ మైనభక్తివిశ్వాసములు గలవానికి నసాధ్య మైనకార్య మొకటి కలదా" అని చెప్పెను.

33 వ కథ.

ఒకబ్రహ్మజ్ఞానికిఁ గడుపుమీదఁ బెద్దకురుపు లేచి యందుండి పురుగులు తుట్టెలు తుట్టెలుగా నేలపైఁ బడుచుండెను. అప్పు డామహానుభావుఁ డాపురుగుల నొక్కొక్కటి జాగ్రతతోఁ దీసి తిఱిగి పుండులో వేయుచుండెను. ఇది యొకఁడు చూచి "స్వామీ మీదేహము నేల యింతగా శ్రమ పెట్టుచున్నా" రని యడిగెను. అందు కాపరిపూర్ణుఁడు చిఱునవ్వుతో "ఈబ్రహ్మాండమంతయు నాదేహము గాని నీవు చూచు చున్నయీదేహము మాత్రమే కాదు. కావున దీనిని బురుగుల కాహారముగా నిడిన నా కేమికొఱంత" యని ప్రత్యుత్తర మిడెను.

34 వ కథ.

ఋషిశ్రేష్ఠుం డగుశ్రీశుకులవారు పరిపూర్ణ విరాగమును బొంది ఘోరారణ్యముల కేగుచుండెను. మార్గమధ్యమునఁ గొందఱుఋషికన్యలు వస్త్రవిహీనలై స్నానము చేయుచుండిరి. అత్తఱి నీమహానుభావుం డాదారినే

పోవుట సంభవించి దిగంబరులుగా నున్నయాకాంతలమధ్యనుండి పోవు చుండెను. వీనివెనువెంటనే యీయనతండ్రి యగువ్యాసమహర్షి హా కుమారా, హా పుత్రా అని పిలపెంచుచుఁ బఱుగిడుచుండెను. ఋషికన్య కలు వీనిని జూచినంతనే వేవేగ బట్టలు ధరింప సాగిరి. ఈవిపరీతము వ్యా సులవారు చూచి “ ఓహో యి దేటివింత ” పూర్ణయౌవనఘుం డున్ననాకు మారుఁడు మీమధ్యనుండి వెళ్లినపు డావంతయైన సిగ్గు లేక కాటికిఁ గాళ్లు చాఁచుకొనిన నావంటి వృద్ధు మీచెంతకు వచ్చినంతనే యింతసిగ్గేలకల్గెనో తెలి యకున్న దనెను. అందుల కాకాంతలు నవ్వుచు “ఓ ఋషిపుంగవా నీవు వయోవృద్ధుఁడవైనను, మహాపండితుఁడవైనను నీ కింకను నీషణంబులే చావ లేదు. నీపుత్త్రుఁడు నిష్కళంకుఁడు నిర్గుణుండు, నిర్మోహుండు లోకాతీ తుఁడు. ఆమహానుభావుఁడు మామధ్యనుండి వెళ్లనను మమ్ములఁ జూచి యైన నుండడు. మాయకు లోనైననీవంటివానిని జూడ సిగ్గగుచున్నది. కాని మా యాతీతుండగునీపుత్త్రునికడ మాకు సిగ్గేల యుండును?” అని చెప్ప నాముని తన యజ్ఞానమునకు సిగ్గుపడి కుమారుని మహావిరాగమునకు సంతసించి యింటికిఁ బోయెను.

35 వ కథ.

ఒకనాఁడు వేమనయోగి యొకఘోరారణ్యమందు నొకహస్తము తల క్రింద నుంచుకొని కఠినశిలపైఁ బరుండెను. అప్పు డిద్దఱుఋషికన్యకలు వచ్చి యామహానుభావునిఁ జూచి ఆహా! ఈతనివైరాగ్యము శ్లాఘనీయమేగాని యింకను నీతని నొకటి విడువ కున్నది సుమీ యని తమలోఁ దాము మాట్లా డుకొనుచుండిరి. ఆయోగి దీనిని వినినతత్క్షణమే తనహస్తమును దలక్రిందనుంచి తీసి వేసెను. అది యాకన్యకలు చూచి యయ్యో నీతని నొకటే విడువకున్న దని యనుకొంటిమి గాని యితనికి నింకను రెం డున్నవే యనెను. ఆవిరాగి దీనిని వినినంతనే యేమియుఁ దోఁచక వారిపాదములపైఁ బడి వా రట్లనుటకుఁ గారణము చెల్పు మని వేఁడెను. అప్పు డాకన్య లిట్లు చెప్పిరి. ఓ ముని

శ్రేష్ఠా! నీవు ప్రపంచ మంతయు విడిచితివి గాని యింకను గొంచముసుఖము నపేక్షించి తలక్రిందఁ జేయి పెట్టుకొని పరుంటివి. ఈకొంతయొక్కటి యున్నదని మే మనినంతనే చేయి దీసితివి కావున నభిమానముకూడా యింకను బూర్ణముగా నశించలే దని నిన్ను నింకను రెండు విడువ లేదని యంటిమి యని జవాబు చెప్పి వెడలిపోయిరి.

36 వ కథ.

భగవన్నామసంకీర్తనము పాడుచున్నయొకభక్తునిచెంతకు నొకఁడు పోయి "అయ్యా భగవంతుని వర్ణించ" మని ప్రార్థించెను. వెంటనే యాభక్తుఁడు మౌనము దాల్చెను. అప్పు డాతఁడు స్వామీ యి దేమి! భగవంతుని వర్ణించ మని యడిగినతోడనే యదివఱకుఁ బాడుచున్నవారసహిత మూలుకొని మౌనము దాల్చితిరి! అని యడుగ నాభక్తుండు "అయ్యా వర్ణనాతీతం బగుదానిని వర్ణించు టెట్లో" యని జవాబుఁ జెప్పెను.

37 వ కథ.

ఒకజాలకలవాఁడు గలఁడు వాఁడు నిశ్చల మైనభక్తి గలవాఁడు. ఒక నాఁడు నిదురించుచు మంచి కలఁ గాంచుచుండఁగా నాతని నెవరో లేపిరి. అంత నాతఁడు మిగులవిసుకుఁ జెంది 'అయ్యో న న్నెందుకు లేపితివి? నేను జక్రవర్తిగా నుండి ప్రపంచ మంతయుఁ బాలించుచుంటిని. అష్టభోగముల ననుభవించుచుంటిని. భార్యాపుత్రాదులతో బంగరుతూఁగుటుయ్యాలలో నూఁగుచుంటిని. ఇట్టిమహద్దశను భంగము చేసితివి గదా యని నిట్టూర్పులు విడచెను. అప్పు డామనుజుఁడు "ఓీ పిచ్చివాఁడా నీ వనుభవించుచుండిన దంతయు సత్య మనుకొంటివా? అది కలయే గాని చింతించకు" మనెను. అప్పు డాభక్తుఁడు" ఓరీ పిచ్చివాఁడవు నీవు కాని నేను గాను. నాకల యెంత యసత్యమో నేను జాకలిగానుండుటయు నంత అసత్యమే. అది యెంత సత్యమో యిదియు నంతసత్యమే. నీ వజ్ఞానివై యీప్రపంచమంతయుసత్యమే యని భ్రమించుచున్నావు గాని యిదియును వట్టికలయే సుమా" యనెను.

38 వ కథ.

శ్రీరామకృష్ణపరమహంసలవారు రోగపీడితులై యున్నతఱి శశిధరుఁడను నొకపండితుఁడు వారిసన్నిధికి వచ్చి "స్వామీ మీమనస్సు నొక్కక్షణము మీశరీరముపై గుఱిపెట్టినయెడల మీవ్యాధి నిమిషములో హరించి పోవును గదా?" అని చెప్పెను. అప్పు డాభక్తాగ్రేసరుండు "శ్రీమన్నారాయణుని పాదారవిందములకు సమర్పించిననామనస్సు నీతుచ్ఛదేహముపైఁ దిఱిగి యెట్లు పెట్టుదును" అని జవాబు చెప్పెను. అప్పు డాపండితులవారు "అట్లైన మీవ్యాధిని కుదుర్చు మని మీ జగన్మాతఁ నైన వేఁడుకొన రాదా" అని తిఱిగియడిగెను. అందుల కాపరమహంస "అయ్యా సచ్చిదానందస్వరూపిణి యగుజగన్మాతను దలఁచినంతనే నాదేహము నే మఱచుచుంటిని గాన నీశరీరమువిషయమై మాతల్లిని నేమి కోరుటకు వీలుపడ దని జవాబు చెప్పెను.

39 వ కథ.

ఒకదొంగ రాజుగారియింటికిఁ గన్నము వేసెను. అప్పుడు రాజును భార్యయు మాటలాడుచుండుటచే నాకన్నములోనే యుండి వారిమాటలు వినుచుండెను. రాజుభార్య నాథా మనపుత్రికకు నింతవఱకుఁ దగినవరుఁడు రాఁ డయ్యె, నేమి సేతు మని విచారించెను. అప్పుడు రాజు 'ఓప్రాణనాయకీ' చింతించవలదు. ఇంతవఱకు నే నెంతయో విచారించితిని గాని సుగుణసంపన్నుఁ డగురాకొమరుఁ డొక్కఁడును గాన రాఁడయ్యె, భాగ్యవంతుఁడైనను బుద్ధిహీనున కిచ్చినదానికంటె ధనము లేకుండినను సుగుణవంతుఁడైన దరిద్రున కిచ్చినదే మేలు గాన రేపటిరోజున మనపురమంతయు వెదకించి యెవరినైన నొకభక్తుని రావించి వానికి మనపుత్రిక నిచ్చి వివాహము చేసి వానికి సగమురాజ్యము నిచ్చెదను" అని యాదంపతు లనుకొన నామాటలాదొంగ విని మిగులనానందభరితుఁడై యాకన్నమునుండి మఱలియింటికిఁ బోయి యుదయముననే చక్కఁగ స్నానముఁ జేసి మహాభక్తునివలె వేషము ధరించి యొకతంబుర చేఁ బూని నారాయణస్మరణఁ జేయుచు రాజగృహము

చెంత నుండి పోవుచుండెను. భక్తునికై వెదకుచున్న యారాజు మిగులనానందించి వానిని దగుసన్మానముతో నింటికి రప్పించి నవరత్నఖచితసింహాసనంబుపైఁ గూర్చుండ బెట్టి తనముద్దులపుత్రికను స్వీకరించుమని ప్రార్థించెను. అప్పుడాదొంగ ఆహా! యేమివింత, యేమియాశ్చర్యము, దొంగభక్తి కేయిట్టి మహాపదవి దొరుకుచుండగ, నిజమైనభక్తి గలిగినయెడల నెంతమహాభాగ్యము లభించునో గదా యని తలంచుచు నిజమైనభక్తివైరాగ్యములు గలిగినవాఁడై సింహాసనమునుండి దిగి నారాయణస్మరణఁ జేయుచు, రాజు సమర్పించిన రాజ్యమును బుత్రికను గూడ విసర్జించి తపంబునకై పోయెను.

40 వ కథ.

శాంతపమణి యనురాజు నిరంతరము స్త్రీలోలుఁడై యింద్రియసుఖానుభవమునందే కాలము పుచ్చుచుండెను. ఒక్కనాఁడీరాజు మధుర మగు ఫలములను భుజించి తోళ్లను గిటికీగుండ నావలఁ బాఱవేయుచుండెను. అట్టిసమయమున నున్మత్తుఁడగు 'బను గమ' మహాజ్ఞాని ప్రమాదవశమునఁ గోటలోనికి బోయి యాతోళ్లను దినుచుండెను. రాజు దానినిజూచి "ఈదుర్మార్గుఁ డిక్కడి కెట్లు వచ్చెను? వీనిని బాగుగ మర్దించుఁ" డని భటుల కాజ్ఞాపించెను. భటులు రాజాజ్ఞప్రకారము వానిని గొట్టుచుండిరి గాని యీజ్ఞాని యేడ్చుటకు బదులు నవ్వుచుండెను. అది రాజు చూచి యాశ్చర్యపడి యోరి మూర్ఖా నిపు శోకించుటకు బదులు నవ్వుచుంటి వేల? కారణముఁ జెప్పు మనెను. అప్పుడాబ్రహ్మవేత్త తిరిగి నవ్వి "ఓ రాజా పాఱవైచినపండ్లతోళ్లను భుజించునా కీశిక్ష విధించఁగాఁ, బండ్లను భుజించు నీ కెట్టిశిక్షను భగవంతుఁడు విధించునో యనియు, రాజగృహమునకు వెలుపల వర్తించునా కీశిక్షను విధించఁగా నంతఃపురాంతర్వర్తి వగుని న్నీశ్వరుఁ డెట్లు శిక్షించునో యనియు, నేకాకి యగు నన్నిట్లు శిక్షించఁ బెక్కుస్త్రీలతోడఁ గ్రీడించుని న్నెట్లు లోకేశుఁడు శిక్షించునో యనియుఁ, బరులకుఁ గీడు చేయనినా కిట్లు క్రూరదండనము విధించఁగా పాపరాధి వగునీ కెట్టిక్రూరదండన జగదీశ్వరుఁడు విధించునో యనియు

నింద్రియనిగ్రహముఁ జేసి భగవద్భక్తుఁడ నగున న్నిట్లు శిక్షించగా నింద్రియ కింకరుండ నయి భగవద్విముఖుఁడ నగుని న్నెట్లు శిక్షించునో యనియు నవ్వి తి ''నని జవాబు చెప్పెను.

41 వ కథ.

లాహోరునం దవతరించిన శ్రీ రామతీర్థస్వాములవారి నొకనాఁడు భార్య సమీపించి «నాథా నే నెవరి నైనది మీకు జ్ఞాపక మున్నదా'' యని యడిగెను. అప్పు డామహాపురుషుఁడు లేదు జ్ఞాపక మనుమాటయే లేదు. నేను జ్ఞాపక ముంచుకొనుటకు నీవు నా కన్యముగా నుండినఁ గదా? బ్రహ్మాండ మంతయు నే నైయుండ నేను జ్ఞాపక ముంచుకొనుటకు నా కన్య మేమి కల దని జవాబు జెప్పెను.

42 వ కథ.

ఒకనాఁడు శ్రీదయానందసరస్వతీస్వాములవారిని «స్వామీ మీమన స్సున కెప్పుడు నింద్రియవికారములు గలుగ లేదా యని'' నొకఁడడిగెను. అందుల కాపుణ్యశీలుఁడు «అహర్నిశములు పరమార్థపుఁబనులయందును, జింతనయందును నామనస్సు మునిఁగి యుండుటచే వేఱుచింతలు కలుగుటకు సావకాశ మే లేక పోయెను.'' అని జవాబు చెప్పెను.

43 వ కథ.

'సోక్రటీసు' అనుతత్వవేత్త మరణమునొందు తఱి నొకానొకఁడు «మీరు మృత్యువున కణుమాత్ర మైనను భయముఁ జెందకుండుటకుఁ గలకారణ మే'' మని యడిగెను. అందుల కామహాపురుషుఁడు నవ్వుచు. «నాకు భయము లేక పోవుటమాత్రమే కాక పరమానందమును గూడ నొందుచున్నాను. ఏలయన నీతుచ్ఛదేహమును ండి నేఁడు నేను విముక్తి నొందుచున్నాను. నే నాత్మను గాని శరీరము గాదు. నా కెన్నడును మృత్యువు లేదు, ఈశరీరబంధన నాకు నేఁటితో విడిపోవుచున్నది గదా యని మహదానందము గలుగుచున్న దని'' జవాబు చెప్పెను.

44 వ కథ.

ఒకశిష్యుఁడు తనగురుస్వామిచెంతకుఁ జని స్వామీ, నావిలువ గల కాలమంతయు నాపూర్వపుస్నేహితులు తరుచుగా వచ్చుచుండుటచే వృథా యగుచున్నది. ఏకాంతమున ధ్యాననిష్ఠలు జరుపుకొనుటకు సావకాశమే లేకున్నది. అందుల కేదైన నుపాయముఁ జెప్పుఁ డని యడుగ " ఓశిష్యా, నీస్నేహితులలోఁ బేదవారుగా నున్నవారికి నప్పియ్యుము. ధనికులుగా నున్నవారిని న ప్పడుగుము. ఇట్లు చేసితి వేని నీస్నేహితు లందఱు మాయమైపోవుదురు. నీకుఁ దప్పక యేకాంతము లభించు" ననెను.

45 వ కథ.

శ్రీరంగావధూతలవారి నొకనాఁ డమ్మహనీయుని మేనయత్త " ఓరీ నీ వెప్పుడు పిచ్చిపట్టినవానివలె నూఱక కూర్చుండెద వేల, లే లెమ్ము, పని పాటలు చేసికొను మని కఱ్ఱతో వీపుపై మోఁదెను. అప్పు డాశాంతమూర్తి చిఱునవ్వు నవ్వి " తల్లీ నీకట్టెకుఁ దిఱిగి జవాబు చెప్పెడికట్టె చచ్చినది సుమా" యనెను.

46 వ కథ.

శ్రీరామతీర్థస్వాములవారు బాల్యదశలో నుండుకాలమం దొకనాఁ డుపుస్తకము నొకదానిని జదువుచు వీధిలో నడచుచుండెను. అప్పు డొక పెద్దమనిషి యాతనిం జూచి " ఓవెఱ్ఱివాఁడా పుస్తకమును మూసి పాఠశాలకుఁ బోయి చదువుకొనుము. వీధిలోఁ జదువుచుఁ బోయెద వేల యని" యనెను. అందుల కాబాలుఁడు " అయ్యా! ఈప్రపంచ మంతయు నాకుఁ బాఠశాలయే" యని జవాబు చెప్పెను.

47 వ కథ.

ఒకనాఁడు శ్రీరామకృష్ణపరమహంసలవారిచెంత కొకడాక్టర్ పోయి " ఏమయ్యా మీవిలువ గలకాలము నంతయు నిట్లు పిచ్చిపట్టినవానివలె వృథా

పృచ్ఛచున్నారని యడిగెను. అప్పుడాభక్తాగ్రేసరుండిట్లు జవాబు చెప్పెను. ఈప్రపంచమందుఁ బిచ్చివారు కానివా రెవరు? ఈప్రపంచమే యొక పిచ్చి యాస్పత్రి: ఇం దుండువా రందఱును బిచ్చివారలే. కొందఱు ధనము కొఱకును, గొందఱుకీర్తి కొఱకును, గొందఱుస్త్రీలకొఱకును, గొందఱునైశ్వర్యము కొఱకును నిట్లనేకవిధము లగుపిచ్చలచేఁ గాల మంతయు వృథా పుచ్చుచున్నారు. నాయనా! నా కీపిచ్చ లేవియుఁ బట్టక దేవునివిషయమైనపిచ్చ పట్టినది. నీచేతనైనచోఁ దగినమం దిచ్చి బాగుచేసి పుణ్యము గట్టుకొనుమా యనెను.

48 వ కథ.

పిచ్చివానివలె నున్న యొకజ్ఞానిసన్నిధి కొకనవనాగరికుఁడు పోయి వానిని హేళనచేయుటకై "అయ్యా! ఈలోకమందు బిచ్చివాఁ డెవ్వడని యడిగెను అందుల కామహానుభావుఁ డిట్లు జవాబు చెప్పెను. "రక్తము, మాంసము, చీము మొదలగువాటితో నిండి వేలకొలఁదిపురుగులతో గూడి, మలమూత్రముల కునికిపట్టై, పేగులు నరములు నెముకలు గలిగి పచ్చితోలుతోఁ గప్పఁ బడి సదా దుర్గంధమునే ప్రసరింపఁ జేయుప్రణమువంటి యిట్టి దేహమును సుందరమైన దని భ్రమించి, దానిని మోహించు వానికంటెఁ బిచ్చివాఁ డొక డుండునా?" యని జవాబు చెప్పెను. ఆనవనాగరికుఁడు సిగ్గుపడి మఱలఁ బ్రశ్నింపకయే యింటికిఁ బోయెను.

49 వ కథ.

మచిలీపురమునం దవతరించిన శ్రీరంగావధూతలవారిని బాల్యమునం దొకనాఁడు వారితండ్రి కొన్నిఫలములు గొనితెచ్చుటకై బజారునకుఁ బంపిరి. అంతట వారు వీధివెంబడిఁ బోవుచుండగాఁ గొందఱు కలిచేఁ బరితపించు భిక్షుకు లెదురుపడిరి. తోడనే యాదయామయునికి మిక్కిలిదయ గలిగి చేత నున్నడబ్బంతయును వారికిదల కిచ్చి "తండ్రులారా యే దైనఁ గొని తిని మీక్షుద్బాధను దీర్చుకొనుఁ" డని చెప్పి యుత్తచేతులతో నింటికిఁ బోయి

తండ్రియొద్దనిలచెను అప్పుడు వానితండ్రి పండ్లు దెచ్చితివా యని యడుగ నాభక్తాగ్రేసరుఁడు॥ నాయనా తెచ్చితి" ననెను. అంతట వానితండ్రి యిటు తెమ్మని చేయి చాచ॥ నాయనా, అశాశ్వత మైనట్టియు క్షణకాలము మాత్రమే సుఖము నిచ్చునట్టియుపండ్లకు బదులు శాశ్వతసుఖము నిచ్చుసుకృత ఫలమును గొని తెచ్చితి" నని తాను జేసినకార్యమును వినయపూర్వకముగా విన్నవించెను' తండ్రి యాబాలుని ముద్దుపల్కుల కచ్చెరవు నొంది సంతోషించెను.

50 వ కథ.

నీచకులంబునఁ బుట్టినగుహుఁడు మహానుభావుం డగుశ్రీరామచంద్రుని ॥ఓరీ రామా" యనిపిలిచెను అంతట లక్ష్మణుఁడు మిగుల నాగ్రహముఁ జెంది వానిని జంపఁ బోయెను అప్పు డాపరమపావనుఁ డిట్లనియె ॥ఓయీ,లక్ష్మణా, నీవు ప్రాణములను దీయఁ బోవువాఁడు నాకుఁ బరమమిత్రుఁడు సుమా! నన్ను ప్రేమవలన నోరీ యని పిలచెను. అట్లు పిలుచువాని నేను మిక్కిలి ప్రేమింతును. ఛండాలుఁ డైనను భక్తి గలవాఁ డైనయెడల వానిం దరి చేర్తును" గాని భక్తిశూన్యుఁ డైనయెడల వాఁడు బ్రాహ్మణుఁ డైనను వాని దరిఁ జేర్పను భక్తుఁడు విష మిచ్చినను ద్రాగుదును గాని భక్తి లేనివా డమృతము నిచ్చినను స్వీకరింప నని యుపదేశించెను.

51 వ కథ.

ఒకానొకసమయమునఁ కలిదేవత పరీక్షన్మహారాజురాజ్యమునందుఁ బ్రవేశింపఁ జూచెను. గాని పరమపావనుఁ డగునారాజు ॥ఓకలీ నీవు నారాజ్యమునం దుండుటకు స్థలము లేదు. నారాజ్యముచెంతకు రాఁ గూడదని భయపెట్టెను. అప్పుడు కలి మిక్కిలి దీనుడై, ఓ మహారాజా అట్లైన నే నుండుటకుఁ దావుఁ జూపు మని ప్రార్థించెను. ఆమాటలకుఁ పరీక్షిత్తిట్లనియె. ॥ఓ కలీ, నీవు నివసించుటకు నాల్గుస్థలములను జూపుచున్నాను. జూదము, మద్యపానము, పరస్త్రీసంగమము, జీవహింస, యను

నీనాల్గుకార్యము లెచ్చ టెచ్చట జరుగుచుండునో యచ్చ టచ్చట నీవు స్వేచ్ఛగా విహరించుచుండు మనెను. అంతటఁ గలి “ఓ మహారాజా నాలుగుస్థలములయందు నివసించుట మిగులకష్టతరము. యీనాలుగువిధదోషములు గలయొకటేస్థానమును నిర్దేశింపుఁ డని తిరుగఁ బ్రార్థించెను. అప్పు డామహారాజు “ ఓ కలీ, ధన మెచ టెచట నుండునో యచట నీ వుండుము. ఈనాలుగుదోసముల కునికిప ట్టైనస్థానము ధనమే కనుక నచట నీయిష్టానుసారముగా నుండవచ్చునని చెప్పెను.

52 వ కథ.

ధనవంతుఁ డైననొకమార్వాడీ తనయైశ్వర్యము నెల్ల విసర్జించి శ్రీరామకృష్ణపరమహంసలవారి చెంతకుఁ బోయి “స్వామీ, నేను సర్వసంగపరిత్యాగముఁ జేసినను భగవంతుఁడు గాన్పించ లేదు. కారణ మే మని యడిగెను. అప్పు డాపరమహంస “ పాత్రలో నున్న తైలమును బాఱవోసినను బాత్రయం దింకను దానివాసన యంటియుండును. అట్లే నీవు సర్వవిషయములను విడచినను నీమనస్సునందు వానివాసన యింకను నంటియున్నది. అది కూడ నశించినఁ గాని నీకు భగవంతుఁడు గాన్పించఁ డని” చెప్పెను.

53 వ కథ.

శ్రీకృష్ణభగవాను లొకనాఁడు పతివ్రతాశిరోమణి యగుకుంతిదేవిని “ నీకు యేమివరములు కా వలయునని యడిగిరి. అప్పు డాభక్తాగ్రేసరిణి దేవా నా కెల్లపుడును గష్టములే కలుగునటుల వరముఁ బ్రసాదించుఁ డని కోరెను. శ్రీకృష్ణులవా రిట్టివిపరీతపుఁ గోర్కెకు నచ్చెరువు నొంది యందులకుఁ గారణం బడిగెను. అప్పు డాపుణ్యశీల “ హే దేవా? మనుజులు పూర్ణ మైన యైశ్వర్యముతో నుండి ప్రాపంచకసుఖాభిరతులై యున్నపుడు మదాంధులై కన్నులు దెలియక ప్రాపంచకక్షణభోగములే శాశ్వత మని నమ్మి నిత్యానందస్వరూపుఁడ వగునిన్ను సహితము మరచుచున్నారు. తిఱిగి కష్టములు కలిగినతోడనే బుద్ధి తెచ్చుకొని శ్రీమన్నారాయణుఁడే నాకు దిక్కు సర్వ

లోకములకును నాయనయే రక్షకుఁ డని సదా నిన్ను ధ్యానించుచుందురు కావున హే దీనబంధూ! ఎప్పుడును నీపాదారవిందములు మరువకుండుటకై కష్టములనే కోరితి నని సమాధానము చెప్పెను.

54 వ కథ.

జగత్ప్రఖ్యాతుండును, బ్రహ్మసమాజమతోద్ధారకుండును, భక్తాగ్రేసరుండు నగు శ్రీ కేశవచంద్రసేనులవారొకనాఁడు తాను ధరించినదివ్యవస్త్రములనన్నిటి నొకమూలఁ బాఱవైచి జుట్టు గొరిగించుకొని కాపీనము ధరించి మట్టిమూకు డొకటిచేతఁ బట్టివీధిలోఁ బిచ్చమెత్తగా లభించినబియ్యమును నొకమట్టిపాత్రలో నొకబహిరంగస్థలమున వండి యన్నమును నేలపైఁ బడవైచి యాయన్నమును దినుచుండెను. అప్పు డామహానుభావునితల్లి కుమారునిపిచ్చిచేష్టలకు మిగుల ఖిన్నురాలై " నాయనా నేడు నీ వేల యిట్టిపిచ్చిపనులు చేయుచున్నా" వని యడిగెను అప్పు డాసుగుణసంపన్నుఁడు "ఓ తల్లీ, స్వచ్ఛమై, శుద్ధమై నిష్కళంకమైననామనస్సునందు దుష్టసంకల్ప మొకటి కలిగినది ఇందులకుఁ బ్రాయశ్చిత్తముగా నీకార్యముఁ జేసితి నని చెప్పెను.

55 వ కథ.

ముద్దులు మూట గట్టుచు నొకచిన్నపక్షి యొకవృక్షముపైఁ గూర్చుండి మధురమగుతనకంఠధ్వనిచే వీనులవిందుగఁ బాడుచుండఁగా నొకకిరాతుఁడు దాని నొకయంబుతోఁ గొట్టి చంపెను. దీనిం జూచినయొకభక్తుఁడు మిగుల ఖిన్నుఁడై "ఓ నిర్దయుఁడా అయ్యో అది నీ కేమియపకారముఁ జేసినది? దానిం గొట్టుటకు నీకు చేతు లెట్లొప్పినవి? దానియాటలు దానిపాటలు చూచిననీ కానందము కలుఁగ లేదా" యని యడిగెను అందులకా దుష్టుఁడు "అయ్యా మీరు దానియాటలు, పాటలు మాత్రమే చూచి యానందింతురు. నేను దానిం జంపి భక్షించికూడ నానందింతు ననెను. అంతభక్తుఁడు "దీనిం జంపి భక్షించి యానందింతు నంటివి గాని రేపు దండధరుండగుయముఁడు చండతరంబగుగదాదండంబుచే నుగ్రుండై నిన్ను మర్దించుచుండ నీవు పొందుయానందమును

దలపవైతివి గదా?'' యని వానికి బుద్ధి చెప్పి నాటనుండి వానిని జీవహింస నుండి మఱల్చెను.

56 వ కథ.

ఒకనాడు అక్బర్ చక్రవర్తి వేటకై యడవికిఁ బోగా నచట నొకఋషిని గాంచి వానితో ముచ్చటించి వానియద్భుతజ్ఞానమునకు సంతసించి వానిదరిద్రమును జూచి మిక్కిలిజాలిపడి యిట్లనియె «ఓపండితోత్తమా. నీ విట్టిదార్భాగ్యదశయందుండుటఁ జూడ నాకు నీమీఁదఁ గనికరము పుట్టినది. నాపట్టణమందు నీ కొకమంచిభవన మిచ్చెదను. అందు సుఖముగా నుండుమనెను. అందుల కాఋషి చిఱునవ్వు నవ్వి «రాజా, యీమనోహరమైనయరణ్యములకంటెను నిం దుండుకొండగుహలకంటెను నీపట్టణములు గాని, నీభవనములు గాని సుఖప్రదములు కావు. ఇట్టిసుఖమును విడిచి నీపట్టణమం దేల యుండవలయు"నని నెను. ఆచక్రవర్తి «అయ్యా అట్లైనయీపట్టువస్త్రములనైన ధరించు''ఁ డని వేఁడెను. ఋషి «ఓరాజా నా కీసహజం బగు చర్మవస్త్ర ముండఁగా తిఱిగి దీనిపై మఱియొకవస్త్ర మేల చుట్ట వలె'' ననెను. అంతట రాజు «స్వామీ మీరు నీరు ద్రావుట కీబంగారుపాత్రమునైనఁ దీసుకొనుఁ'' డని ప్రార్థించెను. ఋషి «రాజా నీరు ద్రావుట కీదోసిలి చాలదా మఱియొకపాత్రతో నవసరం బేమ'' నెను. అంత రాజు «ఓ మునిశ్రేష్ఠా మీరు శయనించుట కీమెత్తనిపరుపు నైనను స్వీకరించుఁ డని ప్రార్థించెను. ఋషి'' ఓరాజా, పట్టువలెనున్న యీమెత్తనిపచ్చికయుండ మఱియొకపరుపు నా కేల'' యనెను రాజు «అట్లైన నో ఋషోత్తమా మీ రనుదినము భుజించుట కీసామాగ్రి నైనఁ దీసికొనుఁ డ'' ని వేఁడెను. ఋషి. «రాజా, నా కీయరణ్యమం దనేకఫలములుండగా నాకివియేల'' యనెను. ఈమహానుభావునిభక్తిజ్ఞానవైరాగ్యములకు రాజు మిగుల నాశ్చర్యముఁ జెంది «అహా! యితండు గదా నిజముగ సంతుష్టాంతరంగుఁ డ'' ని తలంచుచు నింటికిఁ బోయెను.

57 వ కథ.

అగ్బర్ చక్రవర్తి మరియొకనాఁడీబుష్యాశ్రమమునకు వచ్చి యామునిం జూచి “ఓబుషోత్తమా మీరు నిజముగ సర్వసంతుష్టులు; ఐనను నన్నుం కృతార్థుని జేయుటకై నాగృహంబునకు విచ్చేసి నే నిచ్చుబహుమానములం గ్రహించుఁడని వేఁడెను. ఆతపసి యందులకు సమ్మతించి వానివెంట బోయెను. రాజగృహమును జేరినంతనే చక్రవర్తి యాతపసిని సింహాసనముపైఁ గూర్చుండఁ బెట్టి తాను భగవంతుని నిట్లు ప్రార్థించుచుండెను. ఓ దేవా నీకరుణచే నా కీమహారాజ్యభోగము కలిగినది. నీ కనేకవందనములు. నాయం దింకను బరిపూర్ణానుగ్రహముగలవాఁడవై నారాజ్యమువిస్తరింపఁ జేయుము. నాధనమునువృద్ధిజేయుము, నాబిడ్డలను దీవించుము; నా కింక నిందరిభోగముల నొసంగుము” అనిప్రార్థించుచుండఁ నాముని శ్రేష్ఠుండు విని మెల్లన లేచి వెడలిపోవుచుండెను. అప్పుడురాజు “ఓ స్వామి యిదిగో బహుమానములను దీసుకవచ్చుచున్నాను. దయచేసి స్వీకరించుఁడని ప్రార్థింపఁగా, నావిరాగి “భిక్షుకుఁడు నా కేమి బహుమానమునియ్యఁగలఁడు! నీవు రాజువనుకొంటిని ఇంతవఱకు నీవు భిక్ష మెత్తుచుండుటఁ చూచితిని. నీవంటి దరిద్రునిబహుమానము నే నొల్లనని చెప్పి తిరిగి పోయెను.

58 వ కథ.

అలగ్జాండరనుమహావీరుఁడు దేశదేశంబుల ననివారితశౌర్యంబున వశంబు చేసికొని, హిందూదేశమునుగూడ జయించి తిరిగి తనదేశమునకుఁ బోవుచుండఁగా సింధునదీప్రాంతమందు నివసించుచున్నయొకతాపసి వారి కంటఁ బడెను. ఆమహనీయుఁడు మలమలమాడుచున్నయెండయందు నిసుకలో దిగంబరిగాఁ గూర్చుండియుండెను. ఆరాజు నవరత్నఖచితమకుటమును దాల్చి, దగద్ధగాయమానం బగుభూషణముల ధరించి, గోచిపాత యైనను లేనియాతపోధనుని బారఁ జూచెను. బాహ్యమున కామహనీయుఁ డెంతదరిద్రుఁడుగాఁ గాన్పించినను వానిముఖము, మహానందమును

బ్రహ్మతేజమును గలిగి యుండుటచే నాచక్రవర్తి వానిం జూచినంతనే వానిపై మక్కువ గలిగి తనతో దనపట్టణమునకు రమ్మని యాజ్ఞాపించెను. అంత నాతపసి నవ్వి॥ రాజా, నన్ను నీపట్టణమునకు రమ్మంటివి. ఈప్రపంచ మంతయు నాయందే యున్నది. ప్రపంచము నన్నుఁ బట్టఁ జాలదు. ప్రపంచ మన నేల? ఈబ్రహ్మాండ మంతయు నాయందే యున్నది. బ్రహ్మాండమునహితము నన్నుఁ బట్టజాలదు. సూర్యచంద్రాదు లుదయించుటయు నస్తమించుటయుఁగూడ నాయందే'' యని చెప్ప నాచక్రవర్తి యిట్టివాక్యముల నెన్నఁడును విని యుండకపోవుటచే మిగుల నాశ్చర్యముఁ జెంది యిట్లు చెప్పెను॥ నీకుఁ గావలసినంతధన మిచ్చెదను. ప్రపంచభోగములలో నిన్ను ముంచెదను. దేవతాస్త్రీలను ధిక్కరించునప్సరసలను నీకుఁ బరిచారకులుగఁ జేసెదను. నీవెల్లిన నాతోడ రమ్ము'' నెను. ఈమాటల కాజ్ఞాని తిరిగి నవ్వి॥ ఈప్రపంచముయొక్క సౌభాగ్యమంతకు నేనే కారణము. సూర్యచంద్రాదులు నాప్రకాశముచేతనే ప్రకాశించుచున్నారు సృష్టిలోఁ గలసమస్త వస్తువులకు సుఖమును, సౌందర్యమును నావల్లనే కలుగుచుండ నీ వేమి నాకీయఁ గలవు'' అని చెప్పెను. ఈమాటలకు రాజుగ్రుడ్డై తనకత్తిని బైకెత్తి ॥నీశిరస్సును ఖండించెద'' నని బెదరించెను అప్పు డాజ్ఞాని తిరిగిపకపక నవ్వి ॥రాజా నీజన్మమధ్యమం దిట్టియనృత మెప్పుడాడియుండవు. పుట్టుచావులు లేనినన్ను నీవుచంపు టెట్లు. నే నెండకు నెండను, వానకుఁ దడియను, నగ్నిచేఁ గాల్పఁ బడను, ఖడ్గముచేఁ దెగఁ బడను. ఇప్పుడు ఖడ్గము నీవు నాపై కత్తుటకుఁ గలశక్తి యునాదేసుమా యని గంభీరముగఁ బల్కినంతనే యారాజు నిస్పృహుండై, నిశ్చేష్టితుండై, ఖడ్గమును భూమిపై జారవిడిచెను. తిరిగి కొంతతడవు కారాజుస్పృహ దెచ్చుకొని॥ ఓతాపసీ, నాశక్తిసామర్థ్యములు దెలియక నీవిట్లు పల్కుచున్నావు. ఈభూమండలమునఁ గలసమస్తరాజ్యములను జయించి ప్రపంచమంతయు నేకచక్రముగా నేలుచున్నవీరాగ్రేసరుండ ననుట నీ వెఱుంగ'' వనెను. ఋషి యీమాటలు వినినంతనే

తిఱిగి పకపక నవ్వి॥ ఓరాజా గర్వించకుము, నీవు జయించనట్టియు, నీ కసాధ్యమైనట్టియు, మఱియొకప్రదేశము గలదు. అందుండెడిభాగ్య మసమానము. సౌఖ్యమో నిరుపమానము'' అనెను. అంతట నారాజు మిగుల నాతురతతో ॥ఆహా నేను జయించనట్టిరాజ్యము నలుదిశలయందు దెచటవెదకినను గన్పించ లేదు. అంతియే గాకఅది నా కసాధ్య మని కూడఁ బల్కితివి, ఏమివిపరీతము! ఓఋషోత్తమా తత్క్షణమే దానిం జెప్పు'' మని యడిగెను. అప్పు డామునిపుంగవుఁడు॥ ఓరాజా అది నీకు సాధ్యము కాదు, అచట మిక్కిలిపరాక్రమవంతు లగునాలుగురుశూరులు కావలికాచుచుందురు వారిని జయించినఁ గాని నీవారాజ్యముచెంతకుఁ బోఁ జాలవు. అర్ధ రవ నేలఁ అం దొక్కనినైన నీవు జయింపఁ జాలవు సుమా! ఒకవేళ నీయదృష్టవశమున వారిం గెలిచినచో వారిసేనానాయకుం డగునొకమహాశూరు డారాజ్యముచుట్టును దిరుగుచుండును యెట్టిపరాక్రమసంతులైనను వాఁడు భస్మీకృతము చేయును ఇట్టికష్టతర మగురాజ్యమును నీవు గెలుచుట దుస్తరములలో దుస్తరము. కావున నీగర్వము నిఁక జాలించు మని చెప్పెను. రాజామాటలకు మఱింత నాశ్చర్యమును జెంది దానిం జెప్పు మని బ్రతిమాలెను. అప్పుడాజ్ఞాని ॥ఓరాజా! ఆరాజ్యము కొఱకు నీవు దూరము పో నక్కరలేదు. అది నీయందుఁ గలమోక్షసామ్రాజ్యమే. దానిని బొందనీయక పలుకష్టములు పెట్టు కామక్రోధలోభమోహమదమాత్సర్యము లనెడిరక్కసు లార్గురు గావలి గాచుచున్నవారు. వారిని జయించినపిమ్మట సంకల్ప మనెడిరాజును జయించవలెను, అప్పు డారాజ్యము నీకు స్వాధీనము కాఁ గలదు అది నీకు సాధ్యమైనతోడనే బ్రహ్మాండమంతయు నీకు స్వాధీన మగును. అప్పుడు గదా నీవు శూరుఁడవు అప్పుడు గదా నీవు చక్రవర్తివి. అప్పుడే నీవు ధన్యుఁడవు. గాన నిఁక నీడంబమును జాలించు'' మని హితోపదేశము చేసెను. అలజ్గాండరు వీటి యర్థమును చక్కఁగ గ్రహించి॥ ఓతాపసేంద్రా, నాయపరాధమును క్షమించు'' మని వేఁడి నమస్కరించి చనెను.

59 వ కథ.

విశిష్టాద్వైతమతస్థాపకుండును బరమభాగవతోత్తముండు నగు శ్రీరామానుజులవారికి వారిగురుమూర్తి రహస్యముగ నొకమంత్రమును జెప్పి దాని ప్రభావమును దెలియంగఁ జేసి దాని నితరులకుఁ జెప్పక యతిరహస్యముగ నుంచుమని చెప్పి యాయనచేఁ బ్రమాణము చేయించుకొనెను. ఆమఱుసటిదినమే యామహనీయుం డూరంతయు జాటింపఁ జేసి జనులనందఱిని యొకచోటునకు రప్పించి తా నొకయున్నతస్థలమందు నిలిచి సంసారబద్ధులై యవివేకాంధకారములో మునిఁగి యల్లాడుచున్న యామనుష్యుల నందఱిం చూచి మిగులఁ జాలి నొంది తాను నేర్చుకున్న మహామంత్రమును దాని ప్రభావమును, గొంతెత్తి యందఱికి వినుపించునట్లు లెలుఁగ జేసెను. అప్పుడు ప్రక్కనున్న గురువులవారు తనశిష్యునియసత్యమునకును, నప్రమాణమునకును, ద్రోహమునకును విస్మయము చెంది "ఓరి పాపీ, పరమనీచ! యెంతటిఘోర పాపమునొడిఁ గట్టుకొంటివి! నీ వొనరించినగురుద్రోహమునకు రౌరవాదినరకము ప్రాప్త మగునని తెలిసియు నేలయిట్లు జేసితి వని యడిగెను. అప్పుడాదయాసముద్రుఁడు రెండుహస్తములను జోడించినవాఁడై దేవా! నే నొక్కండను నరకకూపమునఁ బడుటచే ననేకులు తరించుచున్నారు. నాదేహమును, నాత్మయుఁ గూడ మానవకోటికి రక్షణార్థమైబలిగా నర్పణచేసితి నని చెప్పెను.

60 వ కథ.

శ్రీరంగావధూతలవారిని నొకపండితుఁడు "మీరువివాహము చేసుకొనరాదా" యని యడిగెను. అందుకు వారు "జాతరలో దిగుట తేలికే గాని గంతులు వేయ లేక చావ వలె" నని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

61 వ కథ.

ఒకయక్షుడు ధర్మరాజును లోకమునఁ బరమాశ్చర్యకర మైనదెంతయో మని యడిగెను. అందుకు ధర్మరాజి ట్లనియె. "సృష్టియందలి పిపీలికా

దిబ్రహ్మపర్యంతము గల ప్రతివస్తువుయు నశించునదే యని రౌతింగియు, నను దినము నెన్నిరో జీవులు జచ్చుచుండుట కండ్లారఁ జూచుచుండియు మను ష్యుఁడు దానుమాత్రమునశింపక యెల్లకాలము స్థిరముగ నుండులాగున ముందు సంగతి నాలోచింతరైన విచారింపక యైహికవిషయములందే పాటుపడుటకంటె నెక్కువయాశ్చర్య మేమి కల" దని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

62 వ కథ.

నామదేవుఁ డనుపరమభాగవతోత్తముఁడు తన కున్న ద్రవ్య మంతయుఁ బేదలకు దానము చేయుటచే నతఁడు మిక్కిలిదరిద్రదశలో నుండఁగా కరుణా పూర్ణుం డగుభగవంతుఁడు గరుణించి యాభక్తునకుఁ గొన్నివరహాలమూఁటల నిచ్చెను. అప్పు డావైరాగ్యశీలుఁడు మిగుల దుఃఖించి "దేవా? నీవు నా కొసంగిన యైశ్వర్య మంధునికి దీపదానము చేసినట్లును, నపుంసకునకుఁ గన్యా దానము చేసినట్లు మున్నది. వాంఛారహితుఁడ నగునాకు ద్రవ్య మేల? నీపా దారవిందములే నాకు మహాభాగ్య మ"ని యాద్రవ్యముసహితము దానముచేసి భగవధ్యానపరాయణుండై యుండెను.

63 వ కథ.

భక్తాగ్రేసరుండగుకుచేలుఁ డెల్లప్పుడు భగవద్భక్తిచే సర్వప్రపంచమును మఱచి యుండుటవలన బిడ్డలు దినుట కన్నము లేక కట్ట బట్టలు లేక కృశించి స్పృహ దప్పియుండు తఱి భార్య మిగులఁ జింతాక్రాంతురాలై తదేకనిష్ఠాగ రిష్ఠుఁ డైయున్న తనపెనిమిటిచెంతకుఁ బోయి "ఓ ప్రాణేశ్వరా? మీరు సదా యిట్లుండుటచే బిడ్డలగతిఁ జూడకున్నారుగదా" యనెను. అందు కాభక్తుఁడు చిఱునవ్వునవ్వి "ఓకాంతా నేనా వాండ్లగతిఁ జూచువాఁడను! తండ్రుల కెల్లఁ దండ్రి యైననారాయణుండే యందఱిని రక్షించువాఁడు. అడవిలో నున్నపక్షుల కాహార మెవ్వరు పెట్టుచుండిరి. ఱాతిలో నున్నకప్పను బోషిం చున దెవరు? మనకుఁ బండ్లు లేక నములుటకు శక్తి లే నప్పుడు అదయానిధి పాలిచ్చి మనలను బెంచ లేదా? వాఁడే మనలను రక్షించును. గావున దుఃఖిం

పకు మనెను. అందుల కామె యసంతుష్టురాలై "నాథా! మీబాల్య
స్నేహితుఁ డగు శ్రీకృష్ణుని యాచించి కొంతధనమును దెచ్చి యీయాపదను
దొలఁగించకూడదా యనెను. ఈమాటల కాపరమభాగవతుఁడు చిఱునవ్వు
నవ్వి: ఆహా అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకుం డగుభగవంతునిచెంతకుఁ
బోయి ధనము యాచించుట కల్పవృక్షముచెంతకుఁ బోయి మట్టిపెళ్ళను
యాచించున ట్లుండు" ననెను.

64 వ కథ.

కబీర్‌దాసు మ్లేచ్ఛుఁ డగుటచే నాతనిగురువర్యుఁ డతనిని దనదగ్గఱఁ
జేర్చుట కిష్టము లేక యెన్నివిధములఁ ద్రోసి వేసినను నాభక్తుఁడు కొంచ
మైనను విసుకు చెందక తిరిగి పోవుచుండెను. అట్లుండ నొకనాఁడు గురువు
మిగుల నాగ్రహమును జెంది తనపాదుకచేఁ గబీరుశిరస్సునుండి రక్తము గారు
నట్లు కొట్టెను. అప్పు డాశాంతమూర్తి మిగుల నానందముతో: "దేవా నేను
నిప్పటికి గదా ధన్యుఁడ నైతిని. మీపాదుక నాశిరస్సుకు దాకినంతనే
నాపాపము లన్నియు నశించి కృతార్థుడ నైతి" నని చెప్పెను. గురువు వాని
యసమానసుగుణసంపత్తికి నాశ్చర్యము జెంది తనయవివేకమునకు సిగ్గుపడెను.

65 వ కథ.

సోక్రటీసు ఒకనాఁడు గాఢ మైనవిచారణయం దుండఁగా భార్య
యాతని బిలిచెను అందుల కాయన మాటలాడనందున మిగుల గోపించి
యూరంతయుఁ బ్రతిధ్వని యగున ట్లఱచుచుఁ దిట్టుచు దూషింపుచుండెను.
అప్పటికినీ నాతఁడు చలింప కుండుటచే నామె పట్టరానియాగ్రహమును జెంది
యొకకుండతో బురదనీళ్లను దెచ్చి యాయననెత్తిపైఁ గుమ్మరించెను. అప్ప
టికిని నామహానుభావుఁ డావంత యైనను గోపించక పకపక నవ్వుచు: అహా
ఉఱిమినపుడే వర్షించు ననెడిలోకోక్తి యిప్పుడు గదా సాదృశ మైన దని
పలికి తిరిగి తనయాలోచనయందే మగ్నుఁడై యుండెను.

66 వ కథ.

ఒకానొకఁడు మిగుల భక్తితో నొకదేవాలయమం దుండినదేవతావి గ్రహము నారాధించుచుండెను. ఒకనాఁడాతనికి స్వప్నములో భగవం తుఁడు ప్రత్యక్షమై ఓభక్తుఁడానీకు నాయందలిభక్తికి సంతసించితి నాప్రియ భక్తుం డొకఁ డీయూరు వెలుపల నుండుదేవాలయమునం దున్నాడు. అతనిచెంతకుఁ బోయినచో నీకు జ్ఞానోపదేశము చేయు ననెను. ఈశలఁ గాంచినంతనే యాభక్తుడు మిగుల సంతసించి యాదేవాలయమునకుఁ బోయెను. అచట నొకదిగంబరి తనరెండుపాదములను దేవతావిగ్రహముపైఁ బెట్టి పరుండుటఁ జూచి అయ్యో నే నెంతమోసపోతిని. కల నిజ మను కొని యిచటకువచ్చి యిట్టిదుష్కార్యమును జూచుట సంభవించిన దనిమిగుల నాగ్రహమును, పరితాపమును గలవాఁడై ఓ యున్మత్తుడా! నీకుఁ గండ్లు గాన్పించుట లేదా? ఇంతటిమూర్ఖమా భగవంతుని శిరస్సుపైఁ బాదములు బెట్టుట కెట్లుసాహసించితి వని కోపించెను అప్పు డాదిగంబరి అయ్యా కోపించకుము నాకు దేహస్పృహ లే కుండుటచే యిట్లు చేయుట గలిగినది. నాయందనుగ్రహించి నాపాదములను భగవంతునిమీఁదనుండి తొలఁగించి పుణ్యము గట్టుకొనుమా యని వేడినంతనే యాభక్తుఁడు వానిరెండుపాదము లను బట్టిప్రక్కకు లాగెను. తోడనే యాస్థలమం దొకదేవతావిగ్రహము గాన్పించుటచే మఱియొకప్రక్కకు లాగెను తత్క్షణమే యక్కడ నొకవిగ్ర హము గన్పించఁగాభక్తుఁ డాశ్చర్యము నొంది యాదేవాలయమంతటను వాని నీడ్చెను. కాని వానిపాదముల నెచటఁ బెట్టినను నచట భగవంతునివిగ్ర హము గన్పించుటచే, ఆహా యి దేమి చిత్రము! భగవంతుఁడు సర్వవ్యా పియై యున్నాఁడే అయ్యో నే నెంతటి పాపిని ఈమహానుభావుని నిష్కార ణము దూషించి పాపము గట్టుకొంటినే అనిచింతించి యాబ్రహ్మవేత్తకు సేవ యొనర్చి ధన్యుఁ డయ్యెను.

67 వ కథ.

పరమదుర్మార్గుఁ డగురావణాసురునితమ్ముఁ డగువిభీషణుఁడు తనసోదరునిపాపకృత్యములు సహింపఁ జాలక యాతని వీడి శరణాగతరక్షకుం డగు శ్రీరామచంద్రుని శరణు చొచ్చెను. తోడనే యాకరుణాసముద్రుఁడు వాని కభయము నిచ్చి లంకాపట్నమునకుఁ బట్టాభిషిక్తునిఁ జేసెను. అంతట లక్ష్మణుఁడు అన్ననుజూచిఁ "దేవా, మీ రింతతొందరపడితి రేల! రావణుఁడే వచ్చి మీకు శరణు చొచ్చిన మీ రపు డేమి సేతు రని యడిగెను. అందు కాపావనమూర్తి" ఓ తమ్ముఁడా' రావణునకే యంతభక్తి గలిగి తనపాప కార్యమునకుఁ బశ్చాత్తాపచిత్తుఁడై నన్ను శరణు చొచ్చినయెడల, నారాజ్య మంతయు నాతని కిచ్చి నే నరణ్యవాసమే చేసెదను" అని చెప్పెను.

68 వ కథ.

ఒకకుష్ఠరోగి తనవ్యాధిబాధ సహింపఁ జాలక ప్రాణత్యాగము చేసి కొనవలె నని యొకనాఁడు నదీతీరమునకుఁ బోయి యందు దుముక బోవుచుండెను. అప్పుడు కబీర్‌దాసుగారిశిష్యుఁ డగు, పద్మనాభుడు, వానిం జూచి మిగుల జాలి నొంది రామనామమును మూఁడు మాఱు లుచ్చరించినఁ తోడనే యాకుష్టిరోగి కష్టములు దీఱిస్వస్థతఁ జెంది మహదానందభరితుఁ డయ్యెను. ఈవృత్తాంత మంతయు భక్తాగ్రేసరుం డగుకబీరునకుఁ దెలిసినంతనే యాగ్రహము నొంది "ఓ శిష్యా పవిత్ర మగురామనామము నింత స్వల్పకార్యమునకే ముమ్మారు వ్రయ పెట్టితివా? అట్టిమహామంత్రమును త్రికరణశుద్ధిగ నొక్కమా రుచ్చరించినమాత్రముననే యెట్టియసాధ్య మగుకార్య మైనను సాధించ వచ్చునే, నీ కింకను బూర్ణ మైనభక్తి కలుగ లేదు గదా యని చింతించెను.

69 వ కథ.

ఒకవాఁ డొకఁడు 'జాన్‌సన్' అనుతత్వవేత్తయొద్దకుఁబోయి అయ్యో చచ్చితి, చచ్చితి. నిఁక నా కేమిగతి? ఎందుఁ బోదు నని దుఃఖిం

చెను. జాన్‌సన్ ఆశ్చర్యములో నీ కేమి సంభవించిన దని యడిగెను. అం
దుల కాతఁడు. “అయ్యో యిఁక నీప్రపంచమున మానవుఁ డేమి చేయఁ
గలఁడు? మనుష్యునిజీవితము నూఱేండ్లకంటె నెక్కువ లేదు గదా? ఆద్యం
తములు లేనికాలప్రమాణములో నూఱేం డ్లన నెంతయల్పము? ఇందు నర్ధకా
లము నిద్రయందే గడచి పోవుచున్నది. ఇంతియే గాక మిగిలినయర్థకాలములో
బాల్యమున నాటపాటలయందుఁ గొంతయును, యౌవనమునఁ గామక్రోధా
దులకు లోనై యుక్తాయుక్తము లరయక తిరుగుటయందుఁ గొంతయును,
వృద్ధాప్యమునఁ గరచరణాద్యవయవములు పట్టు దప్పి నేమియుఁ జేయఁ
జాలనిస్థితియందును వ్యర్థమై పోవుచున్నది. ఇది గాక అప్పు డప్పుడుగలిగి
నసావకాశ మంతయుఁ దినుటయందును, త్రాగుటయందును గడచుచున్నది
ఇదంతయు బోగా మిగిలినయించుక కాలము బిడ్డలతోడను, స్నేహితులతోడను,
బంధువులతోడనుగృహకృత్యములను చక్కబెట్టుకొనుటతోడను పోవుచున్నది
మానవునిజీవిత మంతయు నిట్లు పలువిధముల నితరవృత్తులచే నాక్రమించఁ బడి
యుండ మనుష్యునికిఁ బరమార్థచింత జేయుటకు సావకాశ మెట్లుండును
స్వతస్సిద్ధముగా మనుష్యునికి సావకాశమే లేనప్పు డిఁక నీదేవాలయము లెం
దుకు, బోధకు లెందుకు, గ్రంథము లెందుకు? కాల్పనా! అయ్యో యిఁక
నేఁ దరించు టెట్లు! నాకు సావకాశ మెక్కడిది! యని యేడ్చెను. ఇదం
తయు ‘జాన్‌సన్’ విని కొంచమాలోచించి, వెక్కి వెక్కి యేడవ సాగెను.
ఆమనుజాఁడు నీ వెందు కేడ్చుచున్నా వని, యావేదాంతి నడుగ॥ అయ్యో
యిఁక నాగతియేమి నాభుక్తి గడచు టెట్లు! మన మెంతయో పెద్దది యను
కొనుచున్నయీప్రపంచ మంతయు బ్రహ్మాండములో నొక యావగింజంతదైన
నుండదు గదా, యింతయల్పప్రపంచము మూఁడుభాగములు సముద్రమయమై
యొక్కపాలు గదా నివాసయోగ్యమై నది. ఆయొక్కభాగములోఁ గొంత
యెడారులచేతను, మఱికొంత కొండలచేతను నాక్రమించఁబడి మిగిలినకొం
చములోఁ జాలాభాగము నదులచేతను, సరస్సులచేతను నాక్రమించఁ బడి,

మిగిలినయింకమతికొంచము పట్నములచేతను నిమపదారులచేతను రోడ్ల చేతను నాక్రమించఁబడఁగా మనుష్యున కెంతమిగిలి యుండునో యోచించుము. మహాత్మా మగుఈప్రపంచమందు నీమిగిలినయత్యల్పభూమియం దెన్నికోట్లజీవరాసులు బ్రతుకవలెనో చూడుము, ఇన్నిజీవరాసులజీవనము గడువఁగా నిఁక మనుష్యున కేమి మిగులును? ఒకవేళ నినుమంత మిగిలిన నెన్నికోట్లమందిమనుష్యులు బ్రతుకవలెను? అయ్యో యిఁక నాకు గతి యేమి నే నెట్లుబ్రతుకుదును'' అని యేడ్చెను. ఇదంతయు నాతఁడు విని «అయ్యా మీరు చెప్పినదంతయు యుక్తియుక్తముగా నున్నను నీభూమియందు మీరు బ్రతుకుటకు నాహారము లేక పోలేదు. మీరు దుఃఖించుట వట్టివెఱ్ఱితన'' మనెను, అందుల కాతత్వవేత్త «అయ్యా నేను దుఃఖించుట వెఱ్ఱితన మైనచోఁ బరమార్థచింతసేయుటకు నావకాశమే లేదని మీరు దుఃఖించుట యంతకన్న వెఱ్ఱితనము గదా?'' యనెను.

70 వ కథ.

రామతీర్థస్వాములవారికిని అమెరికాదేశమునం దొకక్రైస్తవ మతాచార్యునకును, జరిగినసంభాషణ.

క్రై—స్వామీ, మీమత మగోచరముగా నున్నది! మీరు భగవంతుని నమ్మెదరా లేదా?

రా— లేదు, నేనుభగవంతుని నమ్ముట లేదు. నాకు ఆయనవిషయమై యనుభవమే. ఒకదానిని దెలియనప్పుడే నమ్ముటయు నమ్మకపోవుటయు గాని, తెలిసినతరువాత, నమ్ముట కాదు, యనుభవమే,

క్రై—ఆహా యి దేమివింత, పోనిమ్ము నీకు ఆత్మ గలదని యైన నొప్పుకొనెదవా?

రా— లేదు, నాకు ఆత్మ లేదు, నేనే ఆత్మను, నాకు దేహము కలదు. దేహము లన్నియు నావే.

క్రై—మీది విపరీతమతముగా గాన్పించు చున్నదే!

రా— విపరీతమే కాదు, సర్వోత్కృష్టమతము

క్రై—నీమతము నెవరైన గ్రహింపఁ గలరా?

రా— గ్రహించిన నా కేమి? గ్రహించకున్న నా కేమి? సత్యమును బోధించుటే నాపని. సత్యబీజములు విరజల్లుటే నాకార్యము. అవి యెప్పటికైనను మొలక లెత్తకమానవు.

క్రై—నిన్ను పిచ్చి వాఁ డని యనుకొనెద రేమో!

రా— అనుకొన నిమ్ము, కురుక్షేత్రమందు నేఁ గృష్ణునిగా వచ్చి బోధించినప్పుడుమాత్రము నన్ను గ్రహింపఁ గలిగిరా? పాలస్తైనుయందు నేను యేసుక్రీస్తుగా నవతరించి బోధించినప్పు డెంతమంది నన్ను గ్రహింపఁ గలిగిరి? తిరిగి యిప్పుడు మరియొకసారి ఘంటానాదముగ బోధించు చున్నాను.

క్రై—నీమాట లతిగంభీరముగ నున్నవే! నీ వేమి, ప్రవక్తవా? లేక అవతారమా?

రా— ప్రవక్తయు, అవతారమును, నాక్రిందివే. పరమాత్మనే నేను.

క్రై—నీబోధ తెలుసుకొనుట కెంతకాలము బట్టునో,

రా— ఎంతకాలమైన నా కేమి! యుగములు నావే, కల్పములు నావే, అనంతకాలము నాదే. ఇదంతయు నాయాటయే యనెను. అంత నాక్రైస్తవుఁ డమ్మహనీయునిఁ యపూర్వమగుప్రత్యుత్తరములకు విస్మయము జెంది మారుబలుక జాలక వెడలి పోయెను.

71 వ కథ.

ఒకరాజొకభక్తుని కొకయమూల్యమగుపట్టువస్త్రమునిచ్చెను. ఆభక్తుఁడు దానిం దీసుకు బోయి, గుడ్డలు లేక చలిచే గజగజవణకుచు భిక్షమెత్తుకొనుచున్ననొక ముసలిదానిపైఁ గప్పెను. ఈసంగతి రాజుకుఁ దెలిసి అగ్రహమనస్కుఁడై యాభక్తునిఁ బిలువనంపి ‘‘ఓరీ, న న్నెంతయవమానపరచితివి! నీకు బహుమాన మిచ్చినవస్త్ర మే దని’’ యడిగెను. అంతట నాభక్తుఁడు

రాజా, నీ విచ్చినబహుమానమును, సకలచరాచరప్రపంచమునకు నీశ్వరి యగు జగన్మాతకు సమర్పించితి'' నని చెప్పినంతనే, రాజు సిగ్గుపడి క్షమాపణ వేఁడెను.

72 వ కథ.

'అబ్రహామ్' అను క్రైస్తవభక్తుఁడు ప్రతిదినము తనయింటిముందరఁ గూర్చుండి బాటసారులకొఱకుఁ జూచుచు, వారు కనుపించినతోడనే వారిని దగుసన్మానముతో నింటికిఁ దీసుకొనిపోయి తగునుపచారములు చేయుచుండెడివాఁడు. ఇట్లుండ నొకనాఁడు నూరుసంవత్సరములు వయస్సు గలనొకకడు వృద్ధుఁ డట్లువచ్చుచుండుటఁ జూచి « ఆహా! నేఁ డేమి నాపుణ్యము! ఇట్టి యతిథి నా కెప్పుడును లభించ లేదు,'' అని సంతసించుచు యతనిఁ గడుభక్తితో నింటికిఁ దీసుకొనిపోయి కాళ్లు గడిగి, పిండివంటలతో భోజనము వెట్టెను. అంతట నావృద్ధుఁడు మిక్కిలిసంతోషమున దినుటకుఁ బ్రారంభించెను. అప్పుడు అబ్రహామ్' ఆశ్చర్యముతో « ఓముసలివాఁడా, నీ కింతవయసు నిచ్చినను లోకనాయకుం డగుపరమేశ్వరుని నారాధించకయే భుజించుచున్నావు. ఇప్పుడైనను యాదేవదేవుని స్మరించి భుజించుమా'' యనెను. అప్పుడాముసలివాఁడు « అయ్యా నే నెన్నఁడును దేవుని బ్రార్థించియే యెఱుఁగ నాజన్మమధ్యమందు వాని నొక్కసారి యైన దలఁచ లేదు. నీవు దేవుఁడు దేవుఁ డన్నవాఁ డున్నవాఁడో లేనివాడో నాకు దెలియదు. అట్టివానిఁ బ్రార్థించ నేల'' యని చెప్పినంతనే అబ్రహాము మిగులఁ గోపము గలవాడై యాముసలివానిని దనయింటనుండి రాత్రి యని గూడవిచారించక తరిమి వేసెను. ఆరాత్రి పరమదయాళుండును, జగములకెల్లఁ దండ్రియు నగుభగవంతుఁడు అబ్రహామునకు దర్శన మిచ్చి ఆముసలివానిని వెళ్లఁ గొట్టుటకుఁ గారణ మేమని యడిగెను. అంత నాభక్తుఁడు « దేవా వాఁడు పరమనీచుఁడు, కృతఘ్నుఁడు భక్తిశూన్యుడు అట్టిమహాపాతకుఁడు నాయింట నుండఁ గూడ దని తరిమి వేసితిని'' అని చెప్పెను. అంత నాదయానిధి « ఓక్రూరుడాఁ

వాడెట్టివాఁడైనను నాబిడ్డయే గదా? నూఱుసంవత్సరములనుండి నేను వానిని రాత్రింబగళ్ళు గాపాడుచుండఁగా నొక్కరాత్రి నీవు కాపాడలేక తరిమితివి గదా'' యనెను. ఈమాటలకు అబ్రహామ్ సిగ్గుపడి బుద్ధి తెచ్చుకొని నాఁటనుండి యందఱియందు నొకేవిధమున దయ గలవాఁడై ప్రవర్తించుచుండెను.

73 వ కథ.

పడమటలంకయందు సాధనాశ్రమములో నివసించుచున్న సీతారామావధూతను గొందఱనూయాపరులాయవధూతలవారికిని వారిశిష్యులకు నవమానము కలుగఁజేయ నెంచి వారిప్రియశిష్యుఁడైనశాంతానందుని మిక్కిలిబాధించి యంతటితోఁ దృప్తిఁ జెందక వారియాశ్రమము నిర్మూలముఁ జేయ నెత్నించుచుండగా వారియందు భక్తి గలకొందఱు గృహస్థులీపాపకృత్యమును నివారింపఁ బూనికొందఱురాజభటులను దీసుకవచ్చి యాదుష్టులను బంధించి చెఱసాలకుఁ బంప యత్నించుచుండఁగాఁ బరమపావనుండగు నాయవధూత యాగృహస్థులతో నిట్లనిరి॥ తండ్రులారా, రాజభటులచే మీరు కొందఱినిమాత్రమే స్వాధీనము చేసుకొనఁ గలరు గాని ముల్లోకములను స్వాధీనము చేసుకొన గల్గిన యొకమహామంత్రమును మీకుఁ జెప్పెద. దానిం గ్రహించి జయశాలురు కండని చెప్పినంతనే వారు దానిం దెల్పుమని వేఁడిరి. అంతవారు చిరునగవుతో॥ శాంతమే యీమహామంత్రము. శాంతముచే బ్రహ్మాండమంతయు జయించవచ్చును'' అని యుపదేశించి, వారు చెప్పినచొప్పున వారియద్భుతశాంతమే వారివిరోధులమనంబులనుగూడఁ గరగించి వారియందనురాగము గలవారలుగాఁ జేసెను.

74 వ కథ.

శ్రీసీతారామావధూతలవారిశిష్యుఁడగుశాంతానందుఁడు దుష్టులచే మిగులబాధింపఁ బడియుండ వారిహితులు॥ అయ్యో, యాపరమదుర్మార్గులు మీకెంతకష్టము గల్పించిరి'' అని యోదార్చుచుండ నాశాంతనిధి ॥తండ్రు

లారా, వారిని నిందించకుఁడు వారు నాకు బరమమిత్రులు, నాశాంతమును బరీక్షించుటకై యేతెంచిన దయామయులుగా వారిని నే భావించుచున్నా" నని నుడివిరి.

75 వ కథ.

శ్రీరామచంద్రులు రాక్షసనంహార మొనరించి సీతామహాదేవితోఁ దిరిగియయోధ్యఁబ్రవేశించి పట్టాభిషిక్తుఁ డైనకాలమందు శ్రీఆంజనేయులవారికిఁ దనకు దేవేంద్రునిచే సమర్పించఁ బడినయొకయమూల్య మగుపచ్చల పతకము నొసంగిరి. ఆభక్తాగ్రేసరుఁ డాపతకము నోటఁ బట్టి యొకచెట్టుకొమ్మ నెక్కి యందలిరత్నముల నొక్కొక్కటి కొరికి తుబుక్కున నేలపై నుమియుచు దాని నంతయుఁ బాడుచేసెను. దీనింజూచి లక్ష్మణుఁడు మిగుల నాగ్రహముఁజెంది శ్రీరామచంద్రునితో నీసమాచార మంతయు నెఱుంగఁజేసెను. వెంటనే శ్రీరామమూర్తి యాంజనేయులను బిలిపించి యాంజనేయా నీకోతిచేష్టలు మానవైతివి గదా? నీ కిచ్చినపతకమును జూపు మని యడిగెను. అప్పు డాపరమపావనుఁ డంజలిబద్ధుఁ డై "దేవా మీరు నా కిచ్చినపతకమునందలి మణుల నొక్కొక్క టియుఁ గొరికి చూచితి, నమలి చూచితిఁ, గాని యం దొక్కదానికిని రామ నామమాధుర్యము కొంచ మైనను గాన్పించ లేదు, దేవా, నే నేమియపరాధముఁ జేసితి? నా కిట్టినిస్సారపువస్తువ యేలదయచేసితి రని యడిగెను. లక్ష్మణుఁడు వీనియపారభక్తికి నచ్చెరువు నొందెను. రామమూర్తి మిగుల సంతసించెను.

76 వ కథ.

ఒకనాఁడు సీతారామావధూతలవారికి గొందఱుస్త్రీ లొకపళ్లెరమునిండఁ పిండివంటలను దెచ్చి వారినోటఁ 'బెట్టుచుండిరి. అప్పుడు వారు వాని నన్నిటిని భుజించి "తల్లులారా, మీభక్తికి సంతసించితి. కాని మీరు నాకుఁ బెట్టినట్టిపదార్థము లన్నియుఁ గోటీశ్వరుని కొక్కగన్యాదానము చేసిన ట్లున్నది. నేనాకలిదప్పులు లేని వాఁడను. ఆకలిచేఁ బరితపించుదీనులకు వీనిం

బెట్టినచో మీకు మిక్కిలిప్రయోజనకరమగును. బ్రహ్మానందముచేఁ గడుపు నిండినవాకు వీటిని బెట్టుటకంటె భక్తి యనెడిఫలములను బెట్టినచో మీరు ధన్యు లగుదు రని హితోపదేశము చేసెను.

77 వ కథ.

ఒకబ్రాహ్మణుఁడు తనభార్యతోఁ గలహించి యిల్లు విడచి సంతోబా యనుజ్ఞానిచెంతకుఁబోయి “ఓస్వామీ, నేను నిస్సార మగుసంసారమును ద్యజించి వచ్చితిని. నన్నుఁ గృతార్థునిఁ జేయుము” మని ప్రార్థించెను. అప్పు డాభక్తుఁడు వానిప్రార్థన నంగీకరించి తనచెంతనే యుంచుకొనెను. పిమ్మట నాతనికి నాకలి గలిగి సంతోబాను చూచి “స్వామీ, నే నాకలిబాధకు సహింపఁ జాల కుంటిని. తినుట కేమైనఁ బెట్టు మని ప్రార్థింపఁగా నాతపసి యొకవెఱ్ఱిపుచ్చకాయ నిచ్చి తినుమని చెప్పెను. ఆబ్రాహ్మణుఁడు దానిని గొంచెము నోట బెట్టుకొని యది మిక్కిలిచేదుగా నుండుటచే దినఁ జాలక దుఃఖించుచు సంతోబాకుఁ జెప్పగా నాపరమయోగి చిఱునవ్వు నవ్వి “యోవిప్రా వైరాగ్యశీలురకు రుచి యిట్టి దని తెలియదు. నీ కట్టి వైరాగ్యము కలుగకమునుపే సంసారము విడచి యేల యిక్కడికి వచ్చితి” వని యాతనియింటికిఁ దిఱుగఁ బంపెను.

78 వ కథ.

శ్రీశుకమహర్షికిని రంభకును జరిగినసంవాదము.

రం— ఓశుకమునీంద్రా, అయ్యో, నీయౌవన మంతయుఁ గారడవులపాలు జేసి కాల మంతయు వృథాపుచ్చుచుంటివే!

శు— వనితా! భగవత్సందర్శనముకై పాటుపడుటకు యవ్వనమే తగుకాలము గాని వృద్ధాప్య మగునా?

రం— మునిశ్రేష్ఠా, కామి గానివాఁడు మోక్షకామి యెట్లగును?

శు— తరుణీ! హరియందైక్యము నొందఁ గోరుటే కామము. ఇంతకన్న నుత్కృష్ట మైనకామము మఱియొకటి కలదా?

రం— స్త్రీపురుషులయన్యోన్యముకన్న సుఖ మున్నదా? అట్టిసుఖమును త్యజించుట యెంతవెఱ్ఱితనము!

శు— ఆహా! యే మంటివి, క్షణభంగురమై దుఃఖదాయకమై తుచ్ఛమైన కామినీసుఖ మెక్కడ! పరబ్రహ్మానుసంధాయక మగు నిత్యానంద మెక్కడ!

రం— ఋష్యోత్తమా, సకలధర్మవేదులగుమీకుఁ దెలియనిధర్మములు లేవు గదా! తానై కోరి వచ్చినయువతీమణిని నాదరించకపోవుట భ్రూణహత్యామహాపాతకమునకుఁ గారణము గాదా?

శు— కాంతా, నీవు చెప్పినధర్మము మదాంధు లగుకాముకులకుఁ జెల్లునేమో కాని తపముచే నడవుల గాలము పుచ్చుయోగులకుఁ గాదు సుమా!

రం— పూర్వ మిట్లు కోరివచ్చినమేనకను విశ్వామిత్రుఁడు చేరఁ దీయ లేదా పర్వతముని హరిణి యనుదేవవేశ్యను నాదరించ లేదా? వారెల్లను మీవంటి యోగులు కారా?

శు— తరుణీ, నీవు చెప్పినవారు స్త్రీసాంగత్యమున యోగభ్రష్టులై యెన్నియో యిడుములపాలై రని నీవు విని యుండవా?

రం— మునిశ్రేష్ఠా, వేయిమాట లేల స్త్రీలపొందే నరకహేతు వైనచో భగవంతుడు స్త్రీలనేల పుట్టించవలెనో పరికించి చెపుమా?

శు— ప్రపంచమునే సత్య మని నమ్మి సంసారసాగరమున మునిగి తేలెడు గృహస్థులకొఱకే స్త్రీలను సృష్టించెను గాని, ప్రపంచ మంతయు స్వప్నతుల్యముగా నెంచినతపోనిష్ఠాగరిష్ఠు లగుమునీంద్రులకొఱకుఁ గాదు సుమా!

రం— మునీంద్రా, కులము చెడ నిమ్ము, తపంబులు మంటఁ గలయనిమ్ము, బంధువులు వెలిఁ బెట్ట నిమ్ము, తల్లిదండ్రులు కుంద నిమ్ము, తన కెన్ని యిడుములు పొడమిన నోర్చి చంద్రుని బోలుముఖకాంతులు గలకాంతలఁ జేపట్టి, సుఖించువాఁడే ధన్యుఁడు సుమా!

శు— పంకజాక్షీ, తనభార్య యెంత కుందినను గుంద నిమ్ము, బంధువు లెంత చిన్నచూపునఁ జూచినను జూడ నిమ్ము, లోకులు తన నెంతదూఱినను దూఱ నిమ్ము, అన్నిటియందును నభిమానశూన్యుఁడై! యాత్మబోధా సుధారసమును గ్రోలుమహనీయుఁడే ధన్యుఁడు సుమా!

రం— మునీంద్రా, కళలను దెలిసి, మన్మథుఁడే నిజదైవ మని నమ్మి! సదా స్త్రీలోలత్వముచేఁ గాలము పుచ్చువాఁడే పూజ్యుఁడు సుమా!

శు— రంభా, వేదములు చదివి, అజ్ఞానము నణఁగఁ ద్రొక్కి! ముక్తికాంతం గలిసి తన్మయత్వము నొందుమహానుభావులే పూజ్యులు సుమా!

రం— వేదము లన్నియు బూడిదగా నిమ్ము, పరమాత్మ పాడుగా నిమ్ము మోక్షపదము మంటఁ గలయ నిమ్ము నిండువెన్నెలయందు, రమణీయ మగునుద్యానవనముల రేజవ్వనులతో విహరించు పుణ్యపురుషునికే నే సదా నమస్కరింతును.

శు— అవివేకీ,రే మంటివి! ఘోరారణ్యముల నివసించుచు, దనశాంతస్వభావముచే, గ్రూరమృగంబులసహజబుద్ధిని గూడ మాన్పి, వానితో నన్యోన్య మైత్రినివిహరించుచు హరిధ్యానపరాయణుం డైనమహనీయునికే నే సదా నమస్కరింతును

రం— అయ్యో, వన్నెల బాముల బెట్టెదరు, మదనతాపమున కోర్వ లేక నీకు శరణంటిని రక్షింపుఁడు, శరణాగతరక్షణమునకన్నఁ దప మున్నదే!

శు— వనితా, అది సత్యమే గాని అసమర్థుఁ డేమి చేయఁ గలఁడు? దుర్బలుని శరణువేఁడిన కాచి రక్షింపఁ గలఁడా?

రం— అయ్యయ్యో, మునీంద్రా, ఇట్లనుటన్యాయమా, నామన వాలకింపవా! నీవు నపుంసకుఁడవా! వన్నెల బాముల ముంచెదవు!

శు— బాలా, వన్నెల యీలాగున బాధించెదవు? నేను నపుంసకుఁడనే కాదు. నపుంసకులలో మొదటివాఁడను సుమా!

రం— ఎంత పిచ్చివాఁడవు! సుందరీమణులఁ గూడినసౌఖ్యము నీ కనుభవము లేక యిట్లనుచున్నావు సుమా!

శు— ఛీ! ఛీ! మలమూత్రములతోఁ గూడి, దుర్గంధమయమై, పైకిమాత్రము వన్నె చిన్నెలు చూపునీతనువులమర్మ మేరికి తెలియదు! తరుణీ నీ కొకనమస్కారము. ఇంతటితోఁ జనుము.

రం— మౌనీంద్రా, ఇది యా నీసందేహము! నేను దేవాంగన ననుమాట మఱచితివా? ఇదిగో నాశరీరము చించి చూపెదఁ జూడుము. మానవులశరీరమువలె లోపల దుర్గంధము గాక సుగంధమయమై, మనోహరమై, దేదీప్యమానమై యున్నది. ఇఁక నన్నుఁ జేకొనుమా! (అని పొట్ట చీల్చి చూపెను).

(అంతమహదానందభరితుఁడై)

శు— “తల్లీ, ఆబ్రహ్మదేవుఁ డీటువంటినుగంధమయమై, పరిశుద్ధమైన, నీకడుపునఁ బుట్టఁ జేయక నాజన్మము వ్యర్థ మొనరించెఁ గదా!” అని బల్క రంభ శుకయోగియొక్క నిశ్చలవిరాగమునకు నచ్చెరువు నొంది, సిగ్గు పడి, నమస్కరించి వెడలి పోయెను.

79 వ కథ.

ఒకయరణ్యమందు నివసించునొకఫకీరొకనాఁడు పెద్దపులిచే మిక్కిలిబాధకర మగుగాయమును బొందినవాఁడై, దుఃఖించు చున్నసమయమున నొకఁడు వానిం జూచి“ అయ్యో యాపులి నిన్నెంతబాధించె” నని యోదార్చుచుండ నాఫకీరు“ అయ్యా నేను బాధకై విచారించుట లేదు. ఇంతకు వేయిరెట్లెక్కుడుబాధ గలిగినను, విచారము లేదు. గాని యిట్టి శిక్షను భగవంతుఁడు నాకు విధించుటకు నే నేమి పాపము చేసితినో కదా యని నాపాపకృత్యమునకై వగచుచున్నా” ననెను.

80 వ కథ.

ఒకపట్టణమందు ఒకమిక్కిలి బలాఢ్యుఁడు గలడు. అతఁడు బరువులు మోయుటయందుఁ దన కెవ్వరును సాటి లే రని యధికగర్వము గల

వాఁడై యుండెను. అతఁ డొకవాఁ డత్యాగ్రహంబున గ్రుడ్లెఱ్ఱఁ జేసి,
నోటఁ జొంగఁ గార్చుచు, కత్తిని ద్రిప్పుచుఁ, బఱుగిడు చుండ నొకఁడు
వానిం జూచి వానియాగ్రహమునకుఁ గారణ మడిగెను. అప్పు డావస్తాదు
"ఒకస్త్రీ నన్నుఁ దిట్టినది. అందుచే దానిని జంపుటకుఁ బోవుచున్నా"
నని చెప్పెను. ఇది వినినంతనే యాతఁడు నవ్వి "ఓహో యిదియేనా
నీబలము! నీ వెంతయోగొప్పభారములను మోయఁ గల నని ప్రగల్భములు
కొట్టుచుంటివే, ఒక్క యాఁడుదానివాక్యమునే మోయలేకపోతివి." యని
చెప్పినంతనే యాతఁడు సిగ్గుపడి యింటికి మరలెను.

81 వ కథ.

ఒకబాటసారి మలమలమాడు చున్నయెండవేసవిలో నడచిపోవుచు
మిగుల నలసి యొకపెద్దమఱ్ఱివృక్షమును గాంచి దానినీడను బఱుండి, యావృ
క్షమును బాగఁ జూచి "ఆహా! యేమిది, భగవంతుఁడు సర్వజ్ఞుఁ డని
యనుకొంటినే చిన్నగుమ్మడిచెట్టుకు బానలంతకాయలు చేసి మిక్కిలివిస్తీర్ణ
మగుమఱ్ఱివృక్షమునకుఁ గుంకుడుగింజలంతకాయలను సృష్టించెను, మనుష్యున
కున్నంతవివేక మైనను నున్నట్లు గాన్పించ" దని తనలోఁ దాను దలంచుచు
నిద్రించెను. ఇట్లించుకనిద్రించి లేచినతోడనే తనదేహముపై మఱ్ఱికాయలు
రాలియుండుటఁ జూచి విస్మయ మొంది ఆహా! నే నెంతమూర్ఖుఁడను! సర్వే
శుఁ డొనర్చుప్రతికార్యమును మనమేలునకే యని గ్రహింపఁ జాలక య
జ్ఞానముచే బ్రహ్మాండములకెల్లఁ బ్రభు వగు నాదేవదేవుని దూఱితిని గదా!
ఈమఱ్ఱివృక్షమునకే గుమ్మడికాయ లంతకాయ లుండినయెడ నొక్కకాయ నా
పైఁ బడినచోఁ జత్తును గదా; అంతియే గాక దీని నీడ ననుభవించెడి యనే
కకోట్లజీవరాసులకుఁ బ్రాణాంతకమై యుండునే! ఆహా! భగవంతునికార్యము
లెంతయగోచరములు! అనుచు వెడలి పోయెను

82 వ కథ.

ఒకఁ డొకభక్తునియొద్దకుఁ బోయి స్వామీ యెట్టివిరోధులనైనను
దయతో నాదరించు మని చెప్పితిరి గదా కామక్రోధములనుమాత్ర మేలదయ

తో నాదరించరా దనెను. అందుల కాభక్తుఁడు ఎట్టివిరోధియైనను దుడకుఁ గూరిమృగమైనను దయకు లోబడి దానిసహజ మగుక్రౌర్యమును మానును గాని కామక్రోధములకు దయ చూపుటచే వాటి దుర్మార్గము హెచ్చుచుండును గావున వాటి యెడ మాత్రము దయ నేమాత్రమును జూప రా దనెను.

83 వ కథ.

ఒక రాజొకఫకీరును నీ వెప్పుడైన నన్నుఁ దలచెదవా యని యడిగెను. అందుకు ఫకీర్ ఆహా తలచెదను. భగవంతుని మఱచినప్పుడు. చిత్తము భగవదాయత్తము గాని యప్పుడు బాహ్యవిషయములను జింతించును గాని రాజులకెల్ల రాజును రక్షకుల కెల్ల రక్షకుడు నగుసర్వేశ్వరునియందు లీన మైనప్పుడెట్లితరవిషయములు జ్ఞాపకము వచ్చును? అని జవాబు చెప్పెను.

84 వ కథ.

ఒకనాఁడు 'జహీద్' అను నొకమతగురువు ఒకరాజుచే విందునకుఁ బిలువఁ బడెను. అప్పు డందఱును మిక్కిలియుత్సాహముతో నక్కడ సమర్చఁబడిన రుచిగలపదార్థములను నాశికొలఁది కడు పుబ్బునట్లు దినుచుండఁ "జహీద్" దన నెల్లరును మహాభక్తుఁ డని కొనియాడుటకై చాలఁ దక్కువగా భుజించి నమాజ్ (దైవప్రార్థన) దీర్ఘకాలము చేసెను. ఇంటికిఁ బోయినవెంటనే యన్నము పెట్టు మని యాజ్ఞాపించెను. సూక్ష్మబుద్ధి గల యతనికొమారుఁడు" దండ్రీ, మీ రిప్పుడే గదా విం దారగించి వస్తిరి. అప్పుడే యాకలి యయ్యెనా? యని యడుగఁ, దండ్రి" కుమారుఁడా యొకప్రయోజనము నుద్దేశించి రాజుగారియెదుట నే నేమియుఁ దినలే" దని చెప్పెను. అంతకుమారుఁడు" నాయనా, నీ వక్కడ చేసిన వానిలో నేదియుఁ బ్రయోజనకారిగాఁ జేయలేదు గావున నీ ప్రార్థనలను గూడ నీతిండివలెనే తిరిగి చేయు మనెను.

85 వ కథ.

ఎపెక్టిటస్, అనువిరాగి సమస్తవిషయములను విసర్జించి, భగవధ్యానము చేయుచుఁ, జేత నైనంతవఱకు నితరులకు సహాయము చేయుచుఁ

గాలము గడుపుచుండెను. ఒకనాఁడు దొంగలు, ఎపెక్టిటస్‌యొక్కగుడిశెలోఁ బ్రవేశించి యందొకదీపస్తంభమును దప్ప మఱేదియుఁ గాంచక యద్దానినే దొంగిలించుకొనిపోయిరి, అప్పు డాభక్తుఁడు „అయ్యో! నేనెంతపాపిని, నేను సర్వవిషయములను విడిచిపెట్టియు, నీదీపస్తంభము నొకదానినుంచుకొంటిని, ఇదియుండఁ బట్టియే కదా వారికి దీనిని దొంగిలించ వలెననెడిదుర్బుద్ధి పుట్టినది, అయ్యో వా రొనరించినపాపమునకు నేనే కారకుఁడను గదా యని చింతించి నాటనుండి తిఱిగి దీపము గూడ బెట్టుకొనుటయే మానుకొనెను.

86 వ కథ.

శిఖిధ్వజు డనునొకరాజు తప మాచరించుటకై యడవికిఁ బోయెను. బ్రహ్మజ్ఞాని యగునాతనిభార్య రాజునకు నిజమైనమార్గమును బోధించఁ దలఁచి మునివేషమును దాల్చి రాజుచెంతకుఁ బోయెను. అచట నొకఘోరారణ్యమందుఁ జిన్నపూరిగుడిశె నిర్మించుకొని యందుపద్మాసనాసీనుండై ధ్యాననిష్ఠయం దున్న యారాజు నెదుట నామె నిలిచెను. రాజు మునివేషముతో నున్నతనభార్యను గుర్తించక తన్నుఁ గృతార్థునిఁ జేయుటకై దర్శన మిచ్చినఋషోత్తముం డని తలఁచి యామెపాదములకు నమస్కరించి „దేవా, నాకు మోక్షప్రాప్తి యగుటకుఁ, దగునుపదేశము చేసి నన్ననుగ్రహింపుఁ'' డని వేఁడెను. అంత నామె „ఓ రాజా, నీవు సర్వసంగపరిత్యాగము చేసిన గాని మోక్షము లభించ'' దనెను. అంత రాజు „అహో, యేమి, నేను సకలభోగములను వీడి, కౌపీనధారినై, యరణ్యమున నేకాంతముగాఁ దప మాచరించుచుండియు, నేను సర్వసంగపరిత్యాగిని గా నఁట! (అని యాలోచించి) ఓహో తెలిసినది! ఈయరణ్యమందు సహిత మొకకుటీరము నేర్పరచుకొంటిని. దీనిని నిర్మూలము గావించెద నని, వెంటనే నాయింటిని మంటఁ గలిపి యామెకు నమస్కరించి „దేవా, ఇప్పు డనుగ్రహించుఁ'' డని వేఁడెను. అప్పుడు నామె „ఓరాజా, నీవుసర్వసంగప

రిత్యాగి వైనఁ గాని ముక్తిలభించ'' దనెను. రాజు విస్మయము చెంది యటు నిటు చూచి, ప్రక్క నున్నతన దండకమండలములను గాంచి, వాని నగ్నిలోఁ బాఱవైచి, చేతులు జోడించి తిరిగి యామెను వేడెను. అంత నామె మును పటిపలెనే సర్వసంగపరిత్యాగియే మోక్షమున కర్హుఁ డనెను. అంత రాజు తనకింకను నొకగోచి యుండుటఁ జూచి దానిని గూడఁ బెరికి యగ్నిలోఁ బడ వేసి ''మహానుభావా, ఇప్పుడు నిజముగ నేను సర్వసంగపరిత్యాగిని. ఇఁక సంశయము లేదు, ఇంకనైన యనుగ్రహింపుఁడు'' అని పల్కినంతనే యామె, యారాజుభుజముపైఁ జేయి వైచి ''ఈదేహ మెవ్వరిది'' యని యడిగెను. వెంటనే రాజు ''నాదే'' యనెను. అంత నామె రాజా సర్వ సంగపరిత్యాగియే మోక్షమున కర్హుఁ డని తిరిగి చెప్పెను. రాజు కొంచ మాలోచించి ఆహా! నేను సమస్తము విడిచినను ఇంకను నాదేహము మిగిలి యున్నదే! ఛీ, దీనిం గాల్ప వలెనని యామంటలలోనికి దుముకఁ బోవుచుం డెను. వెంటనే యామె, యాతనిచేయిఁ బట్టుకొని ''రాజా, ''నిలువుము! నిలువుము! యేమి చేయుచున్నావు.'' అని యడుగ నారాజు ''నాదేహ మును గూడ పరిత్యజించుచున్నా'' నని చెప్పెను. అంత నామె రాజా నీదే హము కాలినపిమ్మట యేమి యగు నని యడుగ ''బూడిద యగు'' ననెను. అంత నామె ''ఆబూడిద యెవరిది'' యని తిరిగి యడిగెను. రాజు ''అదియు నాదే'' యనెను. ఆమె ''రాజా సర్వసంగపరిత్యాగికే మోక్షము లభిం చును సుమా''! యనెను. అంత రాజు ''ఓహో యిదేమి యాశ్చర్యము! నేను జచ్చినను నాబూడిద మిగులుచున్నదే!, నేను సర్వసంగపరిత్యాగ మిఁక నెట్లు చేయ వలెను'' అని యేమియుఁ దోచక యామెపాదములపైఁ బడి ''దేవా, సర్వసంగపరిత్యాగము చేయుతెఱం గెఱింగించు మని వేడెను. అంత నామె ''రాజా, ఈరాజ్యము నాది, ఈభార్యాపుత్రాదులు నావారలు ఈసకలభోగములు నావి, ఈదేహము నాది, ఈమనస్సు నాది, యీమొద లగువాటియం దన్నిటియందును నాది నాది యను మమకారము కలిగియు న్నావు. అదియే బంధమునకుఁ గారణము. కాని బాహ్యవిషయములను విస

ర్జించినమాత్రముననే సర్వసంగపరిత్యాగి కానేరఁడు. ఈమమత్వబుద్ధి యేక్ష
ణమందు విడిచెదవో యాక్షణముననే మోక్షమును బొందఁ గలవు.'' అని
చెప్ప ధీశాలి యగునారాజు అన్నిటియందును మమకారమును వీడి, వెంటనే
యాతనినిజస్వరూపం బగుపరిపూర్ణసచ్చిదానందపరబ్రహ్మమును బొంది నిరవధి
కతేజోవిరాజితవదనారవిందుఁడై ప్రకాశించెను.

87 వ కథ.

పూర్వకాలమునం దొకయోగిసత్తముఁడు కలఁడు. ఒకప్పుడు మృ
త్యుదేవత యతనిప్రాణములను గొనిపోవుట కేతెంచినప్పు డతఁడు తనయో
గబలముచేఁ, దనరూపమువంటివి యనేకరూపములను సృష్టించెను. మృత్యు
దేవత యారూపములనన్నింటిని జూచి నిజమైనమనిషిని గనుగొనలేక
పోయెను. అంత కొంతతడవు విచారించి తుద కొకయుపాయమును గనుఁ
గొని ‘‘ఆహా! యేమి నీశక్తియుక్తులు; అంతయుఁ జక్కఁగనే యున్నది
గాని, నీ వొక్కలోపముమాత్రము జేసితివి సుమా!''యనెను. ఈమాట
వినినంతనే నిజమైన మనిషి వొక్కఁగంతునలేచి‘‘ నే నెక్కడ తప్పుజేసితిని!
చూపు'' మని యడిగెను. తక్షణమే మృత్యువు వానిం బట్టి ‘‘ఇదియే
నీతప్పు, అది నీయహంకారమే! ఓయీ నీ కెంతసామర్థ్య మున్నను, నిష్ప్ర
యోజనమయ్యె సుమా'' యని చెప్పి నీడ్చుకొనిపోయెను.

88 వ కథ.

ఒకఫకీరునకుఁ గొంతద్రవ్య ముండి దానిని గడుదరిద్రున కియ్యవలె
నని చూచుచుండెను. అప్పు డాదారినే యాయూరురాజు యేనుగపై
నెక్కి పోవుచుండగా ఫకీరు చూచి యాధన మంతయు రాజుపైవిసరివేసెను.
రాజాశ్చర్యము చెంది యందులకుఁ గారణ మడిగెను. అప్పుడు ఫకీరు
‘‘రాజా యీద్రవ్యమును గడుదరిద్రున కియ్యవలె నని యనుకొంటిని. నీకంటె
దరిద్రుఁడు గాన్పించ లేదు. ఏల యన, ఐశ్వర్య మెంత హెచ్చుగా
నుండునో కోరిక లంత మెండై యుండును. ఎవరికి కోరికలువిశేష ముం

డునో యట్టివాడే కడుదరిద్రుఁడు. కాన నీవె నా కర్థుఁడవుగాఁ గాన్పించితివి'' అని బదులుచెప్పెను.

89 వ కథ.

ప్రపంచ మంతయు బ్రహ్మస్వరూప మని గురువు చెప్పఁగా విని యొకరాజు తనభార్యతో ‹‹ రాణికిని దాసికిని భేదము లేదు. గనుక నేటి నుండి నీదాసీ నాకు రాణిగా నుండు›› ననెను. రాణి యీాపిచ్చివేదాంతము నకు విచారించి నాఁటిరాత్రి రాజునకు భోజనము పెట్టినపు డొకగిన్నెతో నన్నమును, మరియొకగిన్నెతో నావుపేడయు దెచ్చి యెదుట బెట్టెను. రాజు దీనిని జూచి మిగుల నాగ్రహము చెంది భార్యను గొట్టఁ బోయెను. అప్పుడు రాజుభార్య నవ్వుచు, ‹నాథా, మీరు మహాజ్ఞానులు. దాసికిని రాణికిని భేదము లే దని సర్వమును సమదృష్టితోఁ జూచువారలు, గోమయమునకు నన్నమునకును భేద మేల చూచుచున్నారో తెలియ కున్న దనెను. ఈమాటలు వినినంతనే రాజు తనయజ్ఞానమునకు సిగ్గుపడి యూర కుండెను.

90 వ కథ.

ఒకరాజుకొమారుఁ డరణ్యమునకుఁ బోయి దారి దప్పి యడవి యంతయుఁ దిరుగుచు నొకయాశ్రమముచెంతకు వచ్చెను. అచ్చటఁ దపమాచరించు చున్నయొకమునిపుంగవుని జూచి నమస్కరించి దారి యడిగెను. ఆముని యాతనిం జూచి, నీ వెవ్వండవు, నీపే రేమి యని యడుగ నాతఁడు ‹‹నాపేరు మోహజిత్తు'' అని చెప్పెను, ముని యాశ్చర్యమున ‹‹ఓహో! రాజుల కేమి, మోహజి త్తనుపే రేమి! మోహమును జయించినవాఁడే మోహజిత్తు. అది నీకుఁ దగినపేరు కా'' దనెను. అంత నాబాలుఁడు దేవా ‹‹మోహజిత్తును నేనే కాదు. మాయింట నున్నవా రందఱు మోహజిత్తులే'' యనెను. అంత నాముని మఱింతయాశ్చర్యము చెంది వానిమాటలు పరీక్షింప దలంచి నారాకొమరునివస్త్రములు దీసుకొని వాటిపైరక్తమువంటి

యొజ్జనిరంగు చల్లి, యబ్బాలుని నక్కడనే యుంచి తాను రాజుచెంతకుఁ బోయెను. రాజమందిరముచెంతకు వచ్చినతోడనే యచట నొకదాసిని గాంచి ‹‹అయ్యో! మీయువరాజు వ్యాఘ్రమునోటఁ బడి చచ్చినాఁడు'' అని దుఃఖించెను. దాసి యామునిని గాంచి ‹‹స్వామీ యిందు దుఃఖించుట కేమికారణ మున్నది? పుట్టినవాఁ డెప్పటి కైనను జావక యుండునా? '' యని బల్కి యాపంతయుఁ జలించక తనదారిఁ బోయెను. ఆతాపసి దాసీ యొక్క మనోనిశ్చలతకు నచ్చెరువు నొంది రాజుకడ కేగెను. సింహాసనముపైఁ గూర్చొని యున్నరాజును జూచి‹‹ అయ్యో రాజా! యెంతయుపద్రవము! యెంతఘోరము! నీముద్దులబిడ్డఁడగు నీవరపుత్రుఁడు క్రూరమృగముచేఁ జంపఁ బడెను. ఇవిగో యాతనిదుస్తులు'' అని చెప్పి వెక్కి వెక్కి యేడువ సాగెను. కాని రాజిసుమంతయైనను గలఁత చెందక‹‹ ఓమునివరేణ్యా, యిం దాశ్చర్యమేమి? ఒకచెట్టుపై నలుదిక్కులనుండి వచ్చినపక్షులు రాత్రియంతయుఁ గలసియుండి తెల్లవారినంతనే తిరిగి దేని కది యెగిరిపోవును, ఈచందముననే సంసారవృక్షముపై నెక్కడెక్కడిజీవులో యేతెంచి కొంతకాలముకలిసియుండి తిరిగికాల మాసన్నమైనతోడనే దేని కదియే వే ఱగుచున్నది ఇందు వింతయేమి?'' అని బల్కినతోడనే ముని నిశ్చేష్టితుడై యక్కడనుండి లేచిరాజుభార్యచెంతకుఁ బోయి‹‹ అయ్యో, తల్లీ, యిక నీసంతోషదనములు నున్న యయ్యెను! ఇవిగో నీకుమారునిరక్తవస్త్రములు, అతఁడు వ్యాఘ్రమునోటఁ బడి మృతుఁ డయ్యెను.'' అని మిక్కిలి విలపించెను అంత నారాణి ఆశ్చర్యముతో‹‹ యేమీ! మునివర్యా! ఇందులకేనా మీ రింతదుఃఖించుట! నలుదెసలనుండి వచ్చుబాటసారు లందఱొకసత్రమునఁ గూడి కొంతకాలము గలసియుండి తిరిగి యెవరిత్రోవను వారు పోవుచుందురు. ఈప్రపంచమే యొక గొప్పసత్రమువంటిది. జీవులందఱును మోక్షపురికిఁ బోవుచు మార్గమధ్యమం దీసత్త్రమునందుఁ గలసి తమతమకార్యములం జేసుకొని తిరిగి తమతమ దారులం బోవుచుందురు. ఇందు దుఃఖించుటకు గారణము గాన్పించుట

లేదని శాంతచిత్తముతో నుండెను. ఈమె మనోస్థైర్యమునకు ముని దిగ్భ్రమ చెంది రాకొమరుని భార్యచెంతకు వెళ్లి "అయ్యో తల్లీ! యిట్టిదుఃఖవార్త నే నెట్లు చెప్పుదును! పిడుగువంటియీపాడువార్త నీ వెట్లుభరింతువో గదా! అమ్మా నీవు స్వయంవరమందు వరించిననీమనోహరుఁడు పులినోటఁ బడి మృతి నొందెను. ఇదిగో వాని రక్తబట్ట" లని చెప్పి కడు పుబ్బ నేడువ సాగెను. అంత నామె నవ్వుచు "ఓహో ఋషోత్తమా మీవంటితపోధనులు కారణము లేకయే యింతదుఃఖించుటఁ జూడ నవ్వు వచ్చుచున్నది! వేఱు వేఱుదవ్వులయందుఁ బెరిగినచెట్లకొమ్మలు నదీప్రవాహమునఁ బడి యొక చోటఁ గలసి యొకరోవేళ్లై తునకు మహాసముద్రములోఁ గలియు నట్లు మానవులజీవయాత్రకూడ నింతటిదే గదా! శాంతింపుఁ" డని యోదార్చెను. అప్పుడాఋషి ఆహా! నిజముగ వీరందఱు మోహజిత్తులే" యిఁక వీరిని బరీక్షింప నవసరములే దని తెలిసి తాను బన్నినమాయానాటకముయొక్క రహస్యమును వెల్లడి చేసి. రాజకుమారుఁడు సుఖంబునఁ దనయాశ్రమమందున్నాఁ డని చెప్పెను. అప్పుడు వా రందరునీశుభవార్త కినుమంతయైన సంతసింపక నిశ్చలులై యుండ వారందఱికి నొక్కనమస్కారము చేసి శీఘ్రముగఁ దనయాశ్రమమునకు జని యాబాలునితో. "అయ్యో! బాలకా, నే నేమని చెప్పుదును. ఈదుఃఖవార్త నీ కెట్లెఱుంగఁ జేతు! నీరాజ్యమంతయుఁ బరరాజులపాలై నీతల్లిదండ్రులు, భార్యామిత్రులు, నాదుష్టరాజు క్రూరఖడ్గమునకు బలియై నీకోటయంతయు దగ్ధమై పోయినవి! అయ్యో, యెంతకష్టము! యెంతకష్టము! అనిదుఃఖించెను. ఈభయంకరవార్తల కామోహజిత్తునిముఖతేజము కొంచమైనను మార్పుచెందక శాంతముతో నిట్లు బల్కెను "ఓమునివర్యా! రాత్రివేళ గలలో దాను జూచినవన్నియు సత్యమని నమ్మి వాటికై పరితపించుటకంటె నజ్ఞానము కలదా? ఈరాజ్యము, ఈసంపదలు! ఈభార్యాబిడ్డలు, ఇవి యన్నియుఁ గలవంటివే సుమా! ఎప్పటికిని నిత్యమై, చలనరహితమై, నిత్యానందదాయకమైనపరబ్రహ్మమొకటియే సత్యము

గానియి దంతయు సత్యము కాదు. దీనికై దుఃఖించుట యెంత వెఱ్ఱితనము! అని చెప్పి నిశ్చలముతో నున్నయాబాలుని గౌగిలించుకొని౹౹ ఓహో యేమి నాభాగ్యము, మీవంటినిశ్చలజ్ఞానులదర్శనంబుచే పావనుండనైతి'' నని తాను జేసిన పరీక్ష నంతయు విస్తరించి చెప్పెను.

91 వ కథ.

భక్తాగ్రేసరుం డగు౹ కబీర్‌దాసు' మూఁడుదినములనుండి యన్నము దొరకనికతంబున మిక్కిలియాకలి గొని తుద కెచటనో యొకరొండిడరొట్టెయుఁ గొంచము నేయియు సంపాదించి భుజించుటకై కూర్చునియుండఁగా నింతలో నొకకుక్క యారొట్టెను దీసుకొని పారిపోవుచుండెను. అప్పుడు కబీరు౹౹ ఓస్వామీ! రొట్టె యెండి యున్నది. కడుపునొప్పి వచ్చును. నేతిలో ముంచుకొని యారగింపు'' డని యాకుక్కవెంట, నేతిగిన్నెఁ బట్టుకొని పఱు గెత్తెను.

92 వ కథ.

౹తుక్కారాం' అనుభక్తునిచెంత కొకస్త్రీ వచ్చి మృతినొందినతనపిల్లను నెదుటఁ బెట్టి బ్రతికించుఁ డని యేడ్చెను. చెంత నున్నజను లామెను జూచి ౹.ఓసీ, పిచ్చిదానా, నీపిల్లను బ్రతికించుటకుఁ దుక్కారాంస్వామి యొద్ద నమృత మున్న దనుకొంటివా యేమి?'' అని పరిహసించిరి, ఆమాటలు ఆపరమభాగవతోత్తముఁడు విని౹౹ ఓభక్తులారా, శ్రీహరినామామృతముకన్న నమృతము మఱియొకటి కలదా''? యని భగవన్నామోచ్చారణ చేసినంతనే యాశవము తిరిగి బ్రతికెను.

93 వ కథ.

శాంతస్వరూపుఁ డగుకర్ణునితొడలపైఁ దనగురువు శిరస్సు నుంచి నిదురఁ బోయి లేచినపిమ్మటఁ గర్ణునితొడలనుండి రక్తధారలు కారుచుండఁ జూచి విస్మయ మొంది౹౹ ఓశిష్యరత్నమా, నీతొడలనుండి రక్తప్రవాహము

కొటకుఁ గారణ మేమని యడిగెను. అందుల కాశాంతమూర్తి "దేవా, మీరు నాతొడలపై నిదురించుసమయమున నెద్దియో యొకపురుగు నాతొడలను దొలుచుచుండెను. దొరవారికి నిద్రాభంగము గలుగు నేమో యని బాధను సహించి కదలక యుంటి" నని జవాబు చెప్పెను.

94 వ కథ.

భానుదాసుఁ డనునొకభక్తుని కుటుంబసంరక్షణార్థమై యాభక్తునిచే వానిహితులొకబట్టలయంగడిని బెట్టించిరి. ఆయంగడికి విలువగలవస్త్రములను గొనవచ్చువారి కీభక్తుఁడు "ఓజనులారా, రోత యగుశరీరమునకు మంచివస్త్రములను గోరుట, పుండుమీదఁ జుట్టుటకుఁ గనకాంబరములను గోరునట్లుండును. మీ రెంతమంచివస్త్రములచే శరీరము నలంకరించినను లోపలనుండుమలమూత్రరక్తాదులకు మార్పు కలుగదు. ఈవస్త్రముల కిచ్చుద్రవ్యముచే భగవంతుని బిడ్డలగు దీనుల కిచ్చుటవలన మీ కిహపరసుఖములు గలుగును" అని హితోపదేశము చేయుచుఁ దనవద్దకు వచ్చు బేరగాండ్లను బంపివేయుచుండెను.

95 వ కథ.

ఒకనాఁ డొకప్రదేశమున నన్నిమతములలో నుండెడి ప్రాముఖ్యులును మతచర్చ చేయుచుండిరి. అప్పుడు శివమతస్థుఁడు శివుఁడే దేవుఁడనియు, శివునికంటె నితరదేవతలను నారాధించువారు పాపకూపమునఁ బడెదరని యు, విష్ణుమతస్థుఁడు శ్రీమహావిష్ణువే భగవంతుఁ డనియుఁ గ్రీస్తుమతస్థుఁడు యేసునకంటె నన్యదైవము లేఁ డనియు నిట్లందఱువాదించుకొనుచుండిరి. అప్పు డొక జ్ఞాని వారియజ్ఞానమును గ్రహించి శివమతస్థుని తోఁ "నీవు శివుఁడే దేవుఁ డనిచెప్పుటకు శివుని జూచితివా"? యనెను. విష్ణుమతస్థుని "నీవు విష్ణుని జూచితివా" యనియడిగెను. ఇదేవిధమున నన్నిమతస్థులవారిని బ్రశ్నించ నందొక్కరును దాముచూచియుండలే దని చెప్పిరి. అంతట నాజ్ఞాని "అయ్యలారా, మీవివాదము లిందుచేత నేకాని నిజముగ

భగవంతుని జూచినవారికి నెట్టివివాదము లుండ'' వని చెప్పి వారివివాదములను మాన్పెను.

96 వ కథ.

ఒకఘోరరక్కసి తనయాహారార్థమై దేవతలను భక్షించుచుండెను. ఇంద్రుఁడు మిగులభయము గలవాఁడై యిట్టియాపదనుండి దేవతలను రక్షింపుమని భగవంతుని వేఁడఁగా నాదయామయుఁడు॥ ఓ యింద్రా దధీచి యను మధ్యస్తుం డొకఁడు ఏకాగ్రచిత్తుఁడై తప మాచరించుచున్నవాఁడు. ఆతని వెన్నెముక యారక్కసికి ముట్టించినమాత్రముననే యారక్కసి మృతినొందును'' అని చెప్పెను. కాని యింద్రుఁ డది తన కెట్లు లభ్యమగునా యని మిగులఁ జింతాక్రాంతుఁడై యామునివర్యునిచెంతకుఁ బోయి యాసంగతినంతయు విన్నవించెను. అప్పు డామునిశ్రేష్ఠుఁడు॥ ఆహా! యింతస్వల్పమునకై మీ రింతచింత నొందనేల? శరీరము పరోపకారార్థమే గదా ఇదిగో నావెన్నెముకను దీసుకొం' డని తాను ప్రాణత్యాగము చేసెను.

97 వ కథ.

పారసీకదేశమం దొకపట్టణంబున «రబియా'' అనునొకగొప్పభక్తుడుండెను. ఆతఁ డొకానొకసమయమందు మిక్కిలిబాధకర మగువ్యాధిచేఁ బీడింపఁ బడుచుండ 'మాలిక్', 'హస్సేన్' అనునిద్దరు తత్వవేత్తలు వానినోదార్చ వచ్చిరి. అందులో 'హస్సేన్'' అనునాతఁడు «రబియా'' యొక్కయాపదకు మిగుల దుఃఖించి యతనితో «ఓ రబియా, నిజమైనభక్తి గలవాఁడు భగవంతుఁడు విధించినదండనలను గష్ట మనక మిక్కిలియోర్పు గలిగి యనుభవించ వలె'' నని ధైర్యము చెప్పెను. అంత «మాలిక్'' యొక్కు జ్ఞానము కలవాఁ డొటచే «ఓ భక్తాగ్రేసరా, భగవంతుఁడు మనకు విధించినదండనలనోర్పుతోడ ననుభవించుటయే కాదు, వానిని సంతోషముతోడ ననుభవించ వలె'' నని పల్కెను. అంత భక్తశిఖామణి యగునారబియా వారి కింకను జ్ఞానము కలుగ లేదని గ్రహించి «ఓ ప్రియస్నేహితులారా,

భక్తి గలవాఁడు భగవంతుఁడు తనను దండిచె ననియే తలంపఁడు" అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

98 వ కథ.

పూర్వకాలంబున గొందఱు ముముక్షులు భగవన్మహిమను బూర్తిగఁ దెలిసికొనవలె నని యిచ్ఛ గలిగి దీర్ఘకాలంబు తపంబు చేసిరి. ఇట్లు నూరు సంవత్సరములు తపం బొనర్చినపిదపఁ గండ్లు తెరువఁగనే భగవంతుఁడు వృద్ధబ్రాహ్మణరూపంబున వారిచెంత నగుపడి "ఓ తాపసులారా, మీ రెందుకై తపంబుచేయుచున్నా" రని యడుగ వారు "మేము భగవన్మహిమను దెలిసికొనుటకై తపస్సు చేయుచున్నా" మనిరి. అంత భగవంతుఁడు "అట్లైన భగవన్మహిమను దెలిసికొంటిరా" యని ప్రశ్నించ "మే మింక కణుమాత్రమైనను దెలిసికొనలే" దని చెప్పి తిరిగి తపంబు చేయఁ బ్రారంభించిరి. ఇట్లు మఱియొకనూరువత్సరములు నిశ్చలతపంబు చేసి కనులు విప్పినతోడనే తిరిగి భగవంతుఁడు పూర్వమువలెనే ప్రత్యక్షమై "ఓ తపోనిష్ఠాగరిష్ఠులారా, మీ రిప్పటికైన భగవన్మహిమను దెలుసుకొంటిరా "యని యడుగ "మే మిప్పుడు కొంచము తెలుసుకొంటి" మని చెప్పి తిరిగి తడవు సేయక తపంబున మగ్నులైరి. ఇట్లు వారు ఆరువందలసంవత్సరములు ఘోరతపంబు చేసి కనులు తెరచినప్పుడెల్ల భగవంతునిచేఁ బ్రశ్నింపఁబడుచుఁ బ్రతిసారియు "మేము పూర్వము కన్న నెక్కువగాఁ దెలుసుకొంటిమి అని చెప్పుచుఁ గడపట ఇప్పుడు మేము తెలుసుకొంటి" మని చెప్పిరి. అందుకు భగవంతుఁడు "ఏ మని తెలుసుకొంటి" రనియడుగ "ఆమహామహునిమహిమను బూర్ణముగ దెలుసుకొనుట కెవ్వరికిని సాధ్యము కా దని తెలుసుకొంటి" మని చెప్పిరి. అది విని భగవంతుఁడు మిక్కిలిసంతోషించి "ఆహా మీరే భగవంతుని నిజముగా దెలుసుకొన్నవార" లని చెప్పి తననిజరూపమును వారలకుఁ జూపి యంతర్ధానం బయ్యెను.

99 వ కథ.

ధర్మరాజులవారి నిం(ద్రుడు స్వర్గమునకు సశరీరునిగాఁ దీసుకొనిపోవుచుండ మార్గమధ్యమందు నరకములో మహాపుణ్యావంతులును, సకలసద్గుణసంపన్నులు నగుతననలుగురుసహోదరులును, బతివ్రతాశిరోమణి యగుద్రౌపదియుఁ గాన్పించిరి. పిమ్మట సకలభోగములకు నునికిపట్టగుస్వర్గమునకుఁ బోవ నచ్చట నతిదుర్మార్గు లగుదుర్యోధనాదులు గాన్పించ, నిదేమివిపరీతము ? యింతకంటె నన్యాయ మెందైనఁ గలదా ? యని (ప్రశ్నించ, ఇం(ద్రుఁడు "ధర్మరాజా, పుణ్యశీలురు స్వర్గసుఖముల ననుభవించుటయును, పాపులు నరకబాధల ననుభవించుటయును న్యాయమే. కాని దుర్యోధనాదు లణుమాత్రముపుణ్యము నాచరించిరి. కావున వారలు క్షణమాత్రమే స్వర్గమునం దుండి పిమ్మట వారి యసంఖ్యము లగుపాపములకు ఘోర మగు నరకమున నిత్యనివాసము చేయుదురు. మఱియు నీసహోదరులును, భార్యయుఁ గించిత్తుమాత్రముపాపము నాచరించిరి. వారలే కాదు నీవుకూడ పాపలేశమును చేసితివి కావుననే నీకును యమలోకదర్శన మయ్యెను. ఇంక నీవును నీభార్యయు సహోదరులును స్వర్గమున నిత్యము నుండఁ గల" రని చెప్పెను.

100 వ కథ.

ఒకయోగి సముద్రతీరమునందుఁ గూర్చుని భగవంతునిమహిమను బూర్ణముగఁ దెలియఁ గోరి దీర్ఘతప మాచరించుచుండెను. ఇట్లనేకసంవత్సరములు ఘోరతపస్సు గావించి యొకనాఁడు కన్నులుదెరచి చూడఁగా నొకబాలుఁడు దోసిలితో సముద్రజలమును దీసి నావలఁ బారబోయుచుండెను. ఇట్లు దినమంతయుఁ గష్ట మనక చేయుచుండుట యామువి చూచి. ఓయీ బాలకా నీ వేమి చేయుచున్నా" వని యడిగెను. అప్పు డాబాలుఁడు "స్వామీ, సముద్రమునుండి జలమంతయు నావలఁ బారఁబోయుచున్నా" నని చెప్పెను. అంత నాయోగి " ఓ బాలుఁడా నీ కేమి పిచ్చిపట్టి

నదా యేమి? సముద్రజలమునంతయు నావలఁ బోయుట కెవరితరము?''
అని చెప్ప నాబాలుఁడు నీవు భగవన్మహిమను బూర్ణముగఁ దెలుసుకొను
టకుఁ బ్రయత్నించుటకన్న నేను బూనినకార్యము పిచ్చి యగునా?'' అని
చెప్పి యదృశ్యుం డయ్యె.

101 వ కథ.

ఒకబ్రహ్మసమాజకుఁడు శ్రీరామకృష్ణపరమహంసచెంతకు వచ్చి
స్వామీ ''మీ రెప్పుడు చూచినను మేల్కొనియే యుందురు. మీకు
నిదుర యేల పట్ట''* దని యడిగెను. అందులకాపరమహంస'' అయ్యా
యొకదొంగవానికిఁ దనయింటిప్రక్కనే గొప్పధన మున్న దని తెలిసినపిదప
రాత్రింబగళ్లు నాచోరునిచిత్తమంతయు దానిమీదనే యుండి, యాధనమంత
యుఁ దన కెట్లులభ్య మగునా యని పరితపించుచు నిద్రసహితము పోనేరఁడు
అదేవిధమున సచ్చిదానందస్వరూపుఁ డగుభగవంతుఁడు మనచెంతనే
యున్నాఁ డని దృఢముగా నమ్మినవా డాభగవంతునిఁ గాంచుటకుఁ బరిత
పించుచు నిద్రాహారములుసయితము మఱచియుండు నని జవాబు చెప్పెను.

102 వ కథ.

ఒకరాజు మిక్కిలిదుర్మార్గుఁడై ప్రజాసంరక్షణ చక్కఁగఁ జేయ
కుండుటచేఁ బ్రజలందఱొకనాడు ఆయుధపాణులై రాజుమీఁదకు దం
డెత్తి వచ్చిరి. రాజు ఈయుపద్రవమునకు సిద్ధుఁడు గాకుండుటచే మిగుల జిం
తాక్రాంతుఁడై యుండెను. సకలసద్గుణశీలుం డగునారాజుకుమారుఁడు ఇ
దంతయు నెఱింగి తండ్రిచెంతకుఁ బోయి ''తండ్రీ, మీరు చింతించవలదు. నే
బోయి శత్రువులను జయించి వచ్చెద, సెల వి''డు'' అని వేఁడెను. అంత
నారాజు ''అయ్యో కుమారా, యిప్పు డేమిగతి, యింతశీఘ్రములో నాసై
న్యములు కూర్చు టెట్లు!'' అని నిట్టూర్పులు విడువ నా భాగవతోత్తముఁడు
''నాయనా యీస్వల్పపనికి సైన్యములు కావలయునా, యిదిగో నేనొక్కం
డనే పోయి నీశత్రుల నోడించి వచ్చెదనాసామర్థ్యము చూడు'' మని వే

వేగగుఱ్ఱము నెక్కి దండెత్తివచ్చినవారలయొద్దకు బోయెను. రాజకుమారుఁ
డొంటరిగా వచ్చుటఁ జూచి దండెత్తివచ్చినవార లందఱు నాతనిచుట్టును
జేరిరి. అప్పు డాయువరాజు వారిని సంతోషముతో నెదుర్కొని, వారి యా
గ్రహమునకుఁ గారణ మడిగి, వారినిబ్రియవచనంబులచే శాంతింపఁ జేసి, వారి
కష్టసుఖములు తాను జూచుచుందు నని యభయ మొసంగి వారిని సంతోష
చిత్తులం జేసి వారివారిగృహములకుఁ దిరిగి పంపివేసెను. పిమ్మటఁ దండ్రిచెం
తకుఁ బోయి తాను విరోధుల నందఱిని జయించితి నని చెప్పఁగా రా జా
శ్చర్యము నొంది "ఒంటరిగా నింతటికార్యము నీ వెట్లు చేసితి వని యడిగెను
అప్పు డాబాలుఁడు 'తండ్రీ యెటువంటిశత్రుసైన్యమునైనను క్షణమాత్ర
మున జయింపఁ గలుగుప్రేమాస్త్రమును బ్రయోగించితి'' నని తాను జేసిన
కార్య మంతయుఁ జెప్పి రాజును సన్మార్గునిగాఁ జేసెను.

103 వ కథ

ఒకానొకమనిషి భగవంతునిఁ జూడఁ దలంచి యాసేతుహిమాచల
పర్యంతము నున్న క్షేత్రముల నన్నింటిని దర్శించి తుదకు భగవంతునిఁ గనఁ
జాలక విసుకు చెంది యొకచెట్టుక్రిందఁ గూర్చుని చింతించుచుండెను. అప్పు
డొకబాలుఁడు అక్కడ నిసుకలో నెద్దియో వెదకుచుండుటఁ గాంచి "ఓ
బాలకా నీ వేమివెదకుచున్నా వని యడిగెను. బాలుఁడు "అయ్యా మాయిం
టిలో నొకసూదిని బారవైచితి. దానికొఱకై వెదకుచున్నా నని చెప్పెను.
అంత నామనిషి పకపక నవ్వి "ఓబుద్ధిహీనుఁడా మీయింటఁ బారవైచిన
సూదిని ఇక్కడ వెదకిన నెట్లుదొరకును?'' అని చెప్ప నాబాలుఁడు "నీహృ
దయమం దున్న దేవునికొఱకు నీవు దేశదేశములు వెదకినట్లు లేదా?'' యని
చెప్పి అంతర్ధానం డయ్యె.

101 వ కథ.

పూర్వ మొకరాజు తనపట్టణమున రాత్రివేళలందు గస్తితిరు
గుటకై, యొకతలారిని నియమించెను. ఒకనాఁ డాతలారి కెద్దియో కార్యాం

తరనిర్బంధ ముండినందున యారాత్రిపక్కపాలములో శయనించి యున్నయొక జ్ఞానిని బట్టి తెచ్చి తనడప్పును వానిమెడకుఁ దగిలించి, నిద్రించు చున్నమనుష్యులను మేల్కొలిపి జాగ్రతగా నుండునటుల సాటించుటకై నియమించెను అంతట నాజ్ఞాని డప్పువాయించుచు సందుసందుఁ దిరిగి యిట్లు మేల్కొలిపెను.

మొదటి జామున.

లోకమందు జనులందరు నాశచేత బద్ధులై దుఃఖములపాలగుచున్నారు. ఆహా! దినదినము నాయుర్దాయము క్షీణించుచున్నది సుమా, జాగ్రత్త! జాగ్రత!

రెండవ జామున.

ఈసిరిసంపత్తులును నీజీవితములును క్షణికములు. నిర్దయుఁ డగుయముఁడు కాచుకొనియున్నాఁడు సుమా జాగ్రత! జాగ్రత!

మూడవ జామున.

తల్లిదండ్రులు బంధుమిత్రులు, ధనధాన్యములు ఎప్పటికిని స్థిరముగానుండవు. గాన జాగ్రత! జాగ్రత! యనియు

నాలుగవ జామున.

దేహ మనెడిగృహమునందుఁ, గామక్రోధము లనెడిదొంగలు ప్రవేశించి జ్ఞానమనెడిరత్నమును దొంగిలించ వేచి యున్నారు గావున జాగ్రత! జాగ్రత! యనియు సాటించెను.

105 వ కథ.

ధర్మరాజులవా రశ్వమేధయాగము చేయునపుడు కృష్ణార్జును లిరువురు నశ్వసంరక్షణార్థమై వెంటఁ జనిరి. ఇట్లాయశ్వము దేశదేశములదిరుగుచు మయూరధ్వజమహారాజు దేశమునకుఁ బోయినప్పు డారాజు దానిం బట్టుకొనెను. అప్పుడు మహాశూరుం డగు అర్జునుఁడు వానిపై నాగ్రహమున బాణవర్షమును గురిపించ మయూరధ్వజుఁడు నిముషమాత్రంబున వాటి నన్నిం

టిని ద్రుంచి యొక్క బాణంబున నర్జునుని మూర్ఛిల్లఁ జేసెను. అప్పుడు భుజ నైకరక్షకుం డగుశ్రీకృష్ణుఁడు చక్రముసు గిరగిరఁ ద్రిప్పుచు నారాజుపై సిం హామువలె నురుకఁ బోవుచుండఁగా మయూరధ్వజమహారాజు, కృష్ణా! శాం తిల్లుము నే నెవ్వండనైనది గుర్తించు కుంటివి ఇదిగో దీనిని గైకొను మని యొక్క బాణము గొట్టగా యాదేవదేవుఁడు సహితము నేలపైఁ బడెను. కొంతతడవై నపిమ్మట నర్జునుఁడు మూర్ఛనుండి లేచి తనయపజయమునకు మిక్కిలిచింతిల్లి యాగ్రహముతోఁ బండ్లు పటపట గొరుకుచు గాండీవమును జేఁబూని మయూరధ్వజునికొఱకిటునటు చూచుచుండఁ బరమాత్మస్వరూ పుం డగుశ్రీకృష్ణభగవానులు "ఓ యర్జునా యేల యింతయాగ్రహము. నీవు మయూరధ్వజుని జయింపజాలవు. కౌరవుల నోడించిన ట్లనుకొంటి వేమో! నీగాండీవ మాతనిపై నిష్ప్రయోజనము సుమా, శాంతిల్లు" మనెను. అప్పు డర్జు నుఁడు మిగులనాశ్చర్యము చెంది "నాగాండీవము నిష్ప్రయోజన మైనచో నీచక్రముయొక్క సామర్థ్య మే మాయెను" అని మందహాసము చేసెను. అం దుకు శ్రీకృష్ణస్వామి "అర్జునా మయూరధ్వజుఁడు నాప్రియభక్తుఁడు. అట్టి భక్తునిపై నాచక్రము పోఁ జాలదు. నేను భక్తవత్సలుండ నను మాట మరచి తివా? భక్తులయభీష్టమును నెఱవేర్చుటయే నాపని సుమా, లేకున్న ముల్లో కములు కలపి వచ్చినను నాయాగ్రహజ్వాలకు భస్మీపటలము గావా" యని చెప్పెను.

106 వ కథ.

మయూరధ్వజమహారాజుయొక్క భక్తి యు దాతృత్వమును శ్రీకృష్ణుఁ డర్జునునికిఁ జూప వలె నని యిద్దరును బ్రాహ్మణవేషములు దాల్చి యారాజు చెంతకుఁ బోయిరి. అప్పు డాభక్తాగ్రేసరుండు మిగుల గౌరవముతో వారి నాదరించి బంగారుపళ్లెములనిండ మణులను నింపి వారియెదుటఁ బెట్టి స్వీక రింపుఁ డని ప్రార్థించెను. అప్పుడు మాయానాటకసూత్రధారుఁ డగు శ్రీకృ ష్ణుఁడు మరియొకమాయానాటకమును బన్ని యిట్లు జవాబు చెప్పెను. రాజా

యీధనము నా కేల? నా కొక్కఁడే కుమారుఁడు గలఁడు ఆతని నొకసిం హము పట్టుకొని యీడ్చుకొని పోగా నే నామృగరాజును నాపుత్రుని విడువు మని ప్రార్థించితి. అప్పు డాసింహము "రాజా నీవు మయూరధ్వజ మహారాజుదేహము రెండుతునకలుగాఁ గోసి కుడిపార్శ్వము నా కిచ్చినయె డల నీకుమారుని విడిపింతు నని చెప్పినది. నామాటలయం దనృతము లేదు. కా వలె నన్ను నాతో రండు. నేబలికినపల్కు లన్నియు నిజమేయని మీకుఁ జూపించెద కాన నోపుణ్యశీలా నాకుఁ బుత్రభిక్షము పెట్టి నన్ను రక్షింపుఁ డని వేఁడెను. అప్పు డాపరమపావనుఁడు మిగుల సంతోషముతో ఆహా! నే డెంతసుదినము నే ధన్యుఁడ నైతిని. నాకు జన్మసాఫల్య మయ్యె నాశరీ రము నేఁడు గదా పరోపకారార్థమై వినియోగపడుచున్నది. అని లేశ మైనను శంకించక మిగుల నానందముతోఁ దనదేహమును వారి కర్పణచేసెను.

107 వ కథ.

మయూరధ్వజునిఁ బరీక్షించుటకై వచ్చిన కృష్ణార్జును లామహారాజు దేహమును రెండుముక్కలుగాఁ గోయుట కారాజుభార్యను బుత్రుని నియ మించి శిరస్సుపై రంపము నుంచి కోయుటకుఁ బ్రారంభించిరి. తల కొంచము తెగినపిమ్మట నారాజు నెడమకంటినుండి కన్నీరు గారుచుండఁగాఁ గృష్ణుడు చూచి "ఛీ యిట్టిదానము నా కేల, ఏడ్చుచు నిచ్చినదానము నే నొల్ల" నని చెప్పి వెడలుచుండెను. అది యామహారాజు చూచినవాఁడై యాబ్రా హ్మణులతో "ఓభూసురోత్తములారా! మీ రిట్లు చేయుటకు నే నేమి యపరాధము చేసితి. బాధచేతఁ గాని యిట్టిదానము మీ కిచ్చితి నని కాని నే నేడ్చుట లేదు. అ ట్లయిన నారెండుకండ్లనుండియుఁ గన్నీరు గార వలె గదా; దయచేసి వినుండు. నాకుడిభాగము మీవంటిమహానుభావులకు దాన ముగా వినియోగపడి యెడమభాగము వ్యర్థమై పోయెనుగదా నా కేమిగతి యని యెడమకన్నేడ్చుచున్నదే కాని మఱియొకటి కాదు" అని చెప్పఁగా నప్పుడు భగవంతుఁ డాతనిభక్తికి మెచ్చి తననిజస్వరూపదర్శనంబుచే నాతని ధన్యుం జేసి యజ్ఞమనిష్కంటకము దీర్చి వెడలిపోయెను.

108 వ కథ.

మహాభక్తుండగు మహమ్మదునికంటినుండి యొకనాఁడు కన్నీరు కాల్వలై పాఱుచుండెను. వారిశిష్యులు దీనిం జూచి ఖిన్నులై “స్వామీ మీ రింతగా దుఃఖించుటకుఁ గారణ మే” మని యడిగిరి. అప్పు డాదయా సముద్రుఁడు “అయ్యో మనుష్య లద్వితీయానందము నిచ్చు భగవద్భక్తిని విడనాడి తుచ్ఛము లగు ప్రాపంచకసుఖములకు లోనై పడరానియిడుములఁ బడుచున్నారు. వారి కెన్నివిధముల బోధించినను వారి మనసునకుఁ బట్ట కున్నది. వారి యజ్ఞానమును దలఁచినకొలఁదిని నాకు దుఃఖము కలుగుచున్న దని చెప్పిరి.

109 వ కథ.

అసూయాపరులైనకొందఱుదుర్మార్గులు శ్రీవేదాంతదేశికులవారిని నగౌరవపఱచుట కొకనాఁడు వారియింటిగుమ్మములోఁ దలకుఁ దగులునట్లు పాతచెప్పులను గట్టిరి. అప్పు డామహనీయుఁడు తనశిరస్సున కవి తాకినంతనే కొంచమైనను విచారించక యిట్లు పలికెను. “ఈప్రపంచమందు ముక్తి కొఱకుఁ గొందఱు కర్మమార్గమును, గొందఱు జ్ఞానమార్గమును నాశ్రయింతురు. కాని నేను హరిదాసులపాదరక్షలను సదా నాశిరస్సున కద్దుకొనుచు భక్తి మార్గము నవలంబించెదనని మహదానందమునఁ బలికినంతనే యాపాపకార్య మొనరించినదుర్మార్గులు సిగ్గుపడి పశ్చాత్తాపమునొంది వారి శరణుచొచ్చిరి.

110 వ కథ.

దరిద్రముచేఁ గృశించుచు, వృద్ధాప్యముచే గజగజ వణఁకుచున్నయొక మానవుని శ్రీబుద్ధభగవానులు చూచి“నాయనా, యీజీవయాత్ర నీ కెట్లున్నది” యని యడిగెను. అందు కాతఁడు “అయ్యా, మనుష్యుఁడు పుట్టినతోడనే తనకు రాఁ బోవునవస్థలనుగూర్చి కావు కావు మని యేడ్చుచుండును. కావునఁ నిఁక నేఁ జెప్పవలసిన దే మున్నది”? అని బదులు చెప్పెను.

111 వ కథ.

శ్రీరంగావధూతలవారి నొకబ్రహ్మసమాజమతస్థుఁడు “మీకాలము నిట్లువృథా చేయక యేదైన నొకగ్రంథమును జదువుకొనరాదా యనెను. అంతట రంగావధూత “అయ్యా నా కొకక్షణమైనను సావకాశమే లేకున్నది. ఇఁక నేఁ జదువుకొను టెట్లు?” అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. అప్పుడా బ్రాహ్మసమాజమతస్థుఁడు తిరిగి“ ఏమీ, మీకు సావకాశమే లే కున్నదా,! మీ రేమిపని చేయుచున్నారు?” అని యడుగ నాబ్రహ్మవేత్త పని లేనిపని యందుఁ బూర్ణుడనై యున్నా నని జవాబు చెప్పెను.

112 వ కథ.

శ్రీరామానుజులవారిశిష్యునిభార్య యొకనాటిరాత్రి నిదురించు చుండఁగాఁ గొందఱుదొంగ లామెపడకటిల్లు ప్రవేశించి మెల్లన యామెనగలను దీయుచుండిరి. ఇట్లు కొన్నినగలను వారు తస్కరించినపిమ్మట నాసాధ్వీమణి మెల్లనఁ బ్రక్కకు మరలెను. తోడనే వారు భయము చెంది పారిపోయిరి. ఈసంగతినంతయు మఱునాఁ డామెభర్తకుఁ జెప్పఁగా నాపరమభాగవతోత్తముఁ డాగ్రహము చెంది“ ఛీ, నీ కింకను ధనముపై నాశ పో లేదు. వారు నగలను దీయుచున్నప్పు డేలకదిలితివి? పాపమాదరిద్రులు నీనగలలో సగముమాత్రమే తీసుకొనఁ గల్గిరి గదా” యని కోపించెను. అప్పు డాపతివ్రతాశిరోమణి “నాథా కోపించకుఁడు, ఆదొంగలు నాదేహముపై నున్నయొకవైపునగలను దీసికొనినపిమ్మట రెండవ వైపునగలుకూడవారు తీసుకొనుటకై రెండవప్రక్కకు మరలితిని గాని పాపము వారు భయము చెంది పాఱిపోయిరి” అని జవాబు చెప్ప నామె భర్త యామెవైరాగ్యమునకు మిక్కిలి యానందించెను.

113 వ కథ.

శ్రీబుద్ధభగవాను లొకనాఁడు బాల్యమున, వనమునందు విహరించు చుండఁగా మంత్రికుమారుఁ డగుదేవదత్తుఁ డొకపక్షిని బాణముతోఁ గొట్టెను.

అప్పు డది నేలపైఁ గూలఁగా దయాసముద్రుం డగుబుద్ధుఁడు తన కన్నీటిచే దానిమేనంతయుఁ దడుపుచుఁ, దనపట్టువస్త్రముచే దానిర క్తముఁ దుడుచుచు గాయము జెందియున్నయాపక్షిని మృదు వైనతనహస్త ములచేఁ బట్టుకొని యింటికిఁ బోవుచుండఁగా దేవదత్తుఁ డడ్డగించి॥ నేను గొట్టినపక్షిని నీవు తీసుకొనిపోవుటకు నీ కేమిహక్కు కల'' దని ప్రశ్నిం చెను. అప్పు డాదయామయుఁడు॥ దయ యనెడియధికారముచేతను, ప్రేమ యనెడిహక్కుచేతను నీపక్షి నాదై యున్న'' దని చెప్పి దానిం దీసుకొని రక్షించి విడిచిపెట్టెను.

114 వ కథ.

ఒకరాజు ధనలక్ష్మికొఱ కనేకసంవత్సరములు తపము చేసి యెన్ని దినములకును దనమనోభీష్టము నెఱవేఱనందునఁ దుదకు విసుకుజెంది వైరాగ్య మును బూని రాజ్యమంతయు విడిచిపెట్టి యరణ్యమునకుఁ బోవుచుండెను. అప్పుడు ధనలక్ష్మి ఘల్లుఘల్లున వచ్చి యెదుట నిలచెను. అప్పు డారాజు ॥అహా! నిన్ను గోరినంతవఱకు నీవు రావైతివి. నే నిప్పు డాశారహితుం డను నీతో నా కవసరం బే'' మని యడిగెను. అందుకు ధనలక్ష్మి ॥రాజా నీ వింతవఱకు భిక్షుకుఁడవు గాని యిప్పుడో నీవు నిజముగఁ జక్రవతివి. నేను బ్రపంచమంతయుఁ దృణప్రాయముగఁ జూచుమహానుభావుల నాశ్రయింతును గాని యాశాబద్ధు లగుదరిద్రులచెంతకు రా నొల్లనని చెప్పెను.

115 వ కథ.

పరిష్యాదేశమునందు 'సాదీ' యనునొకకవిశ్రేష్ఠుఁడు గలఁడు. ఒక నాఁటితెల్లవారుజామున సాదీయును నాతనితండ్రియును మసీదునకు వెళ్లి దైవప్రార్థనలను గావించి తిరిగి యింటికి వచ్చిరి. అప్పటికిని గొందఱు గురకలు పెట్టుచు నిద్రించుచుండుట 'సాదీ' చూచినవాఁడై ॥తండ్రీ వీరి మూర్ఖత్వమును జూడుము! ఇంతపెద్దవా రైనను గూడ భగవంతునారాధించక పశువులవలె నించుకైనను జ్ఞానము లేక యెట్లు నిద్రించుచున్నారు! అని

చెప్పఁగాఁ దండ్రి "హాకుమారా యేమని పల్కితివి! నీవు వేకువజామున లేచి భగవధ్యానముచేసి పరదూషణసేయుటకంటె నీవును వారివలె నింకను నిద్రించుటయే మేలు. భగవదారాధన చేయకుండుటకంటెఁ బరదూషణయే యొక్కువపాపమునుమా" అని హితోపదేశము చేసెను.

116 వ కథ.

రామతీర్థస్వాములవారిచెంత కొకనాఁడు అమ్మహనీయునిమామ యేడ్చుచు, గుండెలుబాదుకొనుచు నతిదుఃఖముతో వచ్చెను. బ్రహ్మానంద మగ్నుఁడై యున్నయాస్వామి యాతనిదుఃఖమునకుఁ గారణ మడిగెను, అప్పు డాయన "అయ్యో యింకే మున్నది, కొంపకూలినది, వంశమునాశన మైనది నీముద్దులబిడ్డ డాకస్మికముగ మృత్యువువపా లయ్యెను" అని చెప్పి వెక్కి వెక్కి యేడ్చుచుండెను. అప్పు డామహానుభావుఁడు కొంచమైనను చలించక యద్భుతశాంతముతో "అహా యిఁదు దుఃఖించుట కేమికారణ మున్నది! గాలి వీచుచున్నది, నీరు ప్రవహించుచున్నది ,అగ్ని కాల్చుచున్నది, అని చెప్పి యేడ్చువా రుందురా ? పుట్టినవాఁడు చచ్చినాఁ డని చెప్పుటయు నట్టిదే గదా ఇందాశ్చర్య మేమి?" అని పల్కి యూఱడించెను.

117 వ కథ.

ఒకనాఁ డొకస్వామి వీధిలోఁ బోవుచుండఁగా నొకఁ మహాన్మదీయుఁడు చేతిలో నొకసారాయిబుడ్డిఁ బట్టుకొని యదేదారిని బోవుచు నాస్వామిని జూచి "స్వామీ జైలుకు మార్గ మే ద"ని యడిగెను. అంత నాస్వామి వానిచేత నున్నసీసాను జూపి" ఇదే జైలుకు మార్గ" మని చెప్పెను.

118 వ కథ.

పూర్వకాలంబున నొకరాజు గలఁడు. అతఁడు సదా యైహికసుఖములకు లోనై మదోన్మత్తుఁడై యుండెను. ఆరాజు తనవినోదార్థమై కొందఱువేశ్యగాండ్రను తనవద్దనుంచుకొని వారితోఁ గాలము గడువుచుండెను.

వారందఱిలో నగ్రగణ్యుఁ డగునొకనికి బంగారుపతకము నిచ్చి దానిపై, అవివేకదామోదరశిఖామణి, అని చెక్కించెను. ఇట్లుండ నొకనాఁడు రాజున కవసానకాలము సమీపించి, వ్యాధిగ్రస్తుఁడై పరుండి యవివేకదామోదరశిఖామణిని బిల్వ నంపి కన్నీరు గార్చుచు "ఓమిత్రమా నేను బోవుచున్నాను" అనెను. అప్పు డాహాస్యగాడు తడాలున లేచి "స్వామీ గుఱ్ఱపుబగ్గీ కట్టించ మందురా" యని అడిగెను. అంతట రాజు "ఓబుద్ధిహీనుఁడా నేను బోవుస్థలముకుఁ బండ్లమీఁదఁ బో"రని చెప్పెను. తిరిగి వాఁడు "అట్లైన దేవా, యేనుగ దెప్పించ మందురా" యనెను. రాజు వీని యజ్ఞానమునకు విసుకుచెంది "ఛీ మూర్ఖా యచటకు నేనుగపైఁ గూడ బో" రని చెప్పెను. అప్పు డాయవివేకి కొంచెమాలోచించి "ఆహా జ్ఞాపకము వచ్చినది. రాజా, పల్లకీ తెప్పింతునా" యనెను. రాజు వీని మాటలకు మిగుల నచ్చెరువు నొంది "ఓబుద్ధిహీనుఁడా! యచటకు పల్లకిపైఁ గూడఁ బోవుటకు వీలు కా దనెను. ఈమాటల కాదామోదరశిఖామణి విస్మయము చెంది "ఓప్రభువర్యా, మీ కేమి తక్కువ! మీరు నడచిపోవునంతటి గ్రహచారమేమి? అని తిరిగి యడిగెను. రాజు మరణావస్థయం దున్నను వీని తెలివితక్కువకు నవ్వు వచ్చి "ఓ పిచ్చివాఁడా నేను బోవుచోటకు నడచిపోవుటకు సయితము వీలుండ ద"నెను. ఈమాటల కాహాస్యగాడు మఱింతయాశ్చర్యమును జెంది "రాజా మీరు పోవుస్థలము వింతగా నున్నది. మీతో నేను గూడ రావచ్చునా" యనెను. రాజు మిగుల కోపముతో "ఛీ! నోరుమూసుకొనుము. అక్కడకు నెవరికి వారే పోవలెను గాని నీవు నాతో నెట్లు వచ్చెదవురా" అని యడిగెను. అంత నాయవివేకి ఇ దేమిచిత్రము! "రాజా మీరు పోయెడిస్థలము బహువిచిత్రముగా నున్నది! అది దయచేసి యెద్దియో సెలవిండు" అని యడుగ నారాజు కొంచ మాలోచించి నేమియుఁ జెప్పఁ జాలక "నాకుఁ తెలియదు" అని చెప్పెను. ఇట్లు చెప్పినతోడనే నాహాస్యగాడు తనబంగారుపతకమును వూడఁ దీసి "రాజా దీనిని మీరే ధరించుట

కర్హులు. ఇంతరాజ్యమేలుచు, నింద్రాదిభోగముల ననుభవించుచుమీజీవితము లో మీరు తుదకెక్కడకుఁ బోయెదరో దానినిగూర్చి యించుకైనను విచారించ కుండుటకంటె నవివేక ముండునా? కనుక యవివేకదామోదరసిఖామణి యనుబిరుదుకు మీరే తగుదురు గాని నేను గాదని చెప్పి వెడలిపోయెను.

119 వ కథ.

ఒకనాఁ డొకబ్రాహ్మణుఁడు బుద్ధభగవానులను జూచి "సోమరివలె నీవు బిచ్చ మెత్తి జీవించెద వేల? ఏదైననొక వృత్తి చేసికొనరాదా యనెను అప్పు డామహానుభావుఁ డిట్లు జవాబు చెప్పెను. "ఓబ్రాహ్మణోత్తమా నేను దున్నితిని విత్తునాటితిని ఇప్పు డది ఫలించినది. దాని ననుభవించుచుంటిని నీవును నావలె దున్ని విత్తు నాటినయెడల నీకును మేరలేనియాహారము దొరకును." అంత నాబ్రాహ్మణుఁడు "నీయెద్దు లేవి, నీనాగలియేది నీ పొల మెక్కడ యేగింజలు నాటితివి?" అని యడిగెను. అప్పు డమ్మహానీయుఁడు "నాహృదయమే పొలము, మనస్సే నాగలి, వివేకమే కొరడా, ఇంద్రియములే యెద్దులు, ప్రేమయే విత్తనము, పట్టుదలయే ఎరువు, భక్తియేవర్షము నిత్యానందమే దీనిఫలము, అది నేను సదా యనుభవించుచుఁ దృప్తుఁడనై యున్నాను. నీవును నావలెఁ గష్టించి సంతృప్తుఁడవు కమ్ము" అని చెప్పెను.

120 వ కథ.

పరమభక్తుండును, దేశోద్ధారకుండు నగు మహమ్మద్' ఒకనాఁడు భగవంతునిదర్శనార్థమై స్వర్గమునకుఁ బోయెను, అప్పుడు స్వర్గద్వారము మూసియుండుటచేఁ దలుపు గొట్టెను, అంతట లోపలనుండి యొకశబ్దము "నీ వెవ్వడవు" అని విన వచ్చెను. అంతట నామహానీయుడు "నేను మహమ్మద్" అని యుత్తరవు చెప్పెను. ఇట్లు చెప్పినంతనే పో పొమ్ము. నీవు నిచటకు వచ్చుట కర్హుఁడవు గావు" అని తిరిగి వినఁబడెను, అప్పుడు మహమ్మద్ కొంచె మాలోచించి మఱియొకసారి తలుపు గొట్టెను. అంతట తిరిగి "నీ వెవ్వఁడ వని ధ్వని వచ్చెను. అప్పు డాభక్తుఁడు "దేవా నేను నీదా

తను మానవులకు సన్మార్గమును బోధించి నీనిజభక్తులనుగా జేయుచుంటిని నీపాదారవిందములను దర్శించుటకై వచ్చినాఁడ" నని చెప్పెను. అప్పుడును "నీకు స్వర్గప్రాప్తి యింకను గలుగ లే" దని శబ్దము విన వచ్చెను. మహమ్మదు ఖిన్నుఁడై మఱియొకసారి తలుపు గొట్టెను. తిరిగి యదే విధమున "నీ వెవ్వడవు" అని ధ్వని వచ్చెను. మహమ్మదు "దేవా నీదాసానదాసుండను" అని జవాబు చెప్పెను. తిరిగి "ఛీ పొమ్ము, నీ విచటకు వచ్చుటకు అర్హుఁడవు గావు" అని వినఁబడెను. ఈసారియుఁ దనమనోభీష్టము నెఱవేఱనందునఁ జింతాక్రాంతుఁడై విచారించి విచారించి బాహ్యస్పృహతప్పి యింద్రియచలనము లన్నియు నుడిగి సంకల్పశూన్యుండై సమాధినిష్ఠయందుఁ గొంతదడవు మగ్నుడై యుండి మహదానందమున లేచి తిరిగి యొకసారి తలుపు గొట్టెను. అప్పుడును నదేవిధమున "నీ వెవ్వడవు" అని భగవద్వాక్యమును వినినంతనే "నేను నీవే" అని మహమ్మదు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. అతక్షణమే స్వర్గద్వారము తెరచుకొనెను.

121 వ కథ.

శంకరుఁ డొకనాఁడు తనయిద్దరుకుమారు లగుగణపతిసుబ్రహ్మణ్యేశ్వరులను బిలచి" మీయిద్దఱిలోఁ బ్రపంచమంతయు ముం దెవరు చుట్టివత్తురో వారికి మంచిఫలము నిత్తు నని చెప్పెను. అతక్షణమే సుబ్రహ్మణ్యస్వామి తననెమలివాహనముపై నెక్కి వాయువేగమనోవేగంబులలోఁ బరుగిడుచుఁ బోయెను, గణపతి యూరక తండ్రిచెంతనే కూర్చుండెను. ఇట్లు కొంతకాలము గడచినపిమ్మట సుబ్రహ్మణ్యము భూమిచుట్టును దిరిగి యతివేగంబునఁ దండ్రి చెంతకు వచ్చుచుండుటఁ జూచి గణపతి మెల్లన లేచి తండ్రి చుట్టును దిరిగి "తండ్రీ నేనే గెల్చితిని, ఫల మొసంగు మ"ని యడిగెను. అంత శివుఁడు నవ్వుచు "బాలకా ప్రపంచమంతయుఁ దిరిగి వచ్చినసుబ్రహ్మణ్యమునకుఁ గాక నీ కెట్లు కచ్చు" నని యడిగెను. అప్పుడు గణపతి "దేవా నే నొక్కప్రపంచమునేగాక యన్నిలోకములునయితము మాయన్నకంటె

ముందుగాఁ దిరిగి వచ్చితిని. ఏల యన సమస్తలోకములు నీయందే యున్నవి నీకుఁ బ్రదక్షిణము చేయుట లోకము లెల్లఁ దిరిగినట్లే గదా" యని చెప్ప నా దేవదేవుఁడు మిగులసంతసించి ఫలమును గణపతికే యిచ్చెను.

122 వ కథ.

సకలసద్గుణసంపన్నుఁడై తపోనిష్ఠాగరిష్ఠుఁడైన యొకమునిపుంగవుని కొకశిష్యుఁడు గలఁడు. ఆశిష్యుఁ డనుదినము తనగురువునకు మిగులభక్తిశ్రద్ధలతో నుపచారము చేయుచుండెడివాఁడు. ఇట్లుండ నొకనాఁ డొకహఠయోగి యాశిష్యునిఁ జూచి "ఓయీ! నీ వెంతవెట్టివాఁడవు, నీగురువున కేమి తెలియు నని వానినాశ్రయించితివి? వాఁ డెందుకును బనికిరానివట్టిమొద్దు. నావలె వాఁడు నీళ్లపై నడువఁ జాలఁడు. గాలిలో నెగురజాలఁడు. భూమిలో సంవత్సరములకొలఁదిఁ గూర్చుండఁ జాలఁడు. అట్టి తెలివిహీనుఁ డగుపరమ నీచుని నాశ్రయించి నీకాలమంతయు వ్యర్థము చేయుచుంటివి గదా యని పలుక నాతఁడు మిగులశాంతవచనములతో "అయ్యా మీరుచెప్పినమహిమలు వారు చేయకున్నను, నంతకంటె వేయిరెట్లుత్కృష్టమైనమహిమ వారియొద్ద నుండుటచే వారి నాశ్రయించితి" ననెను. ఈమాటల కాయోగి యాశ్చర్యము చెంది "ఆహా యామహిమ యొద్దియో కొంచము నాకుఁ దెల్పు మని కోపమునఁ బల్కెను. శిష్యుఁడు "అయ్యా, గర్వము పరదూషణ క్రోధము మొద లగుదుర్గుణములు వారియొద్ద వెదకినను గాన్పించవు. ఇంతకన్న నెక్కువమహిమ కలదా? యని చెప్ప నాయోగి తనదుర్గుణంబులకు సిగ్గుపడి యూరకుండెను.

123 వ కథ.

ఒకజ్ఞాని బజారునఁ బోవుచుండఁగాఁ బురజనులు వానిని జూడవచ్చిరి కొంద రాయనకుఁ బట్టువస్త్రములఁ గప్పిరి. కొంద రాభరణములచే నలంకరించిరి. కొందఱు పూలహారముల వేయుచుండిరి. ఇ దంతయు నాతఁడు చూచి "ఓహో నిత్యకల్యాణస్వరూపుఁ డగుభగవంతునిచేతుల కాభరణము

లేల, కాళ్లకు నగ లేల, యాదివ్యమంగళస్వరూపుని దేహమునకుఁ బట్టువస్త్రము లేల యని నవ్వుచుఁ బల్కెను. ఈవృత్తాంతమంతయు రాజునకుఁ దెలిసి “ఔరా, యీకపటసాధువు తాను భగవంతునిగా భావించుచున్నాఁడుగా! ఇట్టిఘోరపాతకునిశిరము నాయెదుటనే ఖండించుఁ డని యాజ్ఞాపించెను. తక్షణమే యాజ్ఞానిని బంధించి రాజుసాన్నిధ్యమున నిలువఁ బెట్టి, తలారి ఖడ్గము పైకెత్తి తల నరుకఁ బోవుసమయమున నాసాధువు ‘అగు, అగు, రాజా మిమ్ము కొన్నిప్రశ్నల నడిగెద వాటికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చి పిమ్మట మీపని కానిం” డని చెప్పెను. రా జందుల కంగీకరించెను. అప్పుడు సాధువు “రాజా! యీప్రపంచ మెవ్వరిది?” అని యడిగెను.

రాజు:— భగవంతునిది.

సాధు:— ఈసూర్యచంద్రాదు లెవ్వరివి?

రాజు:— భగవంతునివి.

సాధు:— ఈయనంతకోటిజీవరాసు లెవ్వరివి?

రాజు:— భగవంతునివే.

సాధు:— ఈశరీరము లెవరివి?

రాజు:— భగవంతునివే. యందుకుసందేహ మేమి?

సాధు:— ఈచేతులు, కాళ్లు, మొండ మైన యంగము లెవరివి?

రాజు:— ఇవియును భగవంతునివే

యనెను. అంత సాధువు రాజా నే నీమాటలు చెప్పినందుకే గదా నాకు మరణదండన విధించిరి! ఇప్పుడు మీరు చెప్పినమాటలనే నే నంటిని గాని భగవంతుని నింద చేయలేదే! యనెను. రాజు తనయవివేకమునకు సిగ్గుపడి యాభక్తునిపాదములపైఁ బడి క్షమాపణ వేఁడెను.

124 వ కథ.

ఒకనాఁడు రామతీర్థస్వాములవారిపరిచారకుఁ డగునొకబాలుఁడు మేడపై నెక్కి “నేనే పరమాత్మను, అంతా నేనే.” యని సంతో

షమున నరచుచుండెను. ఈమాటలు వినినయొక పెద్దమనిషి వానిమాటలకు నవ్వి «ఓరీ బాలకా నీవే పరమాత్మ వైనయెడల నక్కడనుంచి క్రిందకు దుముకుము చూచెద ననెను. ఆబాలుఁడు కొంచ మైనను తడుముకొనక «ఓహో బ్రహ్మాండ మంతయు నేనే నిండియున్నాను. నేను లేని స్థలముచూపించినచో నచట దుమికెదను'' అని చెప్పెను. అంత నాతఁడుపరమాత్మ లేనితావు నెచ్చటను నిర్దేశించలేక సిగ్గుఁ జెంది వెడలిపోయెను.

12వ కథ.

ఇద్దరుమనుజులు కలిసి యొకయూరికిఁ బోవుచుండిరి అం దొకఁడు దైవభక్తుఁడు, రెండవవాఁడు నాస్తికుఁడు. వారిమార్గమధ్యమున నొకదేవాలయము తటస్థించెను. అప్పుడు భక్తుఁడు లోపలకుఁ బోయి భగవంతుని ఇంచుక ప్రార్థించి తిరిగి వచ్చుచుండఁగా వానికాలిలో ముల్లు గుచ్చుకొనుటచే కుంటుచు వచ్చెను. బయటనే కూర్చున్ననాస్తికునికి నొకవరహా దొరికెను. అప్పుడు నాస్తికుఁడు భక్తునిఁ జూచి «ఓయిబుద్ధిహీనుఁడా, చూచితివా? దేవుఁ డఁట! దయ్య మఁట! నీభక్తికిఁ గలిగినఫలము కాలులో ముల్లు, నాభక్తిహీనతకుఁ గలిగినఫలము వరహా. నిజముగ భగవంతుఁడే యున్న నిట్టియన్యాయ ముండదు గదా? ఇక నైనను నీపిచ్చిభ్రాంతి విడచి నావలె నుండుము'' అని చెప్ప నాభక్తునికిఁ గొంచము మనసు కలవరపడి యనుమానించుచుండగా నొకజ్ఞాని యటుబోవుచు వారింజూచి జరిగినవృత్తాంతమంతయుఁ దెలిసికొని యాభక్తునిఁ జూచి «ఓయీ, నీవు పూర్వజన్మంబున నొక గొప్పనేరము చేసితివి. దానికిఁ బ్రతిఫల మిప్పుడు నీవు పాముచేఁ గరవఁ బడి చావవలసి యుండెను. కాని యీజన్మమందు నీకుఁ గలిగిన దైవభక్తి యడ్డమువచ్చి నీశిక్ష తేలిక యయ్యెను. పిమ్మట నాస్తికునిఁ జూచి «ఓయీ నీవు క్రిందటిజన్మమున నొకగొప్పసత్కార్యము చేసితివి అందులకు ఫలముగా నీ కిప్పుడు ధనరాసి ప్రాప్తముగా వలసియుండ నీభక్తివిహీనత దానికి నడ్డము వచ్చి నీఫల మతిస్వల్ప మయ్యెను.'' అని చెప్ప భక్తునికి ననుమానము దీరి భక్తివృద్ధినొందెను. నాస్తికునికి భక్తిబీజములు నాటెను.

126 వ కథ.

ఒకపరమహంస సమాధినిష్ఠుఁడై యుండ నమ్మహాత్మునిస్థితి నెఱుంగని యొకగృహస్థుఁ డాతనిం జూచి “యోగివరా! మీ రేల సకాలంబున సంధ్యా వందనముచేయరు?” అని యడుగ నాతఁడు “ఓగృహస్థుఁడా, అజ్ఞాన మనెడి తల్లిచచ్చినది; సుజ్ఞాన మనెడిపుత్రుఁడు పుట్టినాఁడు. ఇట్లు సూతకము, పురుడు రెండు నొకటేసారి సంభవించి యుండగా సంధ్యావందనము చేయు ట కెట్లఁగును? అని యుత్తర మిచ్చెను.

127 వ కథ.

ఒకానొకస్థలమందుఁ బ్రతిదినమును వేదాంతులుగూడి పరమార్థమును గూర్చి చర్చించుచుండెడివారలు. ఇట్లుండ నొకనాఁ డాగ్రామమున కొక మహనీయుఁడు వచ్చె ననుసంగతి దెలిసి యీవేదాంతు లందఱును వారిని దర్శించుటకై పోవ యత్నించుచుండఁగా నచటఁ బంజరములో నున్నచిలుక చక్కఁగా మాటలాడుట నేర్చిన దగుటచే నొక వేదాంతిని బిలచి యయ్యా మీ రమ్మహనీయునిఁ జూచినప్పుడు నాకీబంధమునుండి విముక్తి యె ట్లగునో తెలుసుకొని ర మ్మని వేఁడుకొనెను. అట్లే యావేదాంతి యామహాపురు షునిచెంతకుఁ బోయెను. అప్పు డాయన నదిలో స్నానము చేయుచుండఁగా “స్వామీ పంజరములో నున్నచిలుకకు బంధవిముక్తి యె ట్లగు” నని యడి గెను. ఆమహానుభావునిచెవికి నామాటలు సోకినంతనే తిరిగి మాటాడక గభాలున నీట మునిఁగి శవమువలె బ్రవాహములోఁ గొట్టుకొని పోయెను. ఈయుపద్రవమున కావేదాంతి యాశ్చర్యపడెను. మిగిలినవా రంద ఱామ హానుభావునిమరణమున కీవేదాంతియే కారణ మని వానిని దిట్ట సాగిరి. పాప మావేదాంతి ఖిన్నుఁడై యింటికిఁ బోయెను. ఇల్లు చేరినంతనే చిలుక “అయ్యా నాప్రశ్న కేమి జవాబు చెప్పినా ర”ని యడిగెను. అప్పు డాతఁ డు “అయ్యో! యే మని తెల్పుదును నీపాడుప్రశ్న యడిగినంతనే యామ హనీయుఁడుమృతి నొందెను.” అని యిట్లు పలికినతోడనే చిలుక గిరగిరఁ

దిరిగి నిస్పృహుడై క్రిందఁ బడెను. ఈయద్భుతమును జూచినవా రందఱు మిగుల నాశ్చర్యమును జెంది యేమియుఁ దోచక చచ్చినచిలుకను బంజరము నుంచి తీసి యావల విసరిపారవేసిరి. అట్లు పాఱవేసినంతనే చిలుక బఱ్ఱున యెగిరి యొకవృక్షాగ్రమునఁ గూర్చుండి "ఓమతిహీనులారా! మీరిన్నిదినముల నుండి వేదాంతశ్రవణముఁ జేయుచున్నను, బంధవిముక్తికి మార్గమును గ్రహింపఁ జాలకైరి. ఆమహనీయుఁడు చచ్చె నని మీరు తలఁచుచున్నారు. అయ్యో మీ రెంతవెఱ్ఱివారలు! నాప్రశ్నకు వారు చెప్పినయుత్తరము వారు నాచరించియే చూపిరి. మీ రెన్నిదినములు వేదాంతశ్రవణము చేసినను, యెందఱి మహనీయుల దర్శించినను, నెన్నిదేవతలకు మ్రొక్కినను బ్రతికి యుండియు నెవఁడు ప్రపంచమునకుఁ జచ్చునో వాఁడే జరామరణము లనెడి బంధములనుండి తప్పించుకొని యానందముతో నిప్పుడు నావలె స్వేచ్ఛను గాంతు రని హితోపదేశము చేసి యాకాశముపై నెగిరి పోయెను,

128 వ కథ.

ఒకసాధువు సర్పముచేఁ గఱవఁబడి మరణావస్థయం దుండఁగా నాతని శిష్యులు "గురువరా! అయ్యో, యీపాడుపాము మీకు మృత్యువయ్యె గదా! మీయోగబలముచే దానివిషమును హరింపఁ జేయ రాదా" యని యడిగిరి. అందుల కాభక్తుఁడు "శిష్యులారా, జగన్మాత, నన్ను దక్షిణమే యామె సాన్నిధ్యమునకు ర మ్మని సర్పముచే వార్తఁ బంపి యున్నది. మాతల్లియాజ్ఞను నే నుల్లంఘించను" అని చెప్పి యానందమునఁ గండ్లు మూసుకొని ప్రాణములు విడచెను.

129 వ కథ.

ఒకానొకమనుజుండును వానిభార్యయు విరాగులై యరణ్యమునకుఁ బోవుచుండిరి. ఇట్లు పోవుచుండఁగాఁ ద్రోవలో నొకనవరత్నఖచిత మగు నాభరణము భర్తకుఁ గాన్పించెను. వెంటనే యాతఁడు దానిం జూచి "ఆహా! యిది నాభార్యకంటఁ బడినయెడల దీనిపై నాశ గలుగ వచ్చు నని

దానిపైఁ గాలితో మట్టి వేసెను. ఇదంతయుఁ జూచుచున్నయాతనిభార్య "ఆహా! మీ రేమి చేయుచున్నారు, చెప్పు" మని బ్రతిమాలుకొనెను. అంత నాతఁడు దాచుటకు వీలు లేక తాను జేసినకార్యమును చెప్పెను. అప్పు డామె నవ్వుచు "ఆహా మీరు తిరిగి యింటికిఁ బోవచ్చును, మీ కింకను వైరాగ్యము కలుగలేదు. నిజమైనవిరాగికి మన్నును బంగారము నొకటిగానే గోచరించును. ఇట్టి భేదబుద్ధి మీకుఁ బోకమునుపే సంసారము నేల త్యజించితిరి" యని చెప్పినంతనే నాతఁ డామెవైరాగ్యమునకును, బుద్ధికుశలతకును మిగుల సంతసించెను.

130 వ కథ.

కర్ణునితో సమానమైనదాత లేఁడని ప్రపంచ మంతయుఁ బొగడుచుండ దుర్యోధనుఁడు సహింపఁ జాలక యాతనికన్న నెక్కువపేరు సంపాదించవలె నని, కర్ణునివలె దానును దానకంకణము గట్టుకొనెను. సర్వజ్ఞుఁడగుశ్రీకృష్ణభగవానులు దుర్యోధనుని బరీక్షింపఁ దలఁచి యొకబ్రాహ్మణవేషము దాల్చి వానిచెంతకుఁ బోయి దాన మడిగెను. అప్పు డా రాజు "ఓభూసురోత్తమా మీకు ద్రవ్యముగాని, యిండ్లుగాని, భూములుగాని యేమి కావలె నన్నను నిచ్చుటకు సిద్ధుఁడనై యున్నాను. మీ కేమి కావలయునో సెలవొసంగుఁడు" అని వినయవిధేయములతో నడుగ నాబ్రాహ్మణవేషధారి "రాజా నా కివేమియు నవసరము లేదు. నే నొకక్రతువును జేయ సంకల్పించినాను. ఆనాఁటికి నాకుఁ గావలసిన కట్టెపుల్లలుమాత్రము దయచేసినచో నదే మహాభాగ్య" మని విన్నవించినంతనే దుర్యోధనుఁడు "ఓహో, యెంతస్వల్పకోరిక గోరితివి! అట్లే కానిమ్ము" అని చెప్ప యాబ్రాహ్మణుఁడు వెడలిపోయెను. పిమ్మట సర్వశక్తుం డగుశ్రీకృష్ణుఁడు పదిహేనుదినము లహోరాత్రములు కుంభవర్షము గురిపించి యెచ్చటను నొక్కయెండుపుల్లయైన లేనట్లు చేసి దుర్యోధనునికడకుఁ దిరిగి బ్రాహ్మణవేషముతో బోయి "ఓమహారాజా, నేనడిగినకట్టెపుల్లలు దయచేయుఁ" డని యడిగెను.

అప్పుడు దుర్యోధనుఁడు విస్మయముఁ జెంది «ఓబ్రాహ్మణోత్తమా, గడచిన గొప్పవర్షములచే నెచ్చటను యెండుకట్టెయే లేదు. మీకుఁ గావలె నన్న నెంతధనమైన నిచ్చెదను. లేక కొన్నిరోజులు మీక్రతువును నిలిపినచోఁ బిమ్మట మీ కెంతకలపనైన నిచ్చెదను'' అని చెప్పినంతనే యాబ్రాహ్మణుఁడు «ఓహో రాజా నీ వేమో మహాదాత వని విని నీచెంతకు వచ్చితిని. నీమాటలు నమ్మి క్రతువుచేయుట కిప్పుడు సమకూర్చుకొంటిని. కట్టెపుల్లలే యివ్వజాలక నాక్రతువుగూడ నిలుపుకొమ్మని సలహాయిచ్చుచుంటివి. చాలు చాలు నీచేత కానిచోఁ గర్ణునిచెంతకే పోయెదను'' అని చెప్పి తిఱిగి పోయి కర్ణునియొద్ద కేగెను. కర్ణుడు వీనికోరికవిని కొంచమాలోచించి సేవకులను బిలచి తనదివ్య భవనమును కొంతనూడఁదీయించి యందలి విలువగలకలపనంతయు నాబ్రాహ్మణుని కిచ్చి పంపెను. ఆబ్రాహ్మణుఁ డాకలపనంతయుఁ బండ్లపై నెక్కించి దుర్యోధనుని యింటిముందరగాఁ బోవుచుండ దుర్యోధనుఁ డాశ్చర్యము చెంది ఆహా, నిజముగఁ గర్ణునకే దాతశబ్దము చెల్లును గాని నావంటివానికిఁ గాదు'' అని సిగ్గుఁ దెచ్చుకొని తాను గట్టుకొనినదానకంకణమును దీసివేసెను.

131 వ కథ.

ఒకగ్రామములో నొకబీదవాఁడు కలఁడు. వాఁ డొకచిన్నగుడిసె లోఁ దనయాలుబిడ్డలను దనకష్టార్జితమువల్లఁ బోషించుచు సుఖంబునఁ గాలముఁ గడుపుచుండెను. అగుడిసెకు సమీపముననే మిక్కిలిసౌందర్య మైన యొకభవనమును నిర్మించి యందుఁ గాపురము చేయుచున్న యొకధనికుఁడు కలడు. ఆధనికున కొకప్పుడును మనశ్శాంతి లేకఁ యెద్దియో యొకకలవరము గలిగి సంతోష మన నెట్టిదో నెఱుగనివాఁడై యుండెను. ఇట్లుండ నాగ్రామమున కొకసన్యాసి వచ్చెను. అప్పు డాధనికుడు ఆయనను దర్శించి «స్వామీ, భగవంతుడు నాకన్నివిధముల పూర్ణమైనయైశ్వర్య మిచ్చినను ఆదరిద్రున కున్నమనస్థిమిత మే నాకు లేదు. వాని ముఖమం దెప్పుడును సం

తోషము తాండవమాడుచుండును, ఇందుకుఁ గారణ మేమని యడిగెను, అప్పుడా సన్యాసి ‘‘ఓయీ నీమనశ్శాంతినిభంగము చేయుచున్నది నీధనమే’ యనెను. అంత నాధనికుఁడు ఆశ్చర్యముఁ జెంది ‘అహా. ప్రపంచములోని సమస్తసౌఖ్యములు ధనముచేతనే లభించుచుండగా నాసౌఖ్యభంగమునకు ధన మెట్లుకారణ మగును? ఇది వింతగా నున్నది. నాసందేహము దీర్చు’’ డని యాసన్యాసిని యడిగెను అంతట వా రిద్దరునుయా పేదవానిగుడిసెకు బోయి వానికి దెలియకుండ నొకగుడ్డకు 99 రూపాయలను గట్టి గుడిసెలో బడవేసిరి. ఆమరునాడు తిరిగి వారిద్దరును యాగుడిసెకుఁ బోయి వానిని జూచిరి, అబీదవాని ముఖము వాడిపోయి సంతోషహీనమై విచారగ్రస్తమై యుండెను. అందులకు కారణమేమని సన్యాసి వాని నడుగ వాడు అయ్యా నాకు నిన్నటిదినమున ఒకసంచి దొరకినది. అందు 99 రూపాయలు మాత్రమే యున్నవి, నూటికి ఒక్కటితక్కువగా యుండుటచే దానిని గూడ పూర్తి జేయ వలె నని మే మందరము నిన్నటినుండి పస్తుంటిమి ఈకారణముచే నాముఖము వాడి యున్నది. మఱియు ఈరూపాయలను ఎక్కడైన దాచినచో దొంగ లపహరింతురే మో ననియు యెవరికయిన అప్పిచ్చినచో తిరిగి యివ్వరేమో నని జిజ్ఞాసయు నాపిల్లలు యీధనమంతయు త్రమకే యివ్వ మని బాధించుటచే దుఃఖమును పొంది యున్నా నని చెప్ప యాధనికుని సందేహము తీరెను.

132 వ కథ.

జర్మన్ దేశస్థుడును తత్వవేత్తలలో నగ్రగణ్యుండు నగు ‘‘క్యాంటు,, అను నాత డొకదినమున నాత్మవిచారణయందు మగ్నుడై మార్గమున బోవుచుండఁ తనచేతికఱ్ఱ యొకపెద్దమనిషికి తగిలెను. అంత నాతడు‘‘క్యాంటు,, ను జూచి కోపముతో‘‘ఓయీ నీ వెవరవు?,, అని ప్రశ్నించెను. అంత క్యాంటు చిరునవ్వుతో నీవు న న్నడిగిన ప్రశ్నకు నీవే సదుత్తరము చెప్ప గలిగినయెడల నీ భూమండల మంతయూ నే నెట్లయిన నార్జించి నీకు బహుమాన మొసంగెదను. అని చెప్పెను.

133 వ కథ.

ఒకపిల్లవాడు మరియొకపిల్లవానితో “నీవు దేవు డున్నస్థలము చూపించినయెడల నీ కొకపండు నిచ్చెద” నని చెప్పెను. రెండవపిల్లవాడు “నీవు దేవుడు లేనిస్థలము చూపించినచో నీకు రెండుపండ్లు నిత్తు న”ని జవాబు చెప్పెను.

134 వ కథ.

పూర్వకాలమున ఒకమనుష్యుడు మఱియొకనికి కొంతభూమి నమ్మెను అతడు దానిని త్రవ్వుచుండగా ధనముతో నిండినరెండుబంగారుకలశములు దొరికెను. వెంటనే వాడు యాకలశములను దీసుకొని తనకు భూమి నమ్మినవానియొద్దకు వెళ్ళి “అయ్యా మీరు నా కమ్మినభూమిలో యీద్రవ్యము దొరికినది. ఇది మీదే గనుక దీనిం దీసుకొం” డని చెప్పెను. అంత నామనషి “అయ్యా నాభూమిని మీ కమ్మినపుడే అం దుండెడిధనముసహా మీదే గాని నా దెట్లగును? గనుక దానిని మీరే దీసుకొం డని తిరిగి యిచ్చివేసెను. గాని యాతడు “ఓహో యి దెక్కడియన్యాయము మీరు నాకు భూమినే అమ్మితిరిగాని అం దుండెడి ధనము నమ్మలేదు గదా. ఇట్టి పాపకృత్యమునకు నేనొడిగట్టుకొనను” అనిదానిని తిరిగివానికేయిచ్చెను ఇట్లీయిరువురు వివాదములాడుచు ధర్మరాజుచెంతకు బోయి చెప్పుకొనెను. ఆరాజు యిద్దరిని తృప్తిచేయ జాలక సర్వజ్ఞు డగుశ్రీకృష్ణునిసాన్నిధ్యమునకు బంపెను. అంత నామహానుభావుడు వీరిద్దరివివాదమును విని “మీ కొకసంవత్సరము గడువు బెట్టితి. అంతవఱకు నీరెండుకలశములను చెరియొకటి భద్రముగా గాపాడి సంవత్సరాంతముకు తిరిగి నాయొద్దకు వచ్చినచో మీకు న్యాయము చెప్పెద నని చెప్పి పంపివేసెను. ఇదంతయు జూచుచున్నధర్మరాజు ఆశ్చర్యము జెంది “కృష్ణా నీవు మహానుభావుడ వని వారిని నీయొద్దకు బంపితిని. వారికి హిత మగు తీర్పును చెప్పి యిద్దరిని సంతోషపరచక యీస్వల్పకార్యమునకు సంవత్సరము గడువు బెట్టితివి. ఇంతమా

త్రము నేను చేయ లేక పోతినా" యనిపరిహసించెను. అంత శ్రీకృష్ణుడు
చిరునగవుతో "ధర్మరాజా నేను వారివివాదము పరిష్కరించితిని. వారు
నురల మనవద్దకు రారు" అని చెప్ప నారాజున కేమియు నర్థముగాక దానిని
వివరించి చెప్పుమనెను. అప్పుడు కృష్ణుడు "రాజా ఆబంగారుకలశముల
నిద్దరికి చెరియొకటి నిచ్చి భద్రముగా నొకసంవత్సరము కాపాడు డని చెప్పి
యుంటిని. ఇట్లొకసంవత్సరము ఆధనమును తమయొద్దనే యుంచుకొను
టచే కొంతకాలమునకుసాంగత్యదోషము వాటిల్లి వారిద్దరికిని దానియందు
ఆశగలిగి దక్కినదే చాలు నని సంతోషించి న్యాయస్థానమునకు బోయిన
అదికూడ బోవునేమో యని భీతిచే యూరక యుందురు" అని చెప్ప
ధర్మరాజు శ్రీకృష్ణునియపారజ్ఞానమున కచ్చెరవు నొందెను.

135 వ కథ.

ఇగ్లాండుదేశమునందున్యూటన్, అనుతత్వవేత్త తనస్నేహితు నొకని
భోజనమునకు బిలచి, ఆసంగతి తనయింటనుండువారికి చెప్పుట గూడ మరచి
తత్వవిచారణయందు మగ్నుడై యుండెను. పిమ్మట వానిస్నేహితుడు వచ్చి
యాతత్వవేత్తకు భంగము కలుగునేమో యని పిలువకనే అతనివద్ద బల్లపై
నమర్చి యున్నయాహారమును భుజించి వెళ్ళిపోయెను. పిమ్మట కొంతసేపటి
కాతత్వవేత్త స్పృహకు వచ్చి బల్లమీదనున్నయుత్తపళ్లెమును గిన్నెను, పండ్ల
తోళ్లను జూచి, అహా నేను భుజించినసంగతియే నాకు తెలియ లేదు!
ఈదృష్టాంతములిక్కడ లేకున్నచో నేనింకను భోజనము జేయలే దనే యూ
హింతుగదా, యని కడుపునిండినవానివలెనే సంతసించితిరిగి ధ్యానమగ్నుడై
యుండెను.

136 వ కథ.

ఒకరాజుభార్య చాలదైవభక్తిగలిగి సకల సద్గుణసంపన్నురాలై
యుండెను. ఒక్కసారియైన నోట "రామా" యని యుచ్చరించనియా
మెభర్తను ఎటులైన భక్తిమంతునిగా జేయ వలె నని యెన్నివిధముల బోధిం

చినను నిష్ఫలమై మిగుల చింతించుచుండెను, ఇట్లుండ నొకనాడు రాజు నిద్రబోవుచు 'రామా' యని నెమ్మదిగ కలువరించెను. అప్పుడాసాధ్వీమణి మహదానందంబునొంది ఆహా నేటికిగదా నేను ధన్యురాల నైతిని అని మిగులసంతసించి మరునాడు ఆపట్టణమంతయు నలంకరింప జేసి పేదలకు అన్నవస్త్రములనిచ్చి విశేషధనమును దానము జేసి గడువైభవముల జరుపుచుండగా రాజు యిందులకుఁ గారణము దెలియక భార్యకృత్యముల కాశ్చర్యమొంది యామెను దానికి గారణము జెప్పు మని యడిగెను. అంత నాపతివ్రతాతిలకము "నాథా, యిన్నిదినములకు మీనోట భగవన్నామమును విన గల్గితిని ఇంతకన్న నాకు బరమానంద మే మున్నది, ఇదెయే కారణ" మని చెప్పెను. ఇది వినినంతనే రాజు విస్మయము జెంది "నే నేమని బల్కితి! యెప్పుడు బల్కితి!" నని యడిగెను, అంత నామె "నాథా మీరు నిద్రించుచు, రామా యని కలువరించితిరి" అని యనినంతనే రాజు "అయ్యో యెన్నిసంవత్సరములనుండియో మిగుల భద్రముగ నాహృదకమలయమునందు దాచుకొనిననామూలధనము వెల్లడి యయ్యె గదా యని ప్రాణములు విడిచెను.

137 వ కథ.

కొన్నిసంవత్సరములకిందటనే గుంటూరుపురమున కొకదిగంబరిగానున్నయోగిని యెచ్చటనుండియోవచ్చి బజారున బోవుచుండగా ఒకరాచకీయయుద్యోగస్తుడు చూచి యామెను కారాగృహమున బెట్టించెను. అప్పుడమ్మహనీయురాలిని దర్శించుటకై వెళ్ళినయొకరు "అమ్మా మీ రేల బట్టకట్టరు? అని ప్రశ్నించెను. అందు కామె నేను బుట్టినపుడే చర్మవస్త్రమును ధరించి వచ్చితి. దీనిపైమరియొకవస్త్ర మేల?" నని చెప్పెను. అంత వారు తిరిగి "అమ్మా మీ రిట్లుండ దలచినచో నడవులలో నుండవలెను గాని పట్టణములకు రా కూడదు" అని చెప్ప నాదిగంబరి "నే నిప్పుడు ఘోరారణ్యమం దున్నాను. మీరు చెప్పినయడవులలోనుండు

యడవిమృగములు నన్నేమియు బాధించక నాతో మైత్రిగలిగియుండెను. గాని యీప్రదేశమున నన్ను గారాగృహమున బంధించి విచ్చుకత్తులతో పహరానిచ్చుచున్నారు. నేనొకరినిపలుకరించ లేదు. ఒకరిని యాచించలేదు నాతోనను నేను బోవుచుంటిని, యిట్టినిరపరాధులను బాధించునీప్రదేశము ఘోరారణ్యముకంటె యెక్కుడయేగదా? యని జవాబు చెప్పెను.

138 వ కథ

ఒకనాడు రామతీర్థస్వామి అమెరికాదేశమునందుపన్యసించుచు రాచకీయవిషయములనుగూర్చి అధికముగ ప్రసంగించెను. ఆసభయందు న్యాయాధికారులును, న్యాయవాదులును, యింక గొప్పగొప్పనుద్యోగములలోనుండు అనేకులును గలరు. ఉపన్యాసాంతరమందు న్యాయాధికారులు స్వాములవారిచెంతకు వచ్చి "స్వామీ, మీ రిట్టివిషయములను యిక ముందెన్నడును ప్రసంగించవలదు. ఏల యన నీదేశచట్టముల ప్రకారము మిమ్ము చెరసాలయందుంచుటయో, లేక నురిదీయుటయో సంభవించును. ఇది మీ యొక్క శ్రేయస్సును గోరి బల్కుచున్నార" మని హితవు జెప్పిరి. అంత రామతీర్థులవారు "ఓదయానిధులారా, ఈదేహ మేమైనను సరే సత్యమునే ప్రకటించెదను. ఇప్పటివరకు నన్ను(ఆత్మను)ఛేదించగల్గిన ఖడ్గము చేయబడలేదు, వేయేల యింతకైనను నాకు హానిచేయగలుగు ఆయుధ మింకను పోతబోయ బడలేదు. నాకు పుట్టుకలేదు. చావు లేదు. భూతభవిష్యద్వర్తమానములం దొక్కరీతిని యున్నవాడను. నాకు భయ మేల" యని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. అంత వారు స్వాములవారిధైర్యసాహసములను స్వార్థపరిత్యాగము గొనియాడుచు మరలి పోయిరి.

139 వ కథ.

రాధాకృష్ణసంవాదము.

రా:—కృష్ణా, నీఅసత్యములకు మేర లేదు. ఆహా! ఇట్టి యసత్యప్రపంచము నొకదానిని గల్పించి మనుష్యులనెంతమాయబుచ్చుచున్నావు!

కృ:—నిజమే నేను అసత్యవంతుడనే యనుకొనుము. గాని నాఅసత్యమును అసత్యముగా నెవరు దెలుసుకొందురో వారి కీఅసత్యప్రపంచమంతయు మాయమై సత్యస్వరూపుడ నగునే నొక్కడనే గాన్పింతును సుమా!

రా:—అది యటుండ నిమ్ము నీవు మోసగాడ వనినైయైన నొప్పుకొనెదవా లేదా? నీవును నేనును నిజమున నొక్కటే యైనను నీకును నాకును భేదముగల్పించితివి గదా? ఇక నీవు మోసగాడ వని యనుటకు సందేహ మున్నదా?

కృ:—నిజమే నేను మోసగాడనే యనుకొనుము. గాని యెవరు తానును నేనును వేరని భావించునో యట్టివారికి మాత్రమే నేను వేరుగా గాన్పింతును గాని తానును నేనును ఒక్కటే యని భావించు వారికి యొక్కటిగానే యుందును. ఇందు నాతప్పేమి?

రా:—నిజమే, నీయం దేతప్పు నులేదు. గాని దొంగతనముమాత్రము పూర్తిగా గాన్పించుచున్నది. నీవంటిదొంగయే లేడు. మనుష్య లజ్ఞాననేత్రమునందు మాయ యనుమందు జల్లి వారియానంద మనుద్ర వ్యము నపహరించి వారినిగ ఃఖములపాలు జేయుచుంటివి? ఇంతకన్న దొంగతన మేమి? ఇది యైన నొప్పుకొనెదవా?

కృ:—సత్యము బల్కితివి. నేను దొంగనే యనుచున్నావు గాని వేదములు నన్ను "తస్కరాణాంపతిః" యని దొంగలరాజుగానహితము వర్ణించుచున్నవి. గాని నేను చేయుదొంగతనము అందరివలెనే గాదు ఎవరు అజ్ఞాన మనెడినిదురలోబడి తా మెవ్వరైనది మరచి నిద్రించు చుందురో అట్టి వారిని మేల్కొలు పుట కెంతయో ప్రయత్నింతును అప్పటికి ని వారులే వనియెడల వారిధనమును అపహరించుచుందును ఇందుమాత్రము నాతప్పేమి?

రా:—కృష్ణా, నీ కేమి మాటలురాని వాడవా? అన్నిటికి నన్నిసమాధాన ములు చెప్పుచున్నావు కాని నీవు మిక్కిలిక్రూరుడవు సుమా! నిన్ను దయాస్వరూపుడని యెట్లు బలికెదరో తెలియదు! పిల్లికి చెలగాటము

యెలుకకు ప్రాణసంకటము అనునట్లు నీలీలయంతయు హింసామయము గదా! అహా! నీవెంతటికఠినాత్ముడవు!

కృ:—రాధా, నిజముగ నేను కఠినాత్ముడనో లేక దయాస్వరూపుడనో యోచించి చెప్పుము! అందరియందును ఆత్మస్వరూపముగ నున్ననన్ను కొంచమైన హింస యని తలంపక లోతుగ బూడ్చి మట్టి గప్పి నన్ను దలువ నైన దలప కున్నారు. వా రంతకఠిను లైనను నేనుమాత్రము యెవరిని విడనాడక యెవరికి గా వలసినది వారి కిచ్చుచు తుదకు నాయందు లీనము చేసుకొనుచున్నాను.

రా:—కృష్ణా, నీయుక్తుల కేమి గాని, నీయంతవ్యభిచారి లేడు గదా! నీప్రియురాండ్రసంఖ్యకు మిత మున్నదా? ఇదియైన వొప్పుకొనెదవా?

కృ:—రాధా, నాయం దెన్నిదోసము లెంచుచుంటివి! నీ వారోపించినయానిందయు సత్యమే. ప్రతిజీవాత్మయు నాప్రియురాలే. నాప్రియురాండ్రతో అనేకవిధముల సరససల్లాపములాడుచుందును. కొన్నిసమయములు నేను మరుగుగాను, కొన్నిసమయములు నేను వేరుగను కొన్ని సమయములు ఒకటిగాను యిట్లనేకవిధముల లీలావినోదములు సల్పి తుదకు నేనును నాప్రియురాండ్రును యెప్పటికిని భేదభావములేక నొక్కటిగానే యుందుము.

రా:—కృష్ణా, జగన్నాటకసూత్రధారుండ వగునీకు సమాధానము చెప్పలేను గాని మఱియొక్కసందేహముమాత్రము దీర్పుము. నీవు పక్షపాతివిగా నాకు గాన్పించుచున్నావు. ఇదియైనను సత్యమేనా?

కృ:—రాధా, నేను పక్షపాతకుడ నని తలచువారికి నటులనే గాన్పింతును గాని నేనుమాత్రము పిపీలికాదిబ్రహ్మపర్యంతము గలఅనంతజీవకోటిని ఒకేవిధమున కాపాడుచు రక్షించుచున్నానునుమా, నాయం దెప్పటికితప్పు లేదు

రా:—కృష్ణా, అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకుం డగునీయట్టిమహామహుని కృత్యములు అవాఙ్మానసగోచరంబు గదా!నీదాసానదాసులపాటరేణు

వునకైనను బోల్ప దగనినావంటియసమర్థురాలు ని న్నెంచుటకంటె మౌనము ధరించి మునులవలె గూర్చుండుటయే మేలు'' అని చెప్పి యూరకుండెను.

140 వ కథ.

హెర్బర్టుస్పెన్సరు, అనునొకఇంగ్లాండు దేశస్థు డుండెను. అతను మహాజ్ఞానసంపన్నుడును, సకలవేదాంతరహస్యతత్వవేదియు నై యుండెను. ఒకనా డొకవిద్వాంసుడు ఆయనతో॥ అయ్యా మీజ్ఞానవికాసము అపార పారావారముగా నున్నది. మీకింతజ్ఞానసంపత్తి గలుగుట కెన్నిగ్రంథములు జదివితిరో! యని ఆశ్చర్యమున బలికెను. అంత నాతత్వవేత్త నవ్వుచు॥ నేవి నేవగ్రంథములను జదివినచో జ్ఞానహీనుడనుగానే యుందును. సృష్టి యనె డిబ్రహ్మాండగ్రంథమును నే సదా పారాయణచేయుచుండుటచే నాకీజ్ఞానవి కాస మయ్యె,, నని జవాబు చెప్పెను.

141 వ కథ.

మిక్కిలిధనవంతుడును పరమలోభియు నగునొకమనుష్యుడు తనద్రవ్య మునంతయు రాసులురాసులుగా పెట్లలో బెట్టి భూమిలో బూడ్చుచుం డెను. ఇ దంతయు జూచుచున్నొకసన్యాసి అందుకు గారణ మడిగెను. అప్పు డాధనికుడు॥ ఎప్పు డెట్టియవసరమువచ్చునో నెవరికి దెలియును? ముం దెప్పుడైన మిక్కిలియవసరము గలిగినప్పుడు ఉపయోగపడుటకై ధనము దాచుచున్నానని చెప్పెను. అంత నాసన్యాసి మారు బలుకక వెడలిపోయి మరు నాడాధనికుని తనమఠమునకు వచ్చునట్లు జేసెను.అప్పు డాసన్యాసి మిక్కి లిప్రయాసతో పెద్దపెద్దరాళ్లను దెచ్చి యొకపెద్దగోతిలో వేసి బూడ్చుచుం డుట జూచి ఆశ్చర్యము జెంది॥ స్వామీ, మీ రేల యిట్టివిపరీతపుగార్యము జేయుచుంటిరి'' అని యడిగెను. అంత నాసన్యాసి, నా కెప్పుడెట్టియవసరము వచ్చునో, ఏమఠమును గట్టించ వలెనో నెవరికి దెలియును! ఎప్పు డేప్రళయ

మైనను, మరేయుపద్రవమైనను వచ్చి యీకొండలన్నియు గొట్టుకపోవు నేమో నని రాళ్లను భద్రముగా దాచుచుంటి నని చెప్పెను. అంత సాధనికుడు పకపక నవ్వుచు, ఆహా యేమివిపరీతము బల్కుచుంటిరి! ఈకొండలన్నియు గొట్టుకొనిపోయి రాళ్ల కెన్నడైన కరువు వచ్చునా? ఇంతకన్న యవివేక ముండునా యనెను. అంత సన్యాసి॥ సకలలోకాధీశుండును పరమపితయు, జగజ్జనకుండు నగుపరమేశ్వరుడు చీమమొదలు బ్రహ్మపర్యంతము పోషించి రక్షించుచుండగానీబ్రతుకొరకు ధనము బూడ్చిబెట్టుట కంటె నవివేకముగలదా?॥ అని బుద్ధిచెప్పెను.

142 వ కథ.

చక్రవర్తికుమారుం డగుబుద్ధుడు విరాగియై కాయవస్త్రములు ధరించి చేత నొకభిక్షాపాత్రము బూని దిరుగుచుండగా, చక్రవర్తి చూచి మిగులచింతాక్రాంతుడై॥ అయ్యో కుమారా భూమండలమంతయు బాలించుమహారాజుముద్దులపుత్రుడవై యుండియు భిక్షుకునివలె సన్యాసివేషమును దాల్చి మనవంశమునకంతకును అపకీర్తి దెచ్చుచుంటివి గదా! నేను గాని నాతండ్రి గాని, నాతాతముత్తాతలు గాని యెవరైన నిట్లు దరిద్రునివలె వీధులలో బిచ్చమెత్తిరా? మనవంశీకులందరును అనేకతరములనుండియు చక్రవర్తులుగానే యున్నారుగాని నీవలె సన్యాసిగా నొక్కరును లేరు. ఈవేసము దీసి మనమర్యాదగాపాడుము॥ అని చెప్పెను. మహానుభావుం డగుబుద్ధభగవానులుచిరునగవుతో॥ రాజేంద్రా, అట్లుకాదు నీవంశీకులందరును చక్రవర్తులే గాని నావంశీకులందరునుఅనేకతరములనుండియు సన్యాసులుగానే నాదివ్యదృష్టికి గోచరించుచున్నది. నీవును నేనును జీవయాత్రలో వేరువేరు మార్గముల బోవుచు అనేకులగర్భమునబుట్టుచు జచ్చుచు యీజన్మమున ఇక్కడ గలసితిమి. తిరిగి నీదారిని నీవును, నాదారిని నేనును బోవలసినవారలమే గాని వేరుకాదు'' అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

143 వ కథ.

ధృవుడను రాజకొమారుడు తనతండ్రికంటె నధికరాజ్యమును సంపాదించవలెనని ఘోరారణ్యములకేగి యేకాంతమున నిశ్చలమనస్కుండై యనేక సంవత్సరములు తపమాచరించుచుండెను. ఇట్లుండ గొంతకాలమునకు గామితార్థప్రదాయకుండగు భగవంతుడు ప్రత్యక్షమై "ఓకుమారా, నీభక్తికి సంతసించితి. నీకేమికావలయునో కోరుము" అని పలుక నాభక్తాగ్రేసరుఁడు "హేదేవా, నాకేకోరికయులేదు. నేను వాంఛాశూన్యుండను" అని చెప్ప భగవంతుడు "యేమీ, నీకోరికయే నీవుమరచితివా, నీజనకుని కన్నను మిన్నయగు రాజ్యాధిపత్యము గోరిగదా నీవు తపమాచరించుచుంటివి! కాన నేకచక్రాధిపుఁడవై ప్రపంచమంతయుఁ బాలించుము" అనిపలుక నాబాలుడు "ఓసచ్చిదానందమూర్తీ, గాజుముక్కకై వెదకుచుండ దివ్యమాణిక్యము దొరికినట్లును, జలబిందువకై వెదకుచుండ అమృతకలశము దొరికినట్లును, రాజ్యాధిపత్యమునకై వెదకుచుండ నఖండసచ్చిదానందమూర్తివగు నీదర్శనము లభించినది. దేవా, నాకేల! పూర్ణసంతుష్టుడనైతి సర్వవాంఛాశూన్యుడనైతి. ఆనందభరితుడనైతి" నని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

144 వ కథ.

ఒకజ్ఞానిచెంతకుఁ భార్య మిగుల దుఃఖించుచుఁ బోయి "అయ్యో మనయేకపుత్రుఁడు జచ్చెను" అని యేడువసాగెను. అంతఁ జ్ఞానికండ్ల నుండి కన్నీరు కాల్వలైపారెను. అప్పుడు దగ్గరనున్న శిష్యుడు తనగురువు దుఃఖించుట జూచి గురువుకంటె నెక్కువగా నేడ్చెను అంతటఁ గురువు శిష్యునిఁ జూచి "శిష్యరత్నమా, నీవెందుకు దుఃఖించుచున్నా" వని యడిగెను. శిష్యుడు "గురువరా, తామెందుకు ఏడ్చుచుంటిరో మొదట సెలవిండు" అని చెప్పఁ గురువు "ఓరీ, నాపుత్రుడు చచ్చెనని నేనేడ్చుచున్నట్లు నీవు భావించితివేమో అట్లుకాదు, చావులేనివాఁడు జచ్చెనని దుఃఖించుఁ వారల యజ్ఞానమును జూచి నయ్యో నేనింతకాలము బోధించిన

దంతయు నిష్ప్రయోజన మయ్యెగదా యని దుఃఖించితిని గాని మఱియొకటి కాదు, యిక నీవేడ్చుట కేమికారణమో చెప్పుము'' అని పలుకఁ శిష్యుడు ''దేవా మీవంటి జ్ఞానసంపన్నుల కింకను నేను నాది యను అహంకార మమకారము లించుకయుండి యిప్పుడు దుఃఖమునకు గారణమయ్యెగదా యని దుఃఖించితి ననెను. అప్పుడు గురువు తనశిష్యుడు తనకన్న మించినవాడయ్యె నని సంతసించెను.

145 వ కథ.

ఒకరాజు తనమంత్రికిఁ లక్షరూపాయల నిచ్చి సన్యాసులకుఁ బంచి పెట్టుమని యాజ్ఞాపించెను, బుద్ధిశాలియగు నామంత్రి సరే యని పోయి మరునాడు తిరిగి యాధనరాసినంతయు రాజుయెదుట బెట్టి ''రాజేంద్రా నాకెవ్వరును సన్యాసులు గన్పించలే'' దనెను రాజు ఆశ్చర్యమున ''యేమి సన్యాసులే గనుపించలేదా! మనపురమందు వేలకొలది సన్యాసులుండ నొక్కడైన గాన్పించలేదని బలుకుట కడువింతగా నున్న'' దనెను అప్పు డామంత్రి ''దేవా నిజమైన సన్యాసి ధనముఁ స్వీకరించడు. ధనముఁ స్వీకరించువాడు సన్యాసికాడు, గాన మీరిచ్చిన ధనము నెట్లువినియోగ పరచవలసినదీ నాకుఁ దెలియక తిరిగి తెచ్చితి ననెను, రాజు మంత్రియొక్క బుద్ధికుశలతకుఁ సంతసించెను.

146 వ కథ.

ఒకానొకరాజు గలడు, ఆరాజు తనయాస్థానపండితున కీమూడు ప్రశ్నల నిచ్చెను

1. దేవుడెక్కడ గూర్చుండును?
2. దేవుఁ డేదిక్కు జూచుచుండును?
3. దేవు డేమిచేయుచుండును?

ఈప్రశ్నలకుసదుత్తరము లివ్వని శిరచ్ఛేదనము జేయింతునని యాజ్ఞాపించెను. అంత నాపండితుడు మిగుల భయముగలవాడై 10 దిన

ములుసావకాశ మడిగి యింటికి బోయి యేమియుదోచక మంచమెక్కెను. ఇట్లుండ జ్ఞానసంపన్నుఁ డగునాపండితునిసేవకుడు తనయజమానుని దుఃఖము నకు గారణము దెలుసుకొని పండితుని యూరడించి రాజుచెంతకుఁ దానుబో యెను. చింకిగుడ్డలు కట్టుకొని కడుమూఢునివలెనున్న యాసేవకుని జూచిరాజు ఆశ్చర్యము జెంది నీవెందుకు వచ్చితివనెను. సేవకుడు ఓభూపాలగ్రణి, మీరు మాయజమానునికిచ్చిన ప్రశ్నల కుత్తరముఁ జెప్పుటకు వచ్చితిని. మాయజ మానుడు జబ్బుగానున్నందున నన్నుఁబంపించెను. ఇది మీకిష్టమేనా యనెను. రాజు "ఓహో యెవరైననేమి. కాని నీవు చెప్పలేనిచో ప్రాణములు గోల్పో వుటకు సిద్ధముగానుంటివా యనెను. అంత సేవకుడు సిద్ధమేగాని నేనొక్కటి మిమ్ములఁ గోరనున్నాను. బోధకు డున్నతస్థానమందును, బోధింపబడువాడు క్రిందను గూర్చుండుట శాస్త్రధర్మము. అది మీకు సమ్మతమైన నేను చెప్పినంతవరకుఁ మీసింహాసనము నాకిచ్చిమీరు క్రిందఁగూర్చుండవలె ననెను. రాజు అందు కంగీకరించి యాసేవకునిఁ సింహాసనముపైఁ నెక్కించి తాను క్రిందఁ గూర్చుండెను. అప్పుడు సేవకుడు కొన్నిపాలుఁ దెప్పించి "రాజా యిందు వెన్నయున్నదా లేదా? చెప్పవలెననెను. రాజు "ఉన్నదనెను. సేవకుడు ఎచటనున్నదో చెప్పవలెననెను. రాజు కొంచమాలోచించి అం తటా యున్నదనెను. సేవకుడు, భగవంతుడును అదేవిధమున నంతట నున్నా డని చెప్పెను. పిమ్మటఁ ఒకదీపము వెలిగించి "రాజా యీదీపము యేవైపు ప్రకాశించుచున్న దనెను. రాజుఅన్నివైపులుఁ బ్రకాశించుచున్న దనెను. అప్పుడు సేవకుఁడు భగవంతుడును ఇట్లే చూచుచున్నాడనిచెప్పెను. పిమ్మట దేవు డేమిచేయుచుండు ననెడు మూడవప్రశ్నకు నిట్లుఁ జెప్పెను "రాజా యిప్పుడు నేనెచట నున్నాను? రాజు సింహాసనముపై నున్నావు అనెను. సేవకుడు రాజా నీ వెచటనున్నావు? అనెను రాజు నేను క్రింద నున్నా ననెను. అంతఁ సేవకుడు రాజా భగవంతుడు రాజునిఁ సేవకుని గను, సేవకుని రాజునిగను, ధనవంతుని దరిద్రునిగను, దరిద్రుని ధనవంతునిగను,

కీర్తివంతుని, కీర్తిహీనునిగను, కీర్తిహీనుని కీర్తివంతునిగను, ఇట్లే యొప్పుడును మార్పులనుఁ జేయుచుండునని చెప్పెను. అంత రాజు మిగులఁ సంతోసించి వానికిఁ దగుబహుమానమిచ్చి పంపెను.

147 వ కథ.

పరీక్షిన్మహారాజుకు శ్రీశుకులవారు ఏడుదినములలోఁ దత్వోపదేశముఁ జేసిముక్తుని జేసెననెడి భాగవతకథను ఒకరాజు విని తనపురోహితునిఁ బిలిపించి తననుకూడా ఏడుదినములలో ముక్తునిఁ జేయుమని యాజ్ఞాపించెను. అటులఁ జేయకుండిన యెడల శిరచ్ఛేదనఁ చేయింతునని భయపెట్టెను. పురోహితుడు మిగులఁ భయముజెందినవాడై అనుదినముఁ దనశక్తివంతయు నుపయోగించి బోధించుచుండెనుగాని రాజున కిందుకయును జ్ఞానోదయము కలుగలేదు. పురోహితుడు మిగులఁ దిగులొంది ఏడవదినమునఁ దనజీవితము నేటితోఁ సరిగదాయని కడుదుఃఖముగలవాడై భార్యాబిడ్డలను జూచి యేడవసాగెను. అప్పుడు మిక్కిలిజ్ఞానసంపన్నురాలగు నాతనికుమార్తె తాను రాజును సమాధానపరతునని తండ్రికి ధైర్యముచెప్పి రాజుచెంత కిద్దరును బోయిరి పిమ్మట రాజును దర్శించి "రాజా మీరు మాతండ్రికిచ్చిన యాజ్ఞ యేమని యడిగెను, రాజు "శుకులవారు పరీక్షిత్తుకు ఏడుదినములలో బంధవిముక్తునిజేసి ముక్తిసామ్రాజ్య మొందజేసెను. నాకును అట్లే చేయమని ఆజ్ఞాపించితి నని చెప్పెను. అంత నాసాధ్వీమణి రాజా నేను చెప్పినట్లు మీరు చేసినయెడల మీకు దగుసమాధానము గలుగు ననిచెప్ప రా జందుల కంగీకరించెను. పిమ్మట నాయువతి నొకకత్తిని నొకపెద్దత్రాడును దెప్పించి నాత్రాటిచే తనతండ్రిని యొకస్తంభమునకు చేతులు కాళ్లు ఘట్టిగ బిగించి కట్టెను. తరువాత అదేవిధమునఁ రాజును మరియొకస్తంభమునకుఁ గట్టెను.పిమ్మట నాకత్తెను తండ్రిచేతి కిచ్చి రాజుత్రాళ్లనుఁ గోయు మనిచెప్పెను, అంత నాతడు అయ్యో, యీవిధమున నేను బంధింపబడియుండ రాజు త్రాళ్లను గోయుటెట్లు? అనిచెప్ప నాయువతిలకము ఆకత్తిని రాజుచేతులోనుంచి

రాజా మాతండ్రిని విడిపించ మని చెప్పెను. అంతట రాజు ఆశ్చర్యముతో ఓహో నేనే బంధింపబడియుండ మీతండ్రిని విడిపించుటెట్లు? అనియడుగఁ నా జ్ఞానసంపన్నురాలు॥ రాజేంద్రా బంధరహితుండగు శ్రీశుకులు పరీక్షిత్తునకు బంధవిముక్తుని జేయగలిగెను గాని సంసారపాశములచేఁ బంధింపఁబడిన మాతండ్రి మిమ్ము బంధములనుండి యెట్లువిముక్తునిఁ జేయగల్గును? అని హితోపదేశమఁ జేసి రాజును సంతృప్తిపరచి తండ్రిని మరణమునుండి తప్పించెను.

148 వ కథ.

లోకవిఖ్యాతుండును తపస్సంపన్నుండు నగు జనక చక్రవర్తి శాస్త్రవిచారణఁ జేయుచుండగా «మోక్షము ఒకక్షణములోనే లభింపగల ద''ని ఒకగ్రంథమునందు గాంచి తనయాస్థానమందుండు పండితులను, శాస్త్రవేత్తలను యీవచనము విశ్వసింపదగినదేనా యని ప్రశ్నించ వారందరు ఏకగ్రీవమున అందులకేమియు సందేహము లేదనిబల్కిరి. అంత నారాజు తన కట్లె మోక్షము క్షణములోఁ లభించునట్లు జేయుడని ప్రార్థించ మేమట్లు చేయ జాలమని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. అందులకుఁ రాజు ఆగ్రహచిత్తుడై వారందరినిఁ గారాగృహమునఁ బడవేసెను. పిమ్మట గనబడిన విరాగులను, సన్యాసులను, బోధకులను రావించి యిట్లే ప్రశ్నించుచు వారును యిట్లేచెప్పటచే నందరినిఁ గారాగృహమున బంధించుచుండెను. ఇట్లుండ నొకనాడు ఆత్మవిజ్ఞానపూర్ణుఁడు ను, మునిశ్రేష్ఠుండును నగు అష్టావక్రుని రాజుచెంతకుఁ భటులుబట్టితెచ్చిరి. అంత రాజుపూర్వమువలెనే ప్రశ్నింప నాముని క్షణములో ముక్తునిఁ జేయుట కంగీకరించి రాజును యొక ఘోరారణ్యమునకుఁ దీసుకొనిపోయెను అచట రాజును నిలుచుండుట కాజ్ఞాపించి నీవు గురుదక్షిణ యిచ్చుటకు సిద్ధముగ నుంటివాయని యడుగఁ నందులకుఁ రాజు «ఓహో! మీరింతటి మహోన్నత పదవినే దయచేయుచుండఁ గురుదక్షిణ కేమితక్కువ! మీరు కోరినదంతయు నిచ్చుటకు సిద్ధుడనై యున్నా''నని చెప్పెను, అంత

నా తాపసేంద్రుడు "రాజా నీమనస్సును నాకు దక్షిణగా నొసంగుమని యడిగెను. రాజు అందుల కంగీకరించి మనోశూన్యుండై యుండెను. అంతనిశ్చలుండై నిర్వికల్పసమాధియందు మగ్నుడై అఖండసచ్చిదానందపరబ్రహ్మను పొందెను.

149 వ కథ.

ఒకరాజు అనిత్యములగు విషయసుఖములను రోసి విరాగియై తనయథార్థస్థితిని దెలుసుకొనగోరి యొకమునిసత్తము నాశ్రయించి వానివలన సమస్తశాస్త్రములను దెలుసుకొనుచుండెను. ఇట్లు 12 సంవత్సరములు విద్యనభ్యసించి సమస్తవేదాంతరహస్యములు దెలిసికొని పూర్ణుండనైతి నని దలంచి గురువుకు నమస్కరించి సెలవడిగెను. అప్పుడా తాపసి "శిష్యా నీ కిప్పటికి అక్షరాభ్యాసమైనదని తలంచుము. నీవు నేర్చుకొనవలసినదంతయు ముందున్నదని చెప్ప వారాజు ఆశ్చర్యముం జెంది మరి 12 సంవత్సరములు అచటనే యుండి సమస్తయోగములు అభ్యసించి అణిమాద్యష్టసిద్ధులను సయితము సాధించి పరిపూర్ణుడనైతి నిగదా యని సంతసించి తిరిగి గురువుకు నమస్కరించి సెలవడిగెను. అప్పుడా ఋషిసత్తముడు చిరునగవుతో "శిష్యరత్నమా నీ వింకను విద్యాపూర్ణుడవు గాలేదు. మరికొన్నిదినము లుండుమని చెప్పినంతనే రాజు మునుపటికంటె నాశ్చర్యము జెంది మరి 12 సంవత్సరములు తత్వవిచారణయందును స్వస్వరూపానుసంధానమందును వినియోగించి తననిజస్థితిని దెలుసుకొని బ్రహ్మానందమగ్నుడై లేచి గురువుకు నమస్కరించకనే వెళ్లుచుండెను. అప్పుడా ఋషిపుంగవుడు వానిం జూచి "శిష్యరత్నమా నీవు నా సెలవు గైకొనక నాకు నమస్కరించకనే బోవుచుంటివి ఇది న్యాయమేనా? యనెను. అంత నాశిష్యుండు ఈయనంతకోటిరూపములును నారూపములేయైయుండ నేనెవరికి నమస్కరింతును? అని చెప్ప నాతాపసేంద్రుడు నీ విప్పుడుగదా పూర్ణుండవైతి వని చెప్పి మిగుల సంతసించెను.

150 వ కథ.

శంకరులవారు గంగానదిలోఁ స్నానముఁజేసి తనయాశ్రమమునకుఁ వచ్చుచుండగాఁ ద్రోవలోఁ బ్రహ్మజ్ఞాని యగునొకమాలవా డెదురుగవచ్చెను, అప్పుడు శంకరులు “ఓరీ చండాలా యెంత నిర్భయముగ దగ్గరకుఁ వచ్చితివి! ఛీ, దూరముపొమ్ము”. అని పలికెను. అప్పు డాబ్రహ్మవేత్త చిరునగవుతో “ఓసాధుపుంగవా, నీవు దూరముగా తొలగుమనునది ఈస్థూలశరీరమునా, సూక్ష్మశరీరమునా, లేక ఆత్మనా? స్థూలశరీరము నైనచో నీశరీరమును నాశరీరమును గూడ పంచభూతాత్మికములేగదా! సూక్ష్మశరీరము నైనచో మనోమయ మైనది గనుక నీదెంత నిష్కళంక మైనదో నాదియు నంతనిష్కళంక మైనదే సుమా! ఆత్మనైనచో నది సర్వవ్యాపియై యచంచలమై యున్నది. గావునఁ నింక దేనిని తొలగుమంటివో చెప్పుమన శంకరులు యాతడు బ్రహ్మవేత్తయని గ్రహించి “బ్రహ్మజ్ఞానియగువాడు బ్రాహ్మణు డైనను చండాలు డైనను నాగురువుగా భావింతు ననిచెప్పి యాతనికి సాష్టాంగదండప్రణామ మాచరించి వెడలిపోయెను.

151 వ కథ.

నాస్తికుడగు ఒకానొక గొప్పశాస్త్రజ్ఞుడు, తత్వవేత్తయు బ్రహ్మజ్ఞానియు నగు సోక్రటీసుతో నీవు దేవుడు దేవుడన్నవా డెక్కడనున్నాడో యని భూమండలమంతయు వెదకితిని సూర్యమండలము చంద్రమండలము నక్షత్రమండలమంతయు మిక్కిలి శ్రేష్టతరమగు దుర్భిణియంత్రములతో బాగ జూచితివి గాని యెక్కడను గన్పించలే దనెను. అంతఁ సోక్రటీసు “నీవు, మరియొకయంత్రముతో జూచుట మరచితివి సుమా! అనిచెప్ప నాశాస్త్రజ్ఞుడు ఆయంత్రమేమని యడిగెను: అంతట తత్వవేత్త భక్తి, విచారణ వైరాగ్యము యనెడి యద్దములను మనస్సనెడి యంత్రముకు నమర్చి జూచిన యెడల భగవంతుడు తప్పక గోచరించును అనిచెప్ప నాశాస్త్రజ్ఞుడు వానికి శిష్యుడై భగవంతుని యథార్థస్థితిని దెలుసుకొని నిర్మలానందమున నుండెను.

152 వ కథ.

ఒకానొక బ్రహ్మజ్ఞాని, సర్వదా ప్రాపంచికసుఖములయందే కాలము గడుపుచున్న నొక రాజుపట్టణమునకుఁ వచ్చెను. రాజు ఆమహాపురుషునికీర్తి విని వానిం జూడదలంచి తనయాస్థానమునకుఁ రావించి తనప్రక్కనే కూర్చుండ నియమించెను. గాని యాతపోధనుడు రాజువంక నైన జూడక వానితో నొక్క మాటయైన ముచ్చటించక యచటనున్న సేవకులతో ముచ్చటించుచుండెను. రాజాతనివిపరీతకృత్యమునకును తనకుఁ జేసిన యవమానమునకును కోపోద్దీపితుడై యాబ్రహ్మవేత్తకు శిరచ్ఛేదనజేయుమని యాజ్ఞాపించెను. అప్పుడామహనీయుడు "రాజా నీతో ముచ్చటించక, నిన్ను గౌరవించక నీసేవకుల తోడనే కాలముగడిపినందున నాకు శిరచ్ఛేదన విధించితివిగదా! రాజులకెల్లను రాజైన భగవంతుని స్వప్నమునందైననుఁ దలంచకఁ దుచ్ఛములగు నిహలోక సుఖములయందే కాలముబుచ్చుచున్న నీకు సర్వేశ్వరు డెట్టిశిక్షను విధించునో తెలియకుంటివిగదా? యనెను. అంత నారాజు తనయవివేకమును దెలిసుకొని పశ్చాత్తాపమునొంది నాబ్రహ్మవేత్తపాదములపైఁ బడి యాతని యనుగ్రహమునుఁ బొంది సన్మార్గుడయ్యెను.

153 వ కథ.

ఒకగ్రామమునం దొకసన్యాసి మఠముకట్టించుకొని అందు నివసించుచుండెను. ఆయనకుఁ బ్రతిదినమును అక్కడకుఁ సమీపముననున్న యొక పల్లెటూరునుంచి యొకగొల్లది భక్తిశ్రద్ధలతోఁ పాలుఁ దెచ్చి యిచ్చుచుండెను. ఇట్లుండఁ నొకనాడాగొల్లది వేళతప్పి వచ్చుటచేఁ నేడింత యాలస్యముగ నేలవచ్చితి వని సన్యాసి యడిగెను. అప్పుడామె "స్వామీ యేటు దాటించువా డాలస్యముగఁ వచ్చుటచేఁ వాడు వచ్చువరకుఁ గాచుకొని యుంటి''నని చెప్పెను. అప్పుడాసన్యాసి 'ఓహో యేరు దాటుటకు ఒకరు దాటించవలయునా? రామనామము నుచ్ఛరించి దాటలేకుంటివా?'' యని పరిహాసమునఁ బల్కెను. మరునాడు ఆగొల్లది ప్రతిదినముకంటె

ముందుగాఁ వచ్చి సన్యాసికి నమస్కరించి «తండ్రీ, మీరు నాకుఁ మిక్కిలి యుపకారముఁ జేసినారు. ఇక నెన్నటికిని యేరుదాటుటకు డబ్బు ఖర్చు లేకనే యుండెడి యుపాయమును నేర్పితిరి.'' అనిచెప్ప నాసన్యాసి ఆశ్చర్యమున «ఆహా, నే నేమియుపాయముఁ జెప్పితి'' ననెను అంత నాగొల్లది స్వామీ, మీ రప్పుడే మరచితిరా! నిన్ననేగదా మీరు పరమపావనమగు రామమంత్రప్రభావమునుఁ జెప్పితిరి! నే నామంత్రోచ్చారణఁజేసి నిమిషమాత్రంబున యేరుదాటితి నని చెప్పఁ నాసన్యాసి మరింత నాశ్చర్యముజెంది «ఆహా, యేమి దీనివాక్యములు! దీనిని బరీక్షింపవలె ననిగొల్లదానిని ముందు నడువమని తాను వెనుకఁ రామనామము నుచ్చరించుచు నదిలోఁ దిగెను గాని పాపము మునుగుచుండెనేగాని తేలడయ్యె. అంతనాగొల్లదానితోఁ అయ్యో ఇదేటియాశ్చర్యము, నీవు నీటిపైఁ స్వేచ్ఛగాఁ బోవుచుంటివి గానినేను మునుఁగుచుంటిని! అని బలుకఁ నాగొల్లది తిరిగిజూచి «ఓహో స్వామీ మీమంత్రముపై మీకే నమ్మకము లేదే! నమ్మకమే యున్నయెడలఁ మీరు యేటిలోఁ దిగునప్పుడు బట్టలు తడుచునేమో నని పైకి బిగబట్టుదురా?'', అని చెప్పనాసన్యాసి సిగ్గుపడి తన కింకనుఁ పూర్ణమైన భక్తివిశ్వాసములుఁ గలుగలేదని చింతించి తిరిగి బోయెను.

154 వ కథ.

దేశదేశములుఁ దిరుగుచుఁ మహోపన్యాసములుఁ గావించుచున్న యొక సంఘసంస్కర్త ఒకనా నొకయవధూతనుఁ జూచి «స్వామీ నేనెన్ని యుపన్యాసములు జేసినను సమస్తశాస్త్రములలో నుండెడి నాపాండిత్యమంతయు విరజల్లినను నామత మవలంబించువారు మిక్కిలిస్వల్పము మీరు ఉన్నతావునుండి కదలకున్నను సదా మౌనమునే ధరించియున్నను మీశిష్యులసంఖ్యకు మేరలేదు. ఇందుకుఁ గారణమే''మని యడిగెను. అందుల కాయవధూత «దీపము పురుగులను తనచెంతకుఁ రమ్మని పిలువకున్నను వేనవేలు దానిచుట్టునుఁ జేరి అందు దుముకుచుండును. పుష్పములు తమయం దుండెడిమకరందమును పానముజేయుమని నాహ్వానము జేయకున్నను తుమ్మెదలు తమంతట దామేపోయి దానినిద్రావి యానందించును. ఆదేవిధమున నీయందుగల బరమాత్మను బ్రకాశింపజేసినయెడల నీవు బిలువకున్నను మనుష్యులందరు నీచుట్టును జేరి నీకు దాసత్వము జేయుచుందురు. మనుష్యులేగాక పంచభూతములు సహితము నీయాజ్ఞకుఁ లోబడియుండును సుమా!'' అని జవాబుచెప్పెను.

జ్ఞానోదయ డైరీ.

ఇది అన్ని డైరీలవలెగాక యిహపరముల రెంటికిని నుపయుక్తమైనది. ఇందు నీప్రపంచమున నవతరించిన మహాత్ముల జ్ఞానవాక్యములను, నీతిబోధయు సులభమైన తెనుగుభాషలో యెల్లరకు తెలియునటుల అనేకగ్రంథములను పరిశోధించి ప్రతిపేజియందును కొంతభాగము వ్రాయబడి మిగిలినభాగములో దినచర్య వ్రాసుకొనుటకు వీలుకలుగజేయబడినది. దీనిని జదివినప్రతివారికిని అన్యమత ద్వేషముబోయి పరస్పరానురాగము తప్పకగలుగును. మరియు నిందు సద్గుణాభ్యాసమును దుర్గుణ విసర్జనయు గలుగుటకు సులభసాధ్యమగు నూతనపద్ధతులు జూపబడియున్నవి. సుజనులారా! సర్వోత్కృష్టమైన మానవజన్మంబెత్తినందుకు సదా యైహికవిషయములలోనే దగులుకొనక పరచింత గలిగి ముక్తినొందుటకు ప్రతివారును బ్రయత్నించవలెను. ఈపుస్తకము మోక్షాపేక్షితులకు మిగులసహకారి. బ్రతివారిహస్తంబున నుండతగినది వెల 0—6—9 అణాలు.

శ్రీరంగావధూత భక్తజనసమాజ కార్యదర్శి,

ఆత్మూరి రామమోహనరాయ్.

వలయువారు:—

ఆత్మూరి జగన్మోహనరాయ్.

మచిలీబందరు. (Masulipatam.) అని వ్రాయవలెను.

ప్రకటన.

వైదికసభా ప్రాసనాధిపతి వారగు బ్రహ్మశ్రీ అత్మూరి లక్ష్మీనరసింహ సోమయాజులు బి. యే., బి. యెల్. వారిచే ప్రచురింపబడిన వేదగ్రంథములు

1. తైత్తిరీయ బ్రాహ్మణము, స్వరసహితము ఆంధ్ర లిపిని మంత్రబ్రాహ్మణభాగ విభజనతో ముద్రింపబడినది. రు. 3—0—0

2. కృష్ణయజుర్వేద తైత్తిరీయ సంహిత (స్వరసహితము) 7 కాండలుగలది. వేదాంగశిక్షాసహితము. 3—0—0

3. వైశ్యధర్మప్రకాశిక (రెండవకూర్పు) 1—4—0

4. కృష్ణయజుర్వేద తైత్తిరీయ మంత్రార్థము స్వరసహితము ప్రాజాపత్యాధ్వరయాజమానములు 380 పేజీలుగలది. 1—0—0

5. సూక్తార్థప్రకాశిక (స్వరార్థసహితము) శ్రీసూక్తము మొదలు 8 సూక్తములుగలది. 1—0—0

6. నమకము ఉత్తరభాగము. 5, 6, 7, 8, 9. 10, 11, అనువాకములు స్వరార్థసహితము. 1—0—0

7. కృష్ణయజుర్వేద తైత్తిరీయసంహిత, వేదాంగ స్వరశిక్షా సహితము. 5, 6, 7, కాండలు. 1—0—0

8. పురుషసూక్తము. స్వరార్థసహితము. (రెండవకూర్పు) 0—8—0

9. స్మార్తకర్మలు ప్రథమభాగం. భాష్యము, తెలుగు అర్థ క్రియా సహితము. 0—8—0

10. ఋగ్వేద ఐతరేయబ్రాహ్మణము. 0—6—0

11. సంస్కృతభాష్యసహిత తైత్తిరీయ సంహిత ప్రథమానువాకము నాగర లిపి ఇంగ్లీషుతర్జుమాతో కూడా. 0—8—0

12. ఆశీర్వచన మంత్రములు, జట, పదము, క్రమము, ఘన, స్వరసహితము. 0—8—0

13. చమకము. స్వరార్థసహితము. 0—6—0

14. కాండానుక్రమణిక. 0—4—0

15. శ్రీముఖావళి. 0 4 0

16, గోత్రప్రవరకాండ. వైశ్యధర్మప్రకాశికలో నొక భాగము. 0 4 0

17. విజయనగరం మహారాజావారి వద్ద ఇచ్చిన వేదలెక్చరు (ఇంగ్లీషు) 0 4 0

18. భగవద్గీత రెండుఅధ్యాయములకు ఇంగ్లీషుతో గూడార్థము 0 4 0

19. మంత్రపుష్పము, గాయత్రి, స్వరార్థసహితము (మూడవకూర్పు) 0 2 0

20. ఆర్యలఘు సంధ్యావందనము. స్వరార్థసహితము నాలుగవకూర్పు. 0 2 0

21. శ్రీసూక్తముస్వరార్థసహితము (రెండవకూర్పు) 0 2 0

22. వైశ్యశాంకరీఖండనము. (రెండవకూర్పు) 0 2 0

23. విచ్ఛిన్నోపాసనము, స్వరార్థసహితము. 0 2 0

34. పుణ్యాహవచనము, స్వరార్థసహితము, 0 2 0

25. పరాశరస్మృత్యుక్తవైశ్య ధర్మసంగ్రహము. స్వరార్థ 0 2 0
సహితము. 0 2 0

26. శ్రీశృంగేరి స్వాములవారికిని, శ్రీఆత్మూరి లక్ష్మీనరసింహ సోమయాజులవారికిని జరిగిన ప్రశ్నోత్తరములు. 0 2 0

27. వేదవిషయమై యిచ్చిన ఇంగ్లీషులెక్చరు. 0 2 0

28. విఘ్నేశ్వర విష్వక్సేన పూజలు స్వరార్థసహితము (రెండవకూర్పు) 0 1 0

29. యజ్ఞోపవీతధారణ విసర్జనమంత్రములు. 0 1 0

30. పరిషేచన మంత్రములు. 0 1 0

31. అమావాస్య తర్పణము. 0 1 0

32. పశువధఖండన (ఇంగ్లీషు) 0 1 0

33. రెండు ఆశీర్వచనమంత్రములు, స్వరసహితము. 0 0 6

1. విజ్ఞానామృతము: సర్వసంగ పరిత్యాగినియు అవధూతాశ్రమవాసినియునగు శ్రీజ్ఞానమాంబగారిచే తన 12 వ యేటనే ప్రకటింపఁబడిన భక్తిజ్ఞానవైరాగ్యములను బోధించు పద్యగ్రంథము. రు 0 1 0

2. శ్రీరంగావధూతలవారిజ్ఞానబోధావళి: అవాఙ్మానస గోచరంబగు వాయుపా[illegible]వారలో[illegible]హంబునుండిమితబుద్ధిచేగ్రహింపగలిగినటో

న్నికీర్తనలు, పద్యములు, కథలు, బోధ మొదలైనవిగలిగి వారి చక్కని పటమునుగలిగియున్న గ్రంథము. రు 0 4 0

3. శ్రీరంగావధూతలవారిజీవితముఉపదేశవాక్యములు: శ్రీజ్ఞానమాంబగారిచే రచింపబడిన మృదుమధుర శైలిగల పద్యగ్రంథము, శ్రీరంగావధూతలవారి ఫోటోలతోసహా. రు 0 4 0

4. కాళీప్రసాదిని: శ్రీజ్ఞానమాంబగారు ధ్యానాభ్యాసకాలమున తనగురు స్వరూపమగు జగన్మాతకును బిడ్డయగు తనకును జరిగిన సంభాషణ. రు 0 1 0

5. శ్రీరంగావధూత పంచవింశతిస్తోత్రము.(జ్ఞానమాంబాప్రణీతము.)
వెల 0 0 6

6. యజ్ఞము (పశువధాప్రహసనము) ఈచిన్న పుస్తకముచే యజ్ఞముయొక్కముఖ్యోద్దేశమును పశువధ వేదబాహ్యమనియు నీతివిరుద్ధమనియు దెల్లంబగును. వెల 0 0 6

7. భక్తియోగము. అశ్వినికుమారదత్ ఎం. ఏ. బి. యల్ గారి ప్రణీతము ఆంధ్రీకరించబడినది. 0 12 0

7. కుమారసుగుణబోధిని: నిపురుచే గప్పబడిన నిప్పువలెనుండినాత్మాభివృద్ధి గాంచుచున్న నొకవైశ్య నారీరత్నముచే రచియింపంబడిన తల్లి కొమరునకుచేయు సద్బోధారూపక పద్యములు. 0 1 0

8, మణిరత్నమాల ఇందు శ్రీ శంకరాచార్యోక్త శ్లోకములును వాటికి సరియైన పద్యములును, టీకా తాత్పర్యమును, ఇంగ్లీషు తర్జుమాయును గలదు.
వెల 0 2 0

9. పరసాధనిపతము: 0 0 6

10. అహింస. 0 2 0

11. జ్ఞానామృతము: నిత్యప్రవర్తనకు అద్దమువంటి చిన్నపొత్తముఇందు భక్తిజ్ఞాన వైరాగ్యములను పురిగొల్పు వాక్యరత్నములును, ధ్యానశ్లోకములును దుర్గుణ విసర్జనకు తగునుపాయములును గలవు. 0 0 6

ఈగ్రంథములు దళసరికాగితములపై చక్కగా నచ్చొత్తింపబడినవి. సర్వజనోపయోగముకై స్వల్పధరలకు విక్రయింపబడుచున్నవి.

ఈపుస్తకములు కావలయువారు ఆత్మూరి జగన్మోహనరావుగారు మచిలీబందరు, కృష్ణాజిల్లా. వీరిపేరవ్రాసి తెప్పించుకొనవలయును.